

**Національний університет «Запорізька
Політехніка»**

Економіко-гуманітарний інститут
Факультет економіки та управління
(повне найменування інституту, факультету)

Фінанси, банківська справа та страхування
(повне найменування кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломного проекту (роботи)

магістра

(ступінь вищої освіти)

на тему: **«Фінансово-економічна безпека суб'єктів
підприємництва»**

Виконав: студент(ка) 5 курсу, групи ФЕУ-712м

Спеціальності 072 Фінанси, банківська справа
та страхування

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма (спеціалізація)
фінансово-економічна безпека

Нікітін А.С.

(прізвище та ініціали)

Керівник Андрющенко І. Є.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Купріна І.Б.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут, факультет ФЕУ
Кафедра Фінанси, банківська справа та страхування
Ступінь вищої освіти Магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справи та страхування
(код і найменування)
Освітня програма (спеціалізація) Фінансово-економічна безпека
(назва освітньої програми (спеціалізації))

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

д.е.н., доцент, Ісгарова С.В.
« 14 » грудня 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТА(КИ)

Нікітін Артур Сергійович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема проекту (роботи): «Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва»

керівник проекту (роботи): д.е.н., проф. Андюшенко І. Є.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

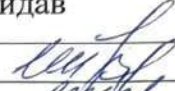
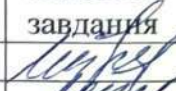

затвержені наказом закладу вищої освіти від « 20 » жовтня 2023 року № 399

1. Строк подання студентом проекту (роботи) _____
2. Вихідні дані до проекту (роботи): баланс та звіт про фінансові результати підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ».
3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Розділ 1 Теоретичні засади організації фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва, Розділ 2 АНАЛІЗ ТА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ УКРГРАФІТ, Розділ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.
4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Рис. 1.1. Методи та інструменти фінансово-економічної безпеки
Рис. 2.1. Структура майна підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр.
Рис. 2.2. Структура капіталу ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр.
Рис. 2.3. Динаміка чистого прибутку ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр.
Рис. 2.4. Варіант побудови організаційної структури служби економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ»
Рис. 3.1. Задачі управління фінансово-економічною безпекою ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Рис. 3.2. Заходи для створення безпечних умов функціонування ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Рис. 3.3. Пропонована структура управління фінансово-економічної безпеки для ПрАТ «УКРГРАФІТ»

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконане завдання
1	Андрющенко І. Є., д.е.н., проф..		
2	Андрющенко І. Є., д.е.н., проф..		
3	Андрющенко І. Є., д.е.н., проф..		
Нормоконтролер	Шестопалова О.В. ст. викладач		

1. Дата видачі завдання « 19 » червня 2023 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми	17.05.23	
2	Огляд та опрацювання наукової та спеціальної літератури за темою дослідження	01 – 28.06.23	
3	Розробка робочого плану ДМР за узгодженням з науковим керівником	01 – 10.07.23	
4	Написання I розділу та представлення його на кафедрі в друкованому вигляді	01.08.23 30.08.23	
5	Написання II розділу та представлення його на кафедрі в друкованому вигляді	01.09.23- 01.10.23	
6	Написання III розділу та представлення його на кафедрі в друкованому вигляді	01.10.23- 01.11.23	
7	Написання IV розділу та представлення його на кафедрі в друкованому вигляді	01.11.23- 10.11.23	
8	Формування висновків і підготовка пропозицій за результатами дослідження	10.11.23- 15.11.23	
9	Попередній захист дипломної магістерської роботи	26.11.2023	
10	Отримання відзиву наукового керівника і рецензента	27.11.23	
11	Подання роботи на кафедрі в остаточному чистовому оформленні	30.11.23	
12	Захист дипломної магістерської роботи перед ЕК	22.12.23	

Студент
(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи)

(підпис

Андрющенко І. Є.

)прізвище

та

ініціали)

АНОТАЦІЯ

Нікітін А.С. **Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва.** - Дипломна магістерська робота.

Дипломна магістерська робота зі спеціальності 072 магістр з фінансів, банківської справи та страхування. - Кафедра фінанси, банківська справа та страхування, національний університет «Запорізька політехніка», 2023.

Магістерська дипломна робота присвячена важливій темі: фінансово-економічній безпеці суб'єктів підприємництва. Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва є важливою складовою економічної безпеки держави. Від її рівня залежить здатність суб'єктів підприємництва до ефективного функціонування та розвитку, а також загальний стан економіки країни.

Розглянуто сутність та основні загрози фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва, методи та інструменти для її забезпечення, рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва.

Проаналізовано підприємство ПрАТ "Укрграфіт". Зроблено факторний аналіз: рентабельності продажу, рентабельності основної діяльності, власного капіталу, активів, зобов'язань, запасів, аналіз показників фінансової стійкості, розраховано ймовірність банкруства.

Були запропоновані рекомендації щодо оптимізації напрямів функціонування системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві, розробка відповідних механізмів її вдосконалення.

Ключові слова: **ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ, АКТИВИ, ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ.**

ANOTATION

Nikitin A.S. Financial and economic security of business entities. - Master's thesis.

Master's thesis on the specialty 072 Master of Finance, Banking and Insurance. - Department of Finance, Banking and Insurance, Zaporizhzhya Polytechnic National University, 2023.

The master's thesis is devoted to an important topic: financial and economic security of business entities. The financial and economic security of business entities is an important component of the economic security of the state. The ability of business entities to effectively function and develop, as well as the general state of the country's economy, depends on its level.

The essence and main threats to the financial and economic security of business entities, methods and tools for ensuring it, recommendations for ensuring the financial and economic security of business entities are considered.

The enterprise of PrJSC "Ukrgrafit" was analyzed. A factor analysis was made: profitability of sales, profitability of the main activity, equity, assets, liabilities, reserves, analysis of indicators of financial stability, probability of bankruptcy was calculated.

Recommendations regarding the optimization of the functioning of the financial and economic security system at the enterprise, the development of appropriate mechanisms for its improvement were proposed.

Key words: FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY, FACTOR ANALYSIS, ASSETS, LIABILITIES, FINANCIAL RESOURCES.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	8
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	12
1.1 Сутність фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва	12
1.2 Основні загрози фінансово-економічній безпеці суб'єктів підприємництва	16
1.3 Методи та інструменти забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва	23
1.4 Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки	30
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ТА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ УКРГРАФІТ	38
2.1 Загальна характеристика підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ»	38
2.2 Характеристика організації роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінка її стану за окремими компонентами	48
2.3 Аналіз стану фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» на основі розрахунку фінансових показників	57
2.4 Розробка організаційно-економічних механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ»	66
2.5 Аналіз ефективності фінансово-економічної безпеки підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ»	75
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	86

3.1 Оптимізація напрямів функціонування системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві 86

3.2 Розробка механізмів вдосконалення системи функціонування фінансово-економічної безпеки в ПрАТ «УКРГРАФІТ» 94

ВИСНОВКИ 114

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 120

ДОДАТКИ

Додаток А. Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «УКРГРАФІТ» на 31 грудня 2018 рік

Додаток Б. Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «УКРГРАФІТ» на 31 грудня 2019 рік

Додаток В. Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «УКРГРАФІТ» на 31 грудня 2020 рік

Додаток Г. Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «УКРГРАФІТ» на 31 грудня 2021 рік

Додаток Д. Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) та консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ПрАТ «УКРГРАФІТ» на 31 грудня 2022 рік

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

В - виконавець;

ВНЗ - вищий навчальний заклад;

ГРН - гривня;

ГЛ - глава;

ДОД - додаток;

ДИВ - дивись;

ЗАВ - завідувач;

ІЛ - ілюстрація;

КАФ - кафедра;

Л - лист;

НАУК№ - науковий номер;

ОБЛ - область;

ПРИМ - примітка;

Р - рік

РОЗД - розділ;

РЕФ - реферат;

РЕЦ - рецензія;

РИС - рисунок;

С - сторінка;

ТАБЛ - таблиця;

ТИТ. Л. - титульний лист;

УН-Т - університет;

ФАК - факультет;

ПрАТ – приватне акціонерне товариство

ВСТУП

Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва є однією з найважливіших складових загальної економічної безпеки держави. Вона забезпечує стабільність і розвиток економіки, сприяє підвищенню ефективності функціонування суб'єктів господарювання та захисту їхніх інтересів.

У сучасних економічних умовах, які характеризуються високим рівнем глобалізації та конкурентоспроможності, фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва є особливо актуальною. Це зумовлено такими факторами як: посилення конкуренції, зростаюча загроза фінансових криз, зростаюча складність і динамізм економічних відносин. У наш час конкуренція на ринку в Україні та світі є дуже високою. Суб'єкти підприємницької діяльності, що не можуть забезпечити фінансово-економічну безпеку, мають невеликі шанси на успішне функціонування та конкурентоспроможну діяльність. Економічні стосунки в Україні та усьому світі мають високу динамічність розвитку, характеризуються появою нових ринкових тенденцій та технологій. Все це створює ризики для суб'єктів господарювання та підприємницької діяльності, та може негативно впливати на їхнє фінансово-економічне становище. Періодично в світовій економіці виникають кризові явища, що можуть також мати негативні наслідки на фінансово-економічному становищу суб'єктів підприємництва.

Питання фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва є предметом вивчення багатьох науковців. У вітчизняній економічній літературі існує значна кількість досліджень, присвячених цій темі.

Вчені розглядають різні аспекти фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва, зокрема:

- сутність, зміст та структура фінансово-економічної безпеки.

- постановка цілей та завдань управління фінансово-економічною безпекою.
- оцінка фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання.
- ідентифікація та аналіз фінансово-економічних загроз.
- розробка та реалізація заходів щодо зниження рівня фінансово-економічних загроз.
- контроль за ефективністю заходів щодо управління фінансово-економічною безпекою.
- фактори, що впливають на фінансово-економічну безпеку (зовнішні та внутрішні).
- ризики, що загрожують фінансово-економічній безпеці (залежно від джерела виникнення, ступеня впливу або від ступеня прогнозованості).
- система управління фінансово-економічною безпекою.

Метою даної дипломної роботи є дослідження теоретичних та методичних основ фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва та розробка рекомендацій щодо її підвищення.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання:

- Розглянути сутність, зміст та структуру фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва.
- Проаналізувати фактори, що впливають на фінансово-економічну безпеку.
- Визначити основні ризики, що загрожують фінансово-економічній безпеці.
- Розглянути систему управління фінансово-економічною безпекою окремого суб'єкта господарювання
- Розробити рекомендації щодо підвищення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва. Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи

фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва, а також система управління фінансово-економічною безпекою.

Для досягнення поставлених завдань у роботі використовувався аналітичний метод дослідження, який дозволив проаналізувати теоретичні та практичні аспекти фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1 Сутність фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва

В наш час процес успішного функціонування та економічного розвитку підприємств тощо, багато в чому залежить від міри забезпечення їх економічної безпеки. Вона є необхідною для всіх суб'єктів господарювання для забезпечення стабільного функціонування і досягнення головних цілей своєї діяльності.

Слід відмітити, що діяльність суб'єктів господарювання в умовах ринкової конкуренції повинна бути захищеною від різноманітних спроб конкурентів чи інших осіб посягнути на активи цього суб'єкта господарювання. Це матеріальні або нематеріальні активи, цінні папери, інформація, технології, науково-дослідницькі та проектно-конструкторські роботи, цінова політика, маркетингова стратегія тощо. Тому кожний суб'єкт господарювання, не залежно від організаційно-правової форм та розміру повинен використовувати увесь власний та суспільний потенціал для захисту своїх інтересів.

Економічна безпека суб'єктів господарювання - "Фінансово-економічна безпека суб'єкта господарювання - це стан, при якому суб'єкт господарювання має достатні фінансові ресурси для забезпечення безперебійної діяльності, виконання своїх зобов'язань перед контрагентами та стейкхолдерами, а також для здійснення інвестицій у розвиток"[3]. Стейкхолдери іншими словами можна назвати зацікавленими сторонами. Це люди або організації, які мають інтерес до діяльності суб'єкта господарювання. До стейкхолдерів можуть відноситися:

- акціонери - власники бізнесу.

- клієнти - споживачі товарів і послуг суб'єкта господарювання.
- працівники - особи, які працюють у суб'єкті господарювання.
- контрагенти - інші підприємства, з якими суб'єкт господарювання співпрацює.

- Уряд - органи державної влади, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання.

- Суспільство - населення, яке може бути зацікавлене в діяльності суб'єкта господарювання, наприклад, з точки зору екології або соціальної відповідальності.

Інакше, під економічною безпекою розуміють комплекс заходів, що сприяє покращенню фінансової стійкості суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки та захисту їх комерційних інтересів від негативного впливу ринкових процесів або стан, за якого забезпечується економічний розвиток та стабільність діяльності суб'єкта господарювання, гарантований захист його фінансових та матеріальних ресурсів, здатність адекватно і без суттєвих втрат реагувати на зміни зовнішньої та внутрішньої ситуації.

Таким чином, поняття економічної безпеки та безпеки фінансової досить часто співвідносяться як загальне та часткове.

Економічна безпека забезпечується за рахунок таких факторів, як:

- стабільне економічне середовище.
- достатня кількість ресурсів для забезпечення безперебійної діяльності.

- ефективне управління ресурсами.

- захист від зовнішніх загроз.

Фінансова безпека забезпечується за рахунок таких факторів, як:

- наявність достатніх фінансових ресурсів.

- Фінансова стійкість.

- ефективне управління фінансовими ресурсами.

Основна різниця між економічною та фінансовою безпекою суб'єктів господарювання полягає в тому, що економічна безпека має більш широкий

фокус, що включає в себе не тільки фінансові аспекти, але й інші фактори, такі як конкурентоспроможність, рентабельність та ефективність виробництва. Фінансова безпека, з іншого боку, фокусується на забезпеченні суб'єктів господарювання достатніми фінансовими ресурсами для їхньої діяльності.

Економічна безпека включає в себе фінансову безпеку, але не обмежується нею. Економічна безпека також залежить від таких факторів, як наявність сировини, технологій, кваліфікованих кадрів, доступ до ринків збуту тощо.

Незважаючи на відмінності, економічна та фінансова безпека суб'єктів господарювання тісно пов'язані між собою. Фінансова безпека є важливою складовою економічної безпеки, і її забезпечення є необхідною умовою для успішного функціонування та розвитку суб'єктів господарювання. З іншого боку, економічна безпека забезпечує сприятливе середовище для розвитку фінансової безпеки.

Фінансова безпека суб'єктів господарювання - це стан захищеності фінансових інтересів суб'єктів господарювання від внутрішніх і зовнішніх загроз. Фінансова безпека є важливою умовою для ефективного функціонування і розвитку суб'єктів господарювання, а також для забезпечення економічної безпеки держави.

Стабільність фінансового стану - це стан, при якому фінансові показники суб'єкта господарювання відповідають його стратегічним цілям і забезпечують його фінансову життєздатність.

Забезпеченість фінансовими ресурсами - це наявність у суб'єкта господарювання достатніх фінансових ресурсів для виконання своїх зобов'язань, здійснення інвестицій та забезпечення фінансової стабільності.

Захищеність фінансових інтересів - це стан, при якому суб'єкт господарювання захищений від внутрішніх і зовнішніх загроз, які можуть призвести до втрати фінансових ресурсів або погіршення фінансового стану.

У процесі розвитку ринкової економіки та трансформації економіко-правового поля виникають додаткові фактори зовнішнього середовища, які негативно впливають на діяльність підприємств. Це вимагає посилення економічної безпеки підприємницької діяльності, яка є складовою частиною господарської діяльності підприємства.

У цьому контексті проблема забезпечення економічної безпеки підприємства виходить за рамки управління підприємством і стає одночасно об'єктом і метою державної політики. Для її вирішення необхідний комплексний підхід, який передбачає як дії самих підприємств зі створення системи своєї безпеки (на мікрорівні), так і формування центральними, регіональними та місцевими органами влади здорового конкурентного середовища та забезпечення необхідних умов для розвитку кожного підприємства.

Дуже детально розглядає питання фінансової безпеки вчений А.І. Барановський. Автор дає широке трактування і визначає: «фінансову безпеку як ступінь захисту фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин; як рівень забезпеченості громадянина, домогосподарства, шару, підприємства, організації, установи, регіону, галузі, сектора економіки, ринку, держави, суспільства, міждержавних утворень, світового співтовариства фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їх потреб і задоволення існуючі зобов'язання; як стан фінансової, грошової, валютної, банківської, бюджетної, податкової, бухгалтерської, інвестиційної, митної, тарифної і фондової систем, а також системи ціноутворення, яка характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатність відхиляти зовнішню фінансову експансію, забезпечувати фінансову стабільність, ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання; що стосується якості фінансових інструментів і послуг, воно запобігає негативному впливу можливих прорахунків і зловживань на фінансовий стан існуючих і

потенційних клієнтів, а також гарантує (при необхідності) повернення інвестицій» [1]

Варналій З.С. вважає, що: «Фінансова безпека підприємства - це певний якісний і кількісний рівень фінансового стану підприємства і діяльності, спрямований на досягнення цього стану, який характеризується збалансованістю і якістю використання фінансових інструментів економічної системи і забезпечує її здатність. реалізувати свою місію і забезпечити стабільний розвиток, витримуючи негативний вплив зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих факторів» [9].

Значні розробки в питанні управління фінансовою безпекою належать І.А. Бланк, «який розглядає його як спеціалізований напрямок в системі фінансового менеджменту, яке представляє собою систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням захисту своїх пріоритетних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз [3].

Можна відзначити, що управління фінансовою безпекою є складним і багатогранним процесом, який включає в себе розробку і реалізацію заходів, спрямованих на захист фінансових інтересів підприємства, який вимагає комплексного підходу.

1.2 Основні загрози фінансово-економічній безпеці суб'єктів підприємництва

О. В. Карпов у своїй науковій роботі "Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва" виділяє такі основні групи ризиків: Фінансово-економічній безпеці суб'єктів підприємництва можуть загрожувати такі ризики [17]:

- економічні ризики: зміни кон'юнктури ринку, інфляція, зміна валютних курсів, податкові зміни.

- фінансові ризики: кредитні ризики, ризики ліквідності, ризики валютних коливань.

- інвестиційні ризики: ризики збитковості інвестицій, ризики зниження вартості активів.

- операційні ризики: ризики неякісного управління, ризики людського фактора, ризики технологічних збоїв.

Економічні ризики виникають внаслідок змін макроекономічних умов. До них відносяться:

- зміни кон'юнктури ринку: спад попиту, збільшення конкуренції, зміна смаків і уподобань споживачів.

- інфляція: підвищення цін на товари та послуги, що призводить до зниження купівельної спроможності грошей.

- зміна валютних курсів: коливання валютних курсів можуть призвести до втрат при проведенні зовнішньоекономічних операцій.

- податкові зміни: зміни податкового законодавства можуть призвести до збільшення податкового навантаження на суб'єкт підприємництва.

Фінансові ризики виникають внаслідок несприятливих змін на фінансовому ринку. До них відносяться:

- кредитні ризики: ризик неповернення кредиту або його неповернення в повному обсязі.

- ризики ліквідності: ризик неможливості своєчасного погашення короткострокових зобов'язань.

- ризики валютних коливань: коливання валютних курсів можуть призвести до втрат при проведенні валютних операцій.

Інвестиційні ризики виникають внаслідок несприятливих змін на інвестиційному ринку. До них відносяться:

- ризики збитковості інвестицій: ризик того, що інвестиції не принесуть очікуваного прибутку або навіть призведуть до збитків.

- ризики зниження вартості активів: ризик того, що вартість активів, у які вкладені інвестиції, знизиться.

Операційні ризики виникають внаслідок несприятливих змін в операційній діяльності суб'єкта підприємництва. До них відносяться:

- ризики неякісного управління: ризик того, що рішення, прийняті керівництвом суб'єкта підприємництва, будуть неправильним або несвоєчасним.

- ризики людського фактора: ризик того, що співробітники суб'єкта підприємництва можуть допустити помилки, які призведуть до втрат.

- ризики технологічних збоїв: ризик того, що технологічні системи, на яких базується діяльність суб'єкта підприємництва, можуть вийти з ладу.

Приклади фінансових ризиків:

- неплатоспроможність контрагента, який не може повернути кредит.
- зниження вартості активів підприємства, що може призвести до проблем з ліквідністю.

- підвищення курсу валюти, в якій номіновані зобов'язання підприємства, що призведе до збільшення витрат.

Інвестиційні ризики виникають внаслідок несприятливих змін на інвестиційному ринку, таких як:

- ризики збитковості інвестицій, тобто ризик того, що інвестиції не принесуть очікуваного прибутку або навіть призведуть до збитків.

- ризики зниження вартості активів, в які вкладені інвестиції.

Приклади інвестиційних ризиків:

- невдала інвестиція в новий проект, який не принесе прибутку.

- зниження вартості цінних паперів, в які вкладені інвестиції.

Операційні ризики виникають внаслідок несприятливих змін в операційній діяльності суб'єкта підприємництва, таких як:

- Ризики неякісного управління, тобто ризик того, що рішення, прийняті керівництвом суб'єкта підприємництва, будуть неправильним або несвоєчасним.

- ризики людського фактора, тобто ризик того, що співробітники суб'єкта підприємництва можуть допустити помилки, які призведуть до втрат.

- ризики технологічних збоїв, тобто ризик того, що технологічні системи, на яких базується діяльність суб'єкта підприємництва, можуть вийти з ладу.

Приклади операційних ризиків:

- прийняття неправильних управлінських рішень, які призведуть до зниження обсягів продажів або зростання витрат.

- помилка співробітника, яка призведе до збитків підприємства.

- зниження продуктивності праці внаслідок поломки обладнання.

Для забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єкти підприємництва повинні розробити і впровадити систему управління ризиками, яка передбачає:

- ідентифікацію ризиків: виявлення всіх потенційних ризиків, які можуть загрожувати суб'єкту підприємництва.

- Оцінку ризиків: оцінка ймовірності настання та наслідків ризиків.

- Управління ризиками: розробка та впровадження заходів для зниження ризиків.

Ю. В. Сіренко у своїй науковій роботі "Ризики фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва" пропонує класифікацію ризиків, що загрожують фінансово-економічній безпеці суб'єктів підприємництва, за такими ознаками [42]:

- за сферою виникнення: ринкові, фінансові, інвестиційні, операційні.

- за характером впливу: прямі, непрямі.

- за ступенем керованості: керовані, некеровані.

Ринкові ризики виникають внаслідок змін у макроекономічних умовах, таких як:

- зміни кон'юнктури ринку, зокрема, спад попиту, збільшення конкуренції, зміна смаків і уподобань споживачів.

- інфляція, яка призводить до зниження купівельної спроможності грошей.

- зміна валютних курсів, яка може призвести до втрат при проведенні зовнішньоекономічних операцій.

- податкові зміни, які можуть призвести до збільшення податкового навантаження на суб'єкт підприємництва.

Приклади ринкових ризиків:

- зниження попиту на продукцію підприємства внаслідок кризи.

- зростання конкуренції на ринку внаслідок впровадження нових технологій конкурентами.

- підвищення цін на сировину або енергоносії, що призведе до зростання витрат підприємства.

- введення нових податків, які збільшать витрати підприємства.

Прямі ризики безпосередньо впливають на фінансово-економічну безпеку суб'єкта підприємництва. Наприклад, ризик неплатоспроможності контрагента безпосередньо може призвести до фінансових втрат суб'єкта підприємництва.

Непрямі ризики опосередковано впливають на фінансово-економічну безпеку суб'єкта підприємництва. Наприклад, ризик зміни кон'юнктури ринку може призвести до зниження обсягів продажів і, як наслідок, до фінансових втрат суб'єкта підприємництва.

За ступенем керованості ризики можна розділити на такі групи:

- керовані ризики можуть бути знижені або усунені за допомогою відповідних заходів. Наприклад, ризик неплатоспроможності контрагента може бути знижений за допомогою проведення кредитного скорингу контрагентів.

- некеровані ризики не можуть бути знижені або усунені за допомогою будь-яких заходів. Наприклад, ризик стихійного лиха є некерованим.

Ця класифікація ризиків є досить детальною і дозволяє суб'єкту підприємництва правильно оцінити ризики, що загрожують його фінансово-економічній безпеці, і розробити ефективні заходи для їх зниження.

Крім наведеної класифікації, існують і інші підходи до класифікації ризиків. Наприклад, ризики можна класифікувати за такими ознаками:

- за джерелом виникнення: внутрішні, зовнішні.
- за часом виникнення: короткострокові, середньострокові, довгострокові.
- за частотою виникнення: рідкісні, часто повторювані.
- за масштабом наслідків: критичні, значні, незначні.

Критичні ризики - це ризики, які можуть призвести до припинення діяльності підприємства.

До них відносяться:

- неплатоспроможність - втрата здатності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання.
- банкрутство - юридичне оголошення підприємства банкрутом.
- знищення або втрата основних засобів - наприклад, внаслідок пожежі, стихійного лиха або інших катастрофічних подій.
- втрата ключових співробітників - наприклад, у разі їх смерті, відходу на пенсію або звільнення.

Значні ризики - це ризики, які можуть призвести до значних фінансових втрат або інших негативних наслідків. До них відносяться:

- втрата конкурентоспроможності - наприклад, у разі впровадження конкурентами нових технологій або зміни ринкових умов.
- зниження обсягів продажів - наприклад, у разі зміни попиту на продукцію або послуги підприємства.
- зростання витрат - наприклад, у разі підвищення цін на сировину або енергоносії.

- фінансові зловживання - наприклад, шахрайство, розкрадання або інші незаконні дії, пов'язані з використанням фінансових ресурсів підприємства.

Незначні ризики - це ризики, які не можуть призвести до припинення діяльності підприємства або значних фінансових втрат. До них відносяться:

- незначні коливання цін на сировину або енергоносії.
- незначні зміни в попиту на продукцію або послуги підприємства.
- незначні зміни в законодавстві або податковому регулюванні.
- незначні помилки в управлінні підприємством.

Класифікація ризиків фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва на критичні, значні та незначні дозволяє підприємствам визначити пріоритетність заходів щодо їх мінімізації. Критичні ризики повинні бути предметом першочергових дій, значні ризики - предметом постійного моніторингу, незначні ризики - предметом періодичного контролю.

Джерела інформації про ризики фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва можуть бути наступними:

- внутрішні джерела - наприклад, фінансова звітність підприємства, інформація від керівників та співробітників, результати внутрішнього аудиту.
- зовнішні джерела - наприклад, інформація про стан економіки, політичну ситуацію, соціальні тенденції, технологічні розробки.

Для отримання інформації про ризики підприємства можуть використовуватися такі методи:

- аналіз фінансової звітності - дозволяє оцінити фінансовий стан підприємства, виявити тенденції його розвитку та потенційні ризики.
- аналіз зовнішнього середовища - дозволяє оцінити вплив зовнішніх факторів на діяльність підприємства, виявити потенційні ризики, пов'язані з змінами в економічній, політичній, соціальній або технологічній сферах.
- аналіз внутрішнього середовища - дозволяє оцінити ефективність управління підприємством, виявити потенційні ризики, пов'язані з

непрофесіоналізмом керівництва, недосконалою організаційною структурою або іншими внутрішніми факторами.

Вибір підходу до класифікації ризиків залежить від конкретних цілей та завдань управління ризиками. Підприємствам необхідно постійно проводити аналіз ризиків, що загрожують їх фінансово-економічній безпеці, щоб своєчасно вжити заходів щодо їх зниження. Система управління ризиками повинна бути постійно вдосконалюватися, оскільки ризики в зовнішньому і внутрішньому середовищі суб'єкта підприємництва постійно змінюються.

1.3 Методи та інструменти забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва

"Для забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва застосовуються різні методи та інструменти. Серед них можна виділити організаційні, економічні, юридичні та інформаційні." [20]

(рис. 1.1.)

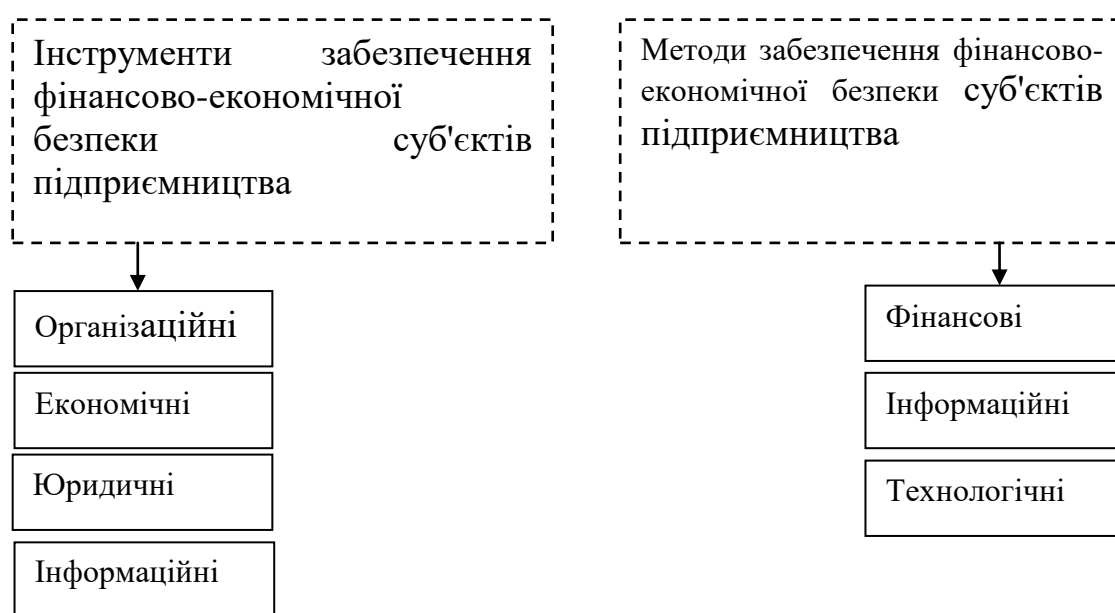

Рис.1.1. Методи та інструменти фінансово-економічної безпеки

Організаційні методи спрямовані на створення ефективної системи управління фінансово-економічною діяльністю суб'єкта підприємництва. До них відносяться:

- Формування ефективної системи управління фінансовими ресурсами; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен мати ефективну систему обліку, контролю і управління фінансовими ресурсами. Така система повинна дозволяти своєчасно виявляти і контролювати фінансові ризики, а також забезпечувати ефективне використання фінансових ресурсів.

"Формування ефективної системи управління фінансовими ресурсами є одним з основних організаційних методів забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва." [8].

- розробка і впровадження системи контролю за фінансовою діяльністю; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен розробити і впровадити систему контролю, яка буде забезпечувати своєчасне виявлення і усунення фінансових порушень.

- забезпечення прозорості фінансової діяльності; це означає, що суб'єкт підприємництва повинен вести прозору фінансову діяльність, яка буде відкрита для громадськості та інвесторів.

"Забезпечення прозорості фінансової діяльності дозволяє підвищити довіру до суб'єкта підприємництва з боку партнерів, інвесторів та інших зацікавлених осіб." [20]

- формування системи управління фінансовими ризиками. Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен розробити і впровадити систему управління фінансовими ризиками, яка буде забезпечувати своєчасне виявлення, оцінку і контроль фінансових ризиків.

- економічні методи спрямовані на оптимізацію фінансової діяльності суб'єкта підприємництва. До них відносяться:

- оптимізація структури активів і пасивів; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен сформувати оптимальну структуру активів і пасивів, яка буде забезпечувати його фінансову стійкість.

- формування ефективної системи фінансового планування; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен розробити і впровадити ефективну систему фінансового планування, яка буде забезпечувати його фінансову стійкість в довгостроковій перспективі.

- залучення кредитних ресурсів на оптимальних умовах; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен залучати кредитні ресурси на оптимальних умовах, які будуть забезпечувати його фінансову стійкість.

- забезпечення ефективності використання фінансових ресурсів. Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен ефективно використовувати фінансові ресурси, щоб отримувати максимальний прибуток.

- юридичні методи спрямовані на захист фінансових інтересів суб'єкта підприємництва. До них відносяться:

- складання і підписання договорів; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен уважно вивчати договори перед їх підписанням, щоб захистити свої фінансові інтереси.

- забезпечення захисту прав інтелектуальної власності; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен зареєструвати свої об'єкти інтелектуальної власності, щоб захистити їх від несанкціонованого використання.

- забезпечення захисту від недобросовісної конкуренції. Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен захищатися від недобросовісної конкуренції, яка може завдати шкоди його фінансовим інтересам.

"Складання і підписання договорів дозволяє суб'єкту підприємництва захистити свої права і інтереси." [8].

"Забезпечення захисту прав інтелектуальної власності дозволяє суб'єкту підприємництва отримувати прибуток від використання своїх об'єктів інтелектуальної власності." [20].

"Забезпечення захисту від недобросовісної конкуренції дозволяє суб'єкту підприємництва убезпечитися від негативного впливу недобросовісної конкуренції." [20]

- інформаційні методи спрямовані на своєчасне отримання інформації про фінансово-економічну ситуацію в країні та в світі. До них відносяться:

- аналіз фінансової інформації; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен регулярно аналізувати фінансову інформацію, щоб своєчасно виявляти фінансові ризики. Аналіз фінансової інформації дозволяє своєчасно виявляти фінансові ризики." [8].

- спостереження за економічними тенденціями; Це означає, що суб'єкт підприємництва повинен стежити за економічними тенденціями, щоб своєчасно адаптуватися до змін в економічній ситуації. "Спостереження за економічними тенденціями дозволяє суб'єкту підприємництва адаптуватися до змін в економічній ситуації." [20].

- залучення експертних оцінок. Це означає, що суб'єкт підприємництва може залучати експертів для оцінки фінансово-економічної ситуації, щоб отримати більш об'єктивну інформацію. "Залучення експертних оцінок дозволяє суб'єкту підприємництва отримати більш об'єктивну інформацію про фінансово-економічну ситуацію." [20].

Інструменти забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва:

- фінансові інструменти - інструменти, які використовуються для управління фінансовими потоками суб'єктів підприємництва. Вони можуть бути використані для забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва шляхом зменшення ризиків, підвищення ефективності фінансової діяльності та забезпечення фінансової стійкості. Фінансові інструменти включають в себе:

- банківські кредити - це один з найпоширеніших фінансових інструментів, який використовується суб'єктами підприємництва для фінансування своєї діяльності. Банківські кредити можуть бути використані для покриття короткострокових і довгострокових потреб суб'єктів підприємництва.

- інвестиції - вкладення фінансових коштів у активи з метою отримання прибутку. Інвестиції можуть бути використані для диверсифікації активів суб'єктів підприємництва, а також для отримання додаткових джерел доходу.

- страхові послуги; послуги, які надаються страховими компаніями для захисту суб'єктів підприємництва від фінансових втрат. Страхові послуги можуть бути використані для захисту суб'єктів підприємництва від таких ризиків, як пожежа, крадіжка, природний катаклізм та інші.

- лізинг. вид фінансового лізингу, при якому суб'єкт підприємництва отримує у користування актив на певний термін за плату. Лізинг може бути використаний для забезпечення суб'єктів підприємництва необхідними активами без необхідності їх купівлі.

- інформаційні інструменти - це інструменти, які використовуються для отримання інформації про фінансовий стан суб'єктів підприємництва, а також про зовнішнє середовище, в якому вони функціонують. Інформаційні інструменти можуть бути використані для забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва шляхом зменшення невизначеності і підвищення ефективності фінансового управління. Інформаційні інструменти включають в себе:

- статистичні дані; дані, які збираються і обробляються органами державної статистики. Статистичні дані можуть бути використані для отримання інформації про економічну ситуацію в країні та в світі.

- довідкові матеріали; це матеріали, які містять інформацію про фінансові ринки, фінансові інструменти та інші фінансові явища. Довідкові матеріали можуть бути використані для отримання інформації, необхідної для прийняття фінансових рішень.

- аналітичні дослідження. це дослідження, які проводяться для оцінки фінансового стану суб'єктів підприємництва, а також для прогнозування їх фінансового розвитку. Аналітичні дослідження можуть бути використані для виявлення фінансових ризиків і розробки заходів щодо їх зменшення.

- технологічні інструменти включають в себе: Технологічні інструменти - це інструменти, які використовуються для автоматизації фінансового управління, захисту інформації та управління ризиками. Технологічні інструменти можуть бути використані для забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва шляхом підвищення ефективності фінансового управління, захисту фінансової інформації та зменшення фінансових ризиків.

- системи автоматизації фінансового управління; це системи, які використовуються для автоматизації процесів фінансового управління, таких як бухгалтерський облік, бюджетування, управління дебіторською і кредиторською заборгованістю та інші. Системи автоматизації фінансового управління можуть бути використані для підвищення ефективності фінансового управління і зменшення ризику помилок.

- системи захисту інформації; це системи, які використовуються для захисту фінансової інформації від несанкціонованого доступу, використання, розкриття або знищення. Системи захисту інформації можуть бути використані для захисту фінансової інформації суб'єктів підприємництва від кібератак і інших загроз.

- системи управління ризиками. системи, які використовуються для ідентифікації, оцінки і контролю фінансових ризиків. Системи управління ризиками можуть бути використані для зменшення фінансових ризиків суб'єктів підприємництва і підвищення їх фінансової стійкості.

Вибір методів і інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва залежить від таких факторів, як:

- розмір і сфера діяльності суб'єкта підприємництва. Для великих підприємств, що працюють на міжнародному ринку, необхідні більш комплексні методи і інструменти забезпечення фінансово-економічної безпеки, такі як:

- система управління фінансовими ризиками, яка дозволяє ідентифікувати, оцінювати і контролювати фінансові ризики.

- система управління інформаційною безпекою, яка захищає фінансову інформацію від несанкціонованого доступу, використання, розкриття або знищення.

- система управління внутрішнім аудитом, яка забезпечує незалежну оцінку ефективності системи управління фінансово-економічною діяльністю.

Малі та середні підприємства, як правило, мають менш складну структуру і меншу кількість фінансових операцій. Це робить їх менш вразливими до фінансових та економічних загроз. Для забезпечення фінансово-економічної безпеки таких підприємств, як правило, достатньо використовувати більш прості методи і інструменти, такі як:

- ведення бухгалтерського обліку, яке дозволяє контролювати фінансову діяльність підприємства.

- страхування фінансових ризиків, яке дозволяє захистити підприємство від збитків в разі виникнення фінансових ризиків.

- стабільність фінансової системи країни.

У країнах з нестабільною фінансовою системою підвищується ризик виникнення фінансових криз. Це вимагає від суб'єктів підприємництва додаткових заходів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки, таких як:

- збільшення обсягу резервів, які дозволяють підприємству покрити збитки в разі виникнення фінансової кризи.

- диверсифікація активів, яка дозволяє зменшити ризик втрати всіх активів.

- створення стратегії виходу з кризи, яка дозволяє підприємству швидко відновитися після виникнення фінансової кризи.

У країнах з стабільною фінансовою системою ризик виникнення фінансових криз знижується. Це дозволяє суб'єктам підприємництва використовувати більш прості методи і інструменти забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Ступінь розвитку економіки країни впливає на вибір методів і інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки з наступних причин:

- у країнах з розвинутою економікою суб'єкти підприємництва мають більше можливостей для забезпечення своєї фінансово-економічної безпеки. Це пов'язано з тим, що в таких країнах існує більш розвинена фінансова система, яка надає суб'єктам підприємництва широкий спектр фінансових інструментів і послуг.

- у країнах з нерозвинутою економікою суб'єкти підприємництва мають менше можливостей для забезпечення своєї фінансово-економічної безпеки. Це пов'язано з тим, що в таких країнах фінансова система не завжди є стабільною і надійною.

Важливо відзначити, що вибір методів і інструментів забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва є індивідуальним і залежить від конкретних обставин.

Забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва є важливим завданням для забезпечення їх стабільного розвитку і конкурентоспроможності.

1.4 Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки

Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку підприємств і економіки в цілому. Вони розробляються міжнародними організаціями, такими як Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна організація праці, Міжнародний валютний фонд та інші.

"Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку підприємств і економіки в цілому." [49]

М.О. Савченко перелічує основні цілі міжнародних стандартів та рекомендацій щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки. [41].

Основними цілями міжнародних стандартів та рекомендацій щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки є:

- підвищення ефективності управління фінансово-економічною безпекою;
- забезпечення прозорості та надійності фінансової інформації;
- захист інтересів всіх зацікавлених сторін;
- сприяння сталому розвитку.

Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки спрямовані на допомогу суб'єктам підприємництва в розробці та впровадженні ефективних систем управління ризиками. Ці системи дозволяють суб'єктам підприємництва:

- визначити всі потенційні ризики, що загрожують їх фінансово-економічній безпеці.
- Оцінити ймовірність настання та наслідки цих ризиків.
- Розробити та впровадити заходи для зниження ризиків.

Таким чином, міжнародні стандарти та рекомендації сприяють підвищенню ефективності управління фінансово-економічною безпекою, що дозволяє суб'єктам підприємництва:

- знижувати ризики фінансових втрат.
- захищати свою репутацію та інтереси.
- підвищувати конкурентоспроможність.

Підвищення прозорості та надійності фінансової інформації. Ці стандарти та рекомендації вимагають від суб'єктів підприємництва:

- надавати точну та достовірну фінансову інформацію.
- впроваджувати ефективні системи контролю та звітності.

Таким чином, міжнародні стандарти та рекомендації сприяють забезпеченню прозорості та надійності фінансової інформації, що дозволяє:

- зацікавленим сторонам (інвесторам, кредиторам, партнерам) приймати обґрунтовані рішення.

- обмежувати можливість шахрайства та інших фінансових зловживань.
- сприяти розвитку фінансового ринку.

Захист інтересів всіх зацікавлених сторін. Ці стандарти та рекомендації вимагають від суб'єктів підприємництва:

- Впроваджувати ефективні системи управління ризиками.
- Враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін при прийнятті рішень.

Таким чином, міжнародні стандарти та рекомендації сприяють захисту інтересів всіх зацікавлених сторін, що дозволяє:

- сприяти соціальній стабільності.
- забезпечити сталий розвиток.

Сприяння сталому розвитку. Ці стандарти та рекомендації вимагають від суб'єктів підприємництва:

- впроваджувати екологічно відповідальні практики.
- враховувати соціальні аспекти при прийнятті рішень.

Таким чином, міжнародні стандарти та рекомендації сприяють сприянню сталому розвитку, що дозволяє:

- зменшувати негативний вплив на навколишнє середовище.
- сприяти соціальній справедливості.
- забезпечувати довгостроковий успіх бізнесу.

Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки можна розділити на кілька основних груп:

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). МСФЗ встановлюють єдині правила для підготовки та подання фінансової звітності компаніями в усьому світі. Вони спрямовані на підвищення прозорості та надійності фінансової інформації, що є важливою умовою для забезпечення фінансово-економічної безпеки.

При створенні фінзвітності за міжнародними стандартами необхідно враховувати той факт, що МСФЗ мають рекомендаційний характер. Їх основними принципами є:

- метод нарахування (всі події відображаються в звітах за відповідний період незалежно від руху коштів);
- принцип безперервної діяльності (мається на увазі, що підприємство продовжує свою діяльність).

Складена відповідно до принципів МСФЗ звітність повинна містити відомості про фінансове становище і сукупному доході компанії. Крім того, необхідно надати дані про зміну капіталу та рух грошових коштів. До базових звітів підприємцям доведеться докласти паперу зі зведенням облікової політики.

Слід зазначити, що вся подана в цих звітах інформація повинна відповідати ряду якісних характеристик. А точніше - бути доступною для розуміння, значущою, надійною та достовірною. Також всі надані відомості повинні бути порівнянні з інформацією за минулі періоди, даними інших компаній.

При веденні фінзвітності використовуються дві групи МСФЗ - IAS і IFRIC. Вона містить близько 60 стандартів, в яких обумовлені:

- надання фінансової звітності;
- порядок обліку запасів;
- створення звітів про рух грошових коштів;
- облікова політика, зміни в облікових оцінках;
- сегментна звітність;
- можливі події після завершення звітного періоду;
- порядок розрахунку податків на прибуток;
- облік основних засобів;
- облік держсубсидій і розкриття інформації про держдопомогу підприємству;
- порядок нарахування винагороди працівникам;

- вплив змін курсів обміну валюти;
- порядок консолідованої і окремої фінансової звітності;
- специфіка інвестування в асоційовані підприємства;
- особливості участі в спільному підприємницькому бізнесі;
- звітність щодо програм пенсійного забезпечення;
- робота з нематеріальними активами;
- ведення обліку за витратами на позики;
- можливе знецінення активів.

Стандарти МСФЗ регламентують звітність в ряді інших ситуацій. В тому числі, при оренді, в результаті об'єднання бізнесу, оцінці справедливої вартості або створення страхових договорів.

Обов'язкове використання міжнародних стандартів фінансової звітності Україна ввела не так давно. Оновлені вимоги вступили в силу після внесення змін до Закону про бухоблік і фінансову звітність.

Згідно з чинними нормативними актами з 1 січня 2019 почати перехід на МСФЗ стандарти повинні:

- компанії, що займаються видобутком корисних копалин державного значення;
- підприємства, які залучають іноземні інвестиції;
- компанії-емітенти цінних паперів, допущених до торгів на біржі;
- недержавні пенсійні фонди;
- страхові компанії;
- публічні акціонерні товариства;
- банки, кредитні спілки та інші фінустанови;
- ряд великих підприємств.

Перейти на МСФЗ повинні компанії з чистим доходом понад 40 млн. Євро і середньою чисельністю співробітників понад 250 чоловік. Вимога стосується також підприємств із загальною балансовою вартістю активів понад 20 млн. Євро і великим штатом.

Міжнародні стандарти корпоративного управління (МСКГ). МСКГ встановлюють принципи та правила для ефективного корпоративного управління. Вони спрямовані на захист інтересів всіх зацікавлених сторін, підвищення прозорості та підзвітності діяльності компаній, а також сприяння сталому розвитку.

Міжнародні стандарти екологічного менеджменту (ISO 14000). ISO 14000 встановлюють вимоги для систем екологічного менеджменту. Вони спрямовані на захист навколишнього середовища та сприяння сталому розвитку.

Міжнародні стандарти соціальної відповідальності (ISO 26000). ISO 26000 встановлюють загальні принципи та керівництво для соціальної відповідальності. Вони спрямовані на сприяння сталому розвитку та захисту інтересів всіх зацікавлених сторін.

ISO 26000 визначає соціальну відповідальність як "відповідальність організації за вплив її діяльності на суспільство". Він включає в себе такі аспекти, як:

- Права людини: дотримання прав людини, таких як право на життя, свободу, безпеку та гідність.
- Працевлаштування та робочі умови: забезпечення справедливих і безпечних умов праці для всіх працівників.
- Споживання та захист прав споживачів: захист прав споживачів, таких як право на інформацію та безпеку.
- Суб'єкти громадянського суспільства: підтримка діяльності суб'єктів громадянського суспільства, таких як громадські організації та місцеві громади.
- Взаємодія з місцевими громадами: дотримання інтересів місцевих громад, в яких діє організація.
- Використання природних ресурсів: відповідальне використання природних ресурсів, таких як вода, повітря та земля.

- Відходи та забруднення: зменшення викидів шкідливих речовин та відходів.

- Здоров'я та безпека: забезпечення здоров'я та безпеки працівників, споживачів та навколишнього середовища.

Впровадження ISO 26000 в Україні може мати позитивний вплив на фінансово-економічну безпеку країни. Зокрема, це може призвести до:

- Підвищення довіри до бізнесу: дотримання соціальної відповідальності є важливим фактором для підвищення довіри до бізнесу з боку споживачів, інвесторів та інших зацікавлених сторін.

- Покращення корпоративного управління: дотримання соціальної відповідальності може сприяти покращенню корпоративного управління, оскільки воно вимагає від компаній більш прозорого та підзвітного управління.

- Зменшення ризиків: дотримання соціальної відповідальності може допомогти компаніям зменшити ризики, пов'язані з їх діяльністю, наприклад, ризики репутаційних втрат, ризики трудових конфліктів та ризики екологічних проблем.

Звичайно, впровадження ISO 26000 не гарантує, що компанія буде повністю захищена від усіх ризиків. Однак, це є важливим кроком у напрямку підвищення фінансово-економічної безпеки підприємств та економіки в цілому.

Ось кілька конкретних прикладів того, як дотримання соціальної відповідальності може позитивно впливати на фінансово-економічну безпеку:

- компанія, яка дотримується принципів соціальної відповідальності, може мати меншу кількість трудових конфліктів. Це може призвести до зниження витрат на виробництво та підвищення продуктивності праці.

- компанія, яка дотримується принципів соціальної відповідальності, може мати кращу репутацію серед споживачів. Це може призвести до збільшення продажів та підвищення прибутку.

- компанія, яка дотримується принципів соціальної відповідальності, може мати менший вплив на навколишнє середовище. Це може призвести до зниження витрат на охорону навколишнього середовища та підвищення конкурентоспроможності компанії.

Впровадження ISO 26000 в Україні є важливим завданням для забезпечення сталого розвитку економіки країни. Це дозволить підвищити довіру до бізнесу, покращити корпоративне управління та зменшити ризики, пов'язані з діяльністю компаній.

Впровадження міжнародних стандартів та рекомендацій щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки в Україні є важливим завданням для забезпечення сталого розвитку економіки країни. Це дозволить підвищити ефективність управління фінансово-економічною безпекою, забезпечити прозорість та надійність фінансової інформації, захист інтересів всіх зацікавлених сторін та сприяти сталому розвитку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «УКРГРАФІТ»

2.1 Загальна характеристика підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ»

ПрАТ «УКРГРАФІТ» заснована у 1994 році в місті Запоріжжя.

ПрАТ «УКРГРАФІТ» виробляє вуглеграфітову продукцію, орієнтуючись на різні області металургійної промисловості: сталеплавильну, сталеливарну, феросплавну, алюмінієву, титаномагнієву та інші.

Основні відомості про емітента наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні відомості про емітента

1. Повне найменування	Приватне акціонерне товариство «Український графіт»
2. Скорочене найменування	ПрАТ «УКРГРАФІТ»
3. Дата проведення державної реєстрації	27.09.1994
4. Територія (область)	UA23060070010154443
5. Статутний капітал (грн)	233958975
6. Відсоток акцій у статутному капіталі, що належить державі	0
7. Відсоток акцій (часток, паїв) статутного капіталу, що передано до статутного капіталу державного (національного) акціонерного товариства та/або холдингової компанії	
8. Середня кількість працівників (осіб)	1864
9. Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД	27.90 - виробництво іншого електричного устаткування 23.20 - виробництво вогнетривких виробів 23.99 - виробництво неметалевих мінеральних виробів, н. в. і. у.
10. Банки, що обслуговують емітента:	
1) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у національній валюті	ПАТ «Сітібанк»
2) МФО банку	300584
3) поточний рахунок у національній валюті за стандартом IBAN	UA563005840000026000200400356

Продовження табл. 2.1.

4) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у іноземній валюті
АТ «Райффайзен Банк»
5) МФО банку
380805
6) поточний рахунок у іноземній валюті за стандартом IBAN
UA543808050000000026002570923

Основними видами продукції, що виробляє та реалізує підприємство є електроди вугільні та інші вироби з графіту чи матеріалів вуглецевих інших для використання в електротехніці.

Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції у 2022 році

№ з/п	Основний вид продукції*	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
		у натуральній формі (фізична од. вим.)	у грошовій формі (тис. грн.)	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі (фізична од. вим.)	у грошовій формі (тис. грн.)	у відсотках до всієї реалізованої продукції
1	Графіт штучний; графіт колоїдний або напівколоїдний; вироби з графіту чи інших форм вуглецю	9204	300657	19	10247	342402	22
2	Електроди вугільні та інші вироби з графіту чи матеріалів вуглецевих інших для використання в електр	9092	1181560	75	8932	1100108	71

Продовження табл. 2.2

3	Вироби вогнетривкі керамічні інші, які містять більше 25 мас.% графіту або інших форм вуглецю	932	95730	6	1077	103052	7
---	---	-----	-------	---	------	--------	---

Споживачами вуглеграфітової продукції є підприємства металургійної промисловості: сталеплавильні, сталеливарні, феросплавні, алюмінієві, титаномагнієві та інші. Протягом звітного року підприємство здійснювало проведення моніторингу ринку на предмет задоволення споживачів продукцією відповідної якості. Проведення поступової модернізації устаткування та удосконалення технологій виготовлення виробів задля підвищення рівня якісних характеристик вуглеграфітової продукції надало можливість виготовляти вироби конкурентоспроможні та затребувані на світовому ринку. Попри це, у зв'язку з введенням військового стану у лютому 2022 року та веденням бойових дій в Україні, протягом майже усього року, відбулось зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішній та внутрішній ринки у порівнянні з 2021 роком. У звітному році обсяг продажу основних видів вуглеграфітової продукції в цілому по обом ринкам зменшився приблизно на 70%. Обсяги реалізації продукції на зовнішній та внутрішній ринки майже зрівнялися, а основними на зовнішньому ринку стали клієнти з країн Східної та Центральної Європи, а також Північної Америки.

ПрАТ «УКРГРАФІТ» активно працює на світовому ринку. Навіть під час дії військового стану у 2022 році продукція відвантажувалась майже у 20 країн світу, у тому числі в США, Великобританію, Туреччину, Алжир, Польщу, Чехію, Німеччину, Норвегію, Катар, Ізраїль, Молдову та інші. Частка експорту у загальному обсязі у 2022 році склала близько 50%. Товариство проводить комерційні операції зі збуту вуглеграфітової продукції

шляхом укладання прямих договорів/контрактів зі споживачами та договорів з посередниками як по території України так і закордоном.

Результати горизонтально аналізу ресурсів на підприємстві у 2018-2022 роках представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Горизонтальний аналіз активів на підприємстві у 2018-2022 роках,
тис. грн.**

Показники	Станом на 31.12					абсолютне відхилення		відносне відхилення	
	2018	2019	2020	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Нематеріальні активи	286	1860	1929	2560	1771	631	-789	32,71	-30,82
первісна вартість	2028	3344	3997	5773	5026	1776	-747	44,43	-12,94
накопичена амортизація	1742	1484	2068	3213	3255	1145	42	55,37	1,31
Незавершені капітальні інвестиції	226840	383735	485811	379647	359106	-106164	-20541	-21,85	-5,41
Основні засоби	859135	887528	971668	1609358	1556358	637690	-53000	65,63	-3,29
первісна вартість	1254675	1347094	1502372	2214505	2263834	712133	49329	47,40	2,23
знос	395540	459566	530704	605147	707476	74443	102329	14,03	16,91
Інвестиційна нерухомість	276	271	266	260	255	-6	-5	-2,26	-1,92
інші фінансові інвестиції	2	2	2	2	2	0	0	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	237	415	276	414	405	138	-9	50,00	-2,17
Відстрочені податкові активи		0	7946	76894	0	68948	-76894	867,71	-100,00
Необоротні активи	1086776	1273811	1467898	2069135	1917897	601237	-151238	40,96	-7,31
Запаси	2054875	2561130	2139921	1639537	1494514	-500384	-145023	-23,38	-8,85
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	668098	234197	167686	218459	497094	50773	278635	30,28	127,55
Дебіторська заборгованість за розрахунками:									
за виданими авансами	65245	79725	73674	40710	11747	-32964	-28963	-44,74	-71,14

Продовження табл. 2.3.

з бюджетом	118673	48589	43730	75813	28320	32083	-47493	73,37	-62,64
Інша поточна дебіторська заборгованість	17407	2893	15124	10508	374	-4616	-10134	-30,52	-96,44
Гроші та їх еквіваленти	336988	662059	728889	335691	419539	-393198	83848	-53,94	24,98
Витрати майбутніх періодів	168	193	212	279	108	67	-171	31,60	-61,29
Інші оборотні активи	1240	1208	1484	9428	4709	7944	-4719	535,31	-50,05
Оборотні активи	3262694	3589994	3170720	2330425	2456405	-840295	125980	-26,50	5,41
Активи	4349470	4863805	4638618	4399560	4374302	-239058	-25258	-5,15	-0,57

Отже, за даними табл. 2.3, можна дійти висновку, що вартість необоротних активів у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 601237 тис. грн. або на 40,96%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 151238 тис. грн. або на 7,31% за рахунок зменшення відстрочених податкових активів.

Вартість оборотних активів у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 840295 тис. грн. або на 26,5%, за рахунок зменшення залишку запасів, у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 125980 тис. грн. або на 5,41% за рахунок зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги.

Структура майна підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр. представлена на рис. 2.1.

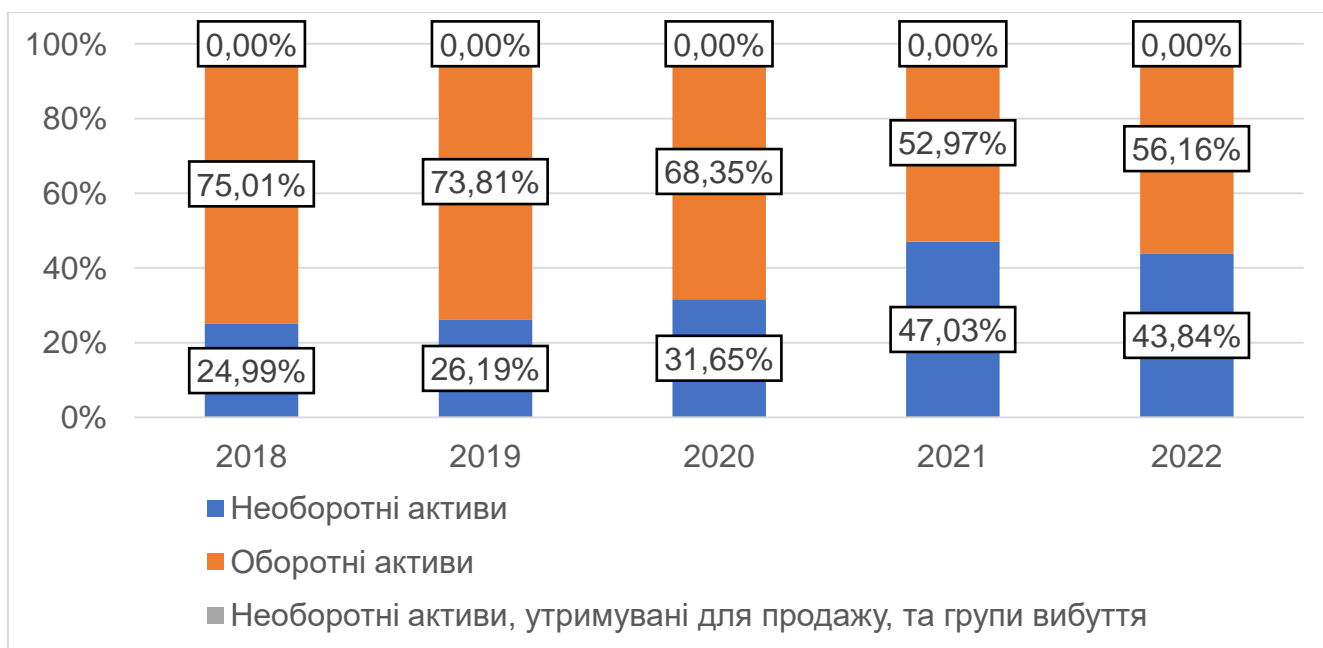

Рис. 2.1. Структура майна підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр.

Виходячи з рис. 2.1 можна сказати, що найбільшу вагу в майні підприємства у 2018-2022 роках займали оборотні активи на рівні 52,97 – 75,01%.

Результати горизонтального аналізу джерел утворення ресурсів у 2018-2022 роках представлено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Горизонтальний аналіз джерел утворення активів на підприємстві у 2018-2022 роках, тис. грн.

показники	Станом на 31.12					абсолютне відхилення		відносне відхилення	
	2018	2019	2020	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Зареєстрований капітал	233959	233959	233959	233959	233959	0	0	0,00	0,00
Капітал у дооцінках	57471	57471	57471			-57471	0	-100,00	x
Додатковий капітал	60513	60512	60511	60510	60510	-1	0	0,00	0,00
Резервний капітал	58524	58524	58524			-58524	0	-100,00	x
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3274754	3950580	3763243	3527094	3705552	-236149	178458	-6,28	5,06
Власний капітал	3685221	4361046	4173708	3821563	4000021	-352145	178458	-8,44	4,67

Продовження табл. 2.4.

Відстрочені податкові зобов'язання	29107	23649	0	0	3828	0	3828	x	x
Інші довгострокові зобов'язання	135112	123666	106	517	179	411	-338	387,74	-65,38
Довгострокові забезпечення	166392	214264	281383	341454	230151	60071	-111303	21,35	-32,60
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	330611	361579	281489	341971	234158	60482	-107813	21,49	-31,53
Поточна кредиторська заборгованість за:									
довгостроковими зобов'язаннями		297	289	639	220	350	-419	121,11	-65,57
товари, роботи, послуги	82653	39356	33530	83723	75370	50193	-8353	149,70	-9,98
розрахунками з бюджетом	162718	4724	5692	6903	2864	1211	-4039	21,28	-58,51
розрахунками зі страхування	4663	4052	4908	6450	2349	1542	-4101	31,42	-63,58
розрахунками з оплати праці	17879	16747	20567	27018	9393	6451	-17625	31,37	-65,23
Поточні забезпечення	61952	67115	64868	74691	48347	9823	-26344	15,14	-35,27
Інші поточні зобов'язання	3773	8889	53567	36602	1580	-16965	-35022	-31,67	-95,68
Поточні зобов'язання і забезпечення	333638	141180	183421	236026	140123	52605	-95903	28,68	-40,63
Капітал	4349470	4863805	4638618	4399560	4374302	-239058	-25258	-5,15	-0,57

Отже, за даними табл. 2.4, можна дійти висновку, що сума власного капіталу зменшилась у 2021 році порівняно з 2020 роком на 352145 тис. грн. або на 8,44%, за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку, у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 178458 тис. грн. або на 4,67% за рахунок зростання нерозподіленого прибутку.

Величина довгострокових зобов'язань та забезпечень у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 60482 тис. грн. або на 21,49%, за рахунок зростання довгострокових забезпечень, у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 107813 тис. грн. або на 31,53% за рахунок зменшення довгострокових забезпечень.

Величина поточних зобов'язань та забезпечень у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 52605 тис. грн. або на 28,68%, за рахунок зростання

поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги, у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 95903 тис. грн. або на 40,63% за рахунок зменшення інших поточних зобов'язань, поточних забезпечень, та поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці.

Структура пасивів ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр. наведена на рис. 2.2.

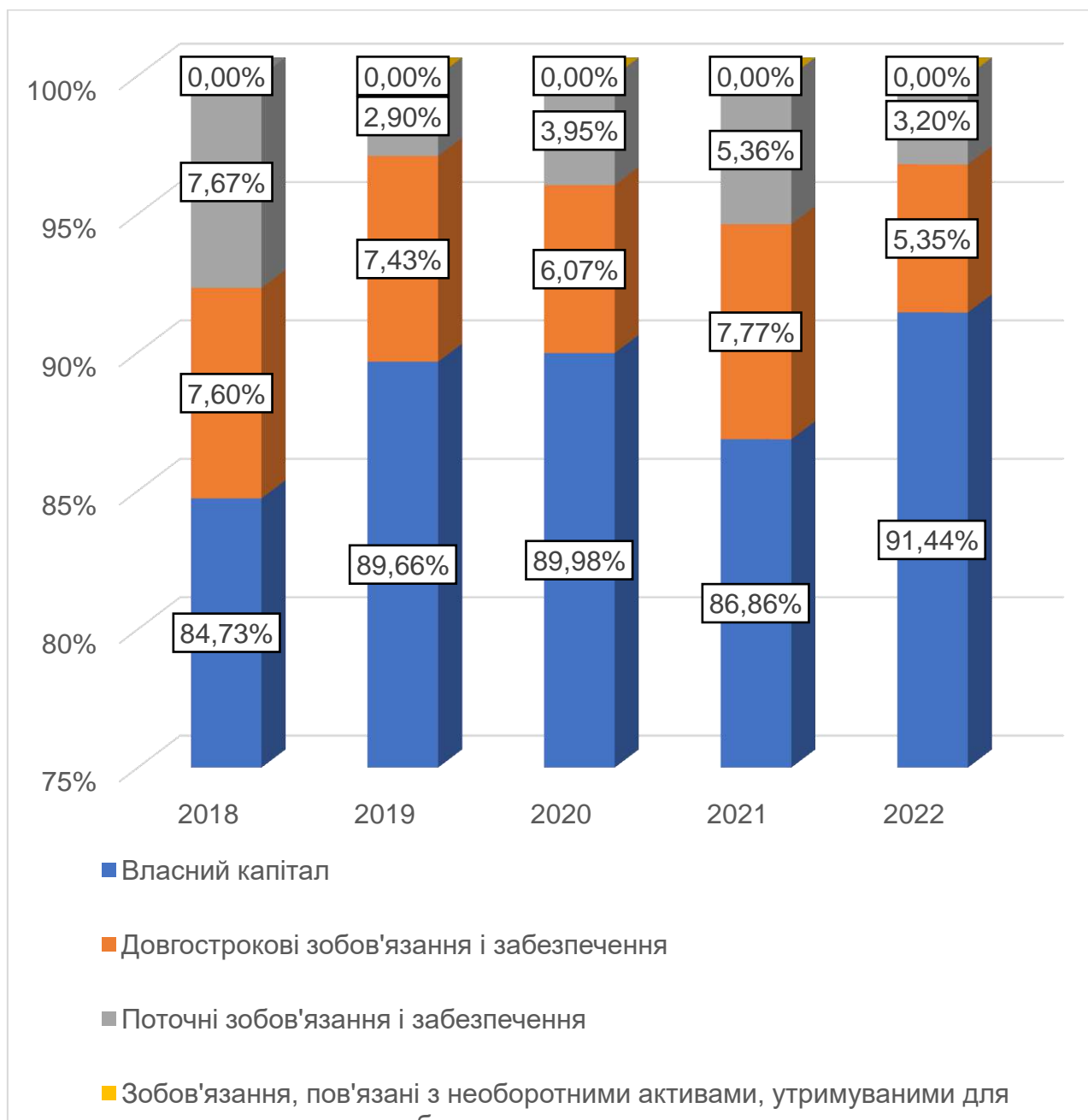

Рис. 2.2. Структура капіталу ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр.

Отже, виходячи із рис. 2.2, можна дійти висновку, що найбільшу питому вагу у джерелах утворення активів ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр. займає власний капітал в межах 84,73 – 91,44%.

Динаміка доходів, витрат та прибутку ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 роках наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка доходів, витрат та прибутку ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 роках, тис. грн.

Показники	За рік					абсолютне відхилення		відносне відхилення	
	2018	2019	2020	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5851544	3543626	1651622	2638480	1545562	986858	-1092918	59,75	-41,42
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2167270	2120950	1650444	2633710	1227466	983266	-1406244	59,58	-53,39
Валовий прибуток	3684274	1422676	1178	4770	318096	3592	313326	304,92	6568,68
Інші операційні доходи	64971	19093	175107	24294	170101	-150813	145807	-86,13	600,18
Адміністративні витрати	117656	150144	142493	180111	125264	37618	-54847	26,40	-30,45
Витрати на збут	211868	210836	105178	132781	48749	27603	-84032	26,24	-63,29
Інші операційні витрати	22655	198615	32166	70348	143562	38182	73214	118,70	104,07
Фінансовий результат від операційної діяльності	3397066	882174	-103552	-354176	170622	-250624	524798	242,03	-148,17
Інші фінансові доходи	7738	3027	1949	2528	1191	579	-1337	29,71	-52,89
Інші доходи	16940	20703	548	1384	76	836	-1308	152,55	-94,51
Фінансові витрати	46966	33348	49840	32467	38471	-17373	6004	-34,86	18,49
Інші витрати	422	4725	25109	3756	111	-21353	-3645	-85,04	-97,04
Фінансовий результат до оподаткування	3374356	867831	-176004	-386487	133307	-210483	519794	119,59	-134,49
Витрати (дохід) з податку на прибуток	607890	157389	-31596	-68948	80723	-37352	149671	118,22	-217,08
Чистий фінансовий результат	2766466	710442	-144408	-317539	52584	-173131	370123	119,89	-116,56

Отже, із табл. 2.3, можна дійти висновку, що чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 986858 тис. грн. або на 59,75%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 1092918 тис. грн. або на 41,42%.

Валовий прибуток у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 3592 тис. грн. або на 304,92%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 313326 тис. грн. або на 6568,68%.

Динаміка чистого прибутку ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр. наведена на рис. 2.3.

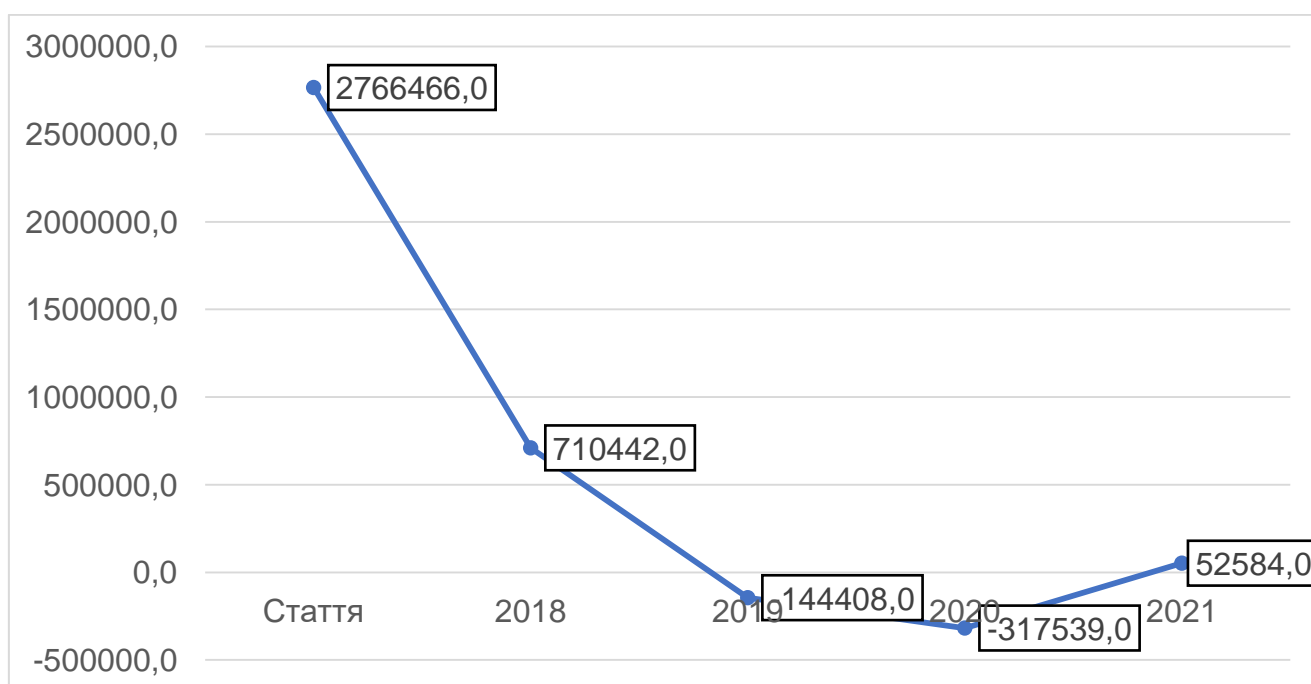

Рис. 2.3. Динаміка чистого прибутку ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр.

Чистий прибуток у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 173131 тис. грн. або на 119,89%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 370123 тис. грн. або на 116,56%.

2.2 Характеристика організації роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінка її стану за окремими компонентами

Служба економічної безпеки (СЕБ) є структурною одиницею ПрАТ «УКРГРАФІТ», що бере участь в виробничо-комерційній діяльності.

СЕБ ПрАТ «УКРГРАФІТ» підпорядковується керівнику підприємства і створюється його наказом. Діяльність СЕБ здійснюється у взаємодії зі структурними підрозділами підприємства. Структура і штати СЕБ залежно від обсягу робіт та особливостей діяльності визначаються керівником ПрАТ «УКРГРАФІТ». Призначення на посаду начальника СЕБ підприємства, а також його звільнення проводиться тільки керівником підприємства.

Ці та інші вимоги вносяться до Положення про службу економічної безпеки, яке розробляється за вказівкою директора.

Найбільш оптимальна структура СЕБ може бути визначена при аналізі всіх функцій забезпечення економічної безпеки і виділенні з усього комплексу тих, які найбільш адекватно відповідають видам діяльності підприємства.

Основними завданнями СЕБ є:

- захист майнової і фінансової власності підприємства;
- забезпечення безпеки персоналу підприємства;
- забезпечення захисту комерційної таємниці на підприємстві;
- забезпечення безпеки комерційної діяльності підприємства.

Для вирішення цих завдань служба економічної безпеки виконує на ПрАТ «УКРГРАФІТ» ряд функцій, серед яких наступні.

Адміністративно-розпорядча - полягає у підготовці рішень по створенню та підтриманню системи безпеки; розподілом обов'язків, прав, повноважень; встановлення відповідальності співробітників підприємства за забезпечення економічної безпеки.

Обліково-контрольна - реалізується виділенням найбільш важливих напрямків фінансово-комерційної діяльності та роботою з виявлення зовнішніх і внутрішніх загроз фінансової стабільності та стійкості об'єкта; оцінкою їх джерел; налагодженням контролю за критичними ситуаціями; веденням обліку негативних факторів, що впливають на безпеку підприємства; накопиченням інформації про недобросовісних конкурентів, ненадійних партнерів, осіб і організації, які зазіхають на життєво важливі інтереси підприємства.

Господарсько-розпорядча - передбачає участь СЕБ у визначенні необхідних матеріальних та інших ресурсів, у підготовці та реалізації заходів щодо забезпечення збереження майна, фінансів, захисту комерційної таємниці і т.д.

Соціально-кадрова - має на увазі участь СЕБ в підборі і розстановці персоналу, вивченні причин і локалізації можливих конфліктів, виявленні передумов соціальної напруженості, інструктаж співробітників з питань своєї компетенції, контролі за дотриманням правил режиму та безпеки.

Організаційно-управлінська - полягає в участі СЕБ у створенні і підтримці ефективного функціонування структури, керуючої процесом забезпечення безпеки, а також гнучких тимчасових структур з окремих напрямів роботи, в організації взаємодії та координації між окремими ланками системи для досягнення поставлених цілей.

Планово-виробнича - реалізується у розробці комплексної програми та окремих цільових планів забезпечення безпеки підприємства, у підготовці та проведенні заході щодо їх здійснення та підтримки режиму безпеки.

Організаційно-технічна - здійснюється шляхом матеріально-технічного та фінансового забезпечення системи безпеки підприємства, освоєння спеціальної техніки.

Науково-методична - реалізується в накопиченні та освоєнні досвіду забезпечення безпеки; організації навчання співробітників підприємства, в

науковому аналізі виникаючих проблем забезпечення безпеки та методичному супроводі діяльності підрозділів підприємства в цій сфері.

Інформаційно-аналітична - полягає в цілеспрямованому зборі та обробці інформації, що відноситься до сфери безпеки, створенні та використанні необхідних технічних та методичних засобів аналітичної обробки інформації, організації інформаційного забезпечення зацікавлених підрозділів і окремих співробітників відомостями, наявними в службі економічної безпеки.

Сформувавши набір функцій, виконання яких забезпечить надійний захист ПрАТ «УКРГРАФІТ», керівник визначає структуру і кількісний склад СЕБ.

При визначенні структури СЕБ виходять із співвідношення «витрати - ефективність», маючи на увазі можливість в тій чи іншій мірі використовувати послуги спеціалізованих підприємств.

Для середнього підприємства на основі співвідношення «витрати - ефективність» можливе використання так званої матричної схеми побудови системи економічної безпеки, яку умовно можна представити у вигляді табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Функції структурних підрозділів ПрАТ «УКРГРАФІТ» щодо
забезпечення економічної безпеки**

Підрозділ	Прогноз втрат	Оцінка партнерів і конкурентів	Захист матеріальних і фінансових коштів	Захист інформації	Підбір і перевірка кадрів
Юридичний відділ	X			X	X
Економічні служби	X	X		X	
Відділ маркетингу		X			
Відділ охорони			X		
Відділ кадрів					X

Матрична структура побудови системи економічної безпеки припускає використання існуючих підрозділів при зосередженні контрольних і координаційних повноважень в руках певної посадової особи, наприклад заступника директора з безпеки.

Для ПрАТ «УКРГРАФІТ», що мають численний персонал, високорентабельне виробництво, які застосовують високі технології, доцільно створення власної служби економічної безпеки з більш складною структурою, що включає в себе кілька підрозділів, які в сукупності своєю діяльністю забезпечують вирішення завдань за чотирма напрямками: охорона матеріальних цінностей, захист комерційної таємниці, робота з персоналу та забезпечення безпеки комерційної діяльності.

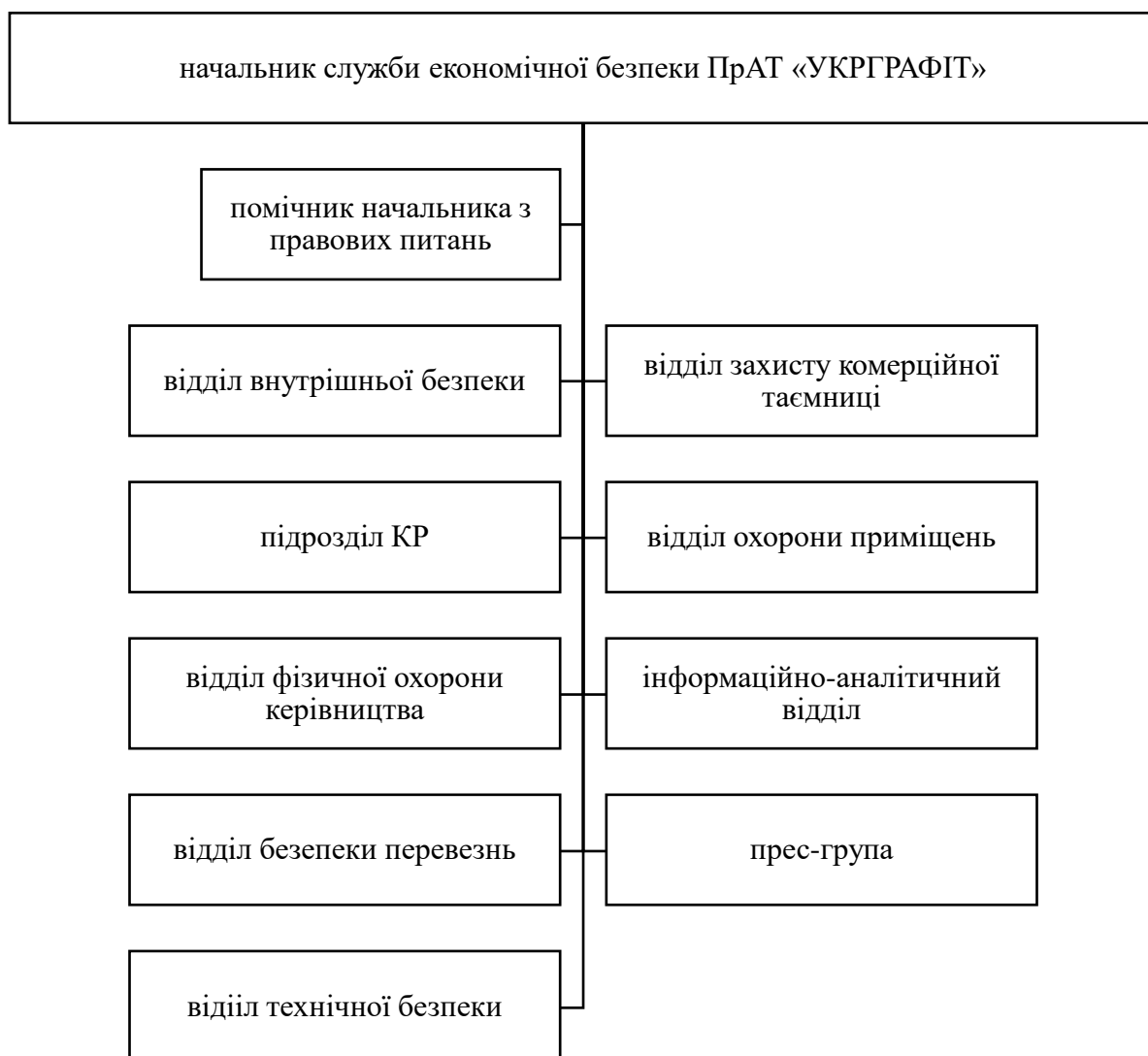

Рис. 2.4. Варіант побудови організаційної структури служби економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Основні положення організації служби безпеки фіксуються в основоположних правових, юридичних і організаційних документах підприємства, що базуються на законодавчих нормативних актах, а також статут підприємства, колективний договір, трудові договори, правила внутрішнього трудового розпорядку співробітників, посадові обов'язки керівників, фахівців, робітників і службовців.

Основоположними документами, що додають юридичну силу організації та діяльності СЕБ, є її статут, положення про структурні підрозділи, штатні розклади, посадові інструкції, інструкції з діловодства.

Аналіз результативності та достатності роботи служби економічної безпеки проводиться на основі прогнозування банкрутства.

Для прогнозування банкрутства у світовій практиці використовується система моделей, розроблених західними спеціалістами, зокрема:

1. Модель Альтмана (1968 р.)

$$Z = 1,2 \cdot X_1 + 1,4 \cdot X_2 + 3,3 \cdot X_3 + 0,6 \cdot X_4 + 0,999X_5,$$

де Z- рівень ризику банкрутства;

1,2; 1,4; 3,3; 0,6; 0,999 — константи;

X1 — відношення власного оборотного капіталу до сукупних активів

$$X_1 = \frac{(p.260 - p.620), \text{ ф.1}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X2 — відношення чистого прибутку до сукупних активів

$$X_2 = \frac{p.220, \text{ ф.2}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X3 — відношення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування до сукупних активів

$$X_3 = \frac{p.170, \text{ ф.2}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X4 — відношення між власним і залученим капіталом

$$X_4 = \frac{p.380, \text{ ф.1}}{(p.480+p.620), \text{ ф.1}};$$

X5 — відношення чистого доходу (виручки) від реалізації продукції до сукупних активів

$$X_5 = \frac{p.035, \text{ ф.2}}{p.280, \text{ ф.1}}$$

В моделі Альтмана фактор X1 характеризує певною мірою ліквідність балансу; X2, X3 — рентабельність активів; X4 — структуру капіталу; X5 — оборотність активів.

Значення Z визначає ступінь можливості банкрутства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Оцінка ймовірності банкрутства

Значення Z -рахунку	Ймовірність банкрутства
1,80 і менше	Дуже висока
Від 1,81 до 2,70	Висока
Від 2,71 до 2,90	Існує ймовірність
2,91 і вище	Дуже низька

Отже, виходячи із наведеної вище методики визначаємо ймовірність банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках (таб. 2.8).

Таблиця 2.8

Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках згідно моделі Альтмана

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Власний оборотний капітал	2929056	3448814	2987299	2094399	2316282
Активи	4349470	4863805	4638618	4399560	4374302
X 1	0,6734	0,7091	0,6440	0,4760	0,5295
Чистий прибуток	2766466	710442	-144408	-317539	52584
X2	0,6360	0,1461	-0,0311	-0,0722	0,0120
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	3374356	867831	-176004	-386487	133307
X3	0,7758	0,1784	-0,0379	-0,0878	0,0305
Власний капітал	3685221	4361046	4173708	3821563	4000021
Залучений капітал	664249	502759	464910	577997	374281
X4	5,5480	8,6742	8,9775	6,6117	10,6872
Чистий дохід	5851544	3543626	1651622	2638480	1545562
X5	1,3453	0,7286	0,3561	0,5997	0,3533
Z =	8,9315	7,5766	6,3462	4,7465	7,5181

Якщо порівняти результати розрахунків з нормативами, поданими у табл. 2.7, то можна стверджувати, що ймовірність банкрутства у 2018 – 2022 роках дуже низька.

2. Модель Ліса (1972 р.)

$$Z = 0,063 \cdot X_1 + 0,092 \cdot X_2 + 0,057 \cdot X_3 + 0,001 \cdot X_4,$$

де X_1 — відношення оборотного капіталу до всіх активів

$$X_1 = \frac{p.260, \text{ ф.1}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X_2 — відношення прибутку від реалізації до всіх активів

$$X_2 = \frac{[p.035 - (p.040 + p.070 + p.080)], \text{ ф.2}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X_3 — відношення нерозподіленого прибутку до всіх активів

$$X_3 = \frac{p.350, \text{ ф.1}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X_4 — відношення власного капіталу до позичкового капіталу

$$X_4 = \frac{p.380, \text{ ф.1}}{(p.640 - p.380), \text{ ф.1}}.$$

Мінімальне значення $Z < 0,037$.

Отже, виходячи із наведеної вище методики визначаємо ймовірність банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 -
2022 роках згідно моделі Ліса**

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Оборотний капітал	3262694	3589994	3170720	2330425	2456405
Активи	4349470	4863805	4638618	4399560	4374302
X_1	0,7501	0,7381	0,6835	0,5297	0,5616
Чистий прибуток	2766466	710442	-144408	-317539	52584
X_2	0,6360	0,1461	-0,0311	-0,0722	0,0120
Нерозподілений прибуток	3274754	3950580	3763243	3527094	3705552
X_3	0,7529	0,8122	0,8113	0,8017	0,8471
Власний капітал	3685221	4361046	4173708	3821563	4000021
Позиковий капітал	664249	502759	464910	577997	374281
X_4	5,5480	8,6742	8,9775	6,6117	10,6872

Продовження Табл. 2.9

Z =	0,2042	0,1930	0,1762	0,1385	0,1916
Мінімальне значення	0,0370	0,0370	0,0370	0,0370	0,0370

Якщо порівняти результати розрахунків з нормативним 0,037, то можна стверджувати, що ймовірність банкрутства у 2018 - 2022 рр. не значна.

3. Модель Теффлера (1977 р.)

$$Z = 0,53 \cdot X_1 + 0,13 \cdot X_2 + 0,18 \cdot X_3 + 0,16 \cdot X_4,$$

де X_1 — відношення прибутку від реалізації продукції до короткострокових зобов'язань

$$X_1 = \frac{[p.035 - (p.040 + p.070 + p.080)], \text{ ф.2}}{p.620, \text{ ф.1}};$$

X_2 — відношення оборотних активів до зобов'язань

$$X_2 = \frac{p.260, \text{ ф.1}}{(p.430 + p.480 + p.620), \text{ ф.1}};$$

X_3 — відношення короткострокових зобов'язань до всіх активів

$$X_3 = \frac{p.620, \text{ ф.1}}{p.280, \text{ ф.1}};$$

X_4 — відношення власного капіталу до позичкового капіталу

$$X_4 = \frac{p.380, \text{ ф.1}}{(p.640 - p.380), \text{ ф.1}}.$$

Мінімальне значення $Z < 0,2$.

Отже, виходячи із наведеної вище методики визначаємо ймовірність банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках згідно моделі Теффлера

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Прибуток	2766466	710442	-144408	-317539	52584
Короткострокові зобов'язання	333638	141180	183421	236026	140123
X_1	8,2918	5,0322	-0,7873	-1,3454	0,3753
Оборотні активи	3262694	3589994	3170720	2330425	2456405
Зобов'язання	664249	502759	464910	577997	374281
X_2	4,9119	7,1406	6,8201	4,0319	6,5630

Продовження Табл. 2.10

Активи	4349470	4863805	4638618	4399560	4374302
X3	0,0767	0,0290	0,0395	0,0536	0,0320
Власний капітал	3685221	4361046	4173708	3821563	4000021
Позиковий капітал	664249	502759	464910	577997	374281
X4	5,5480	8,6742	8,9775	6,6117	10,6872
Z =	5,9347	4,9884	1,9128	0,8786	2,7678
Мінімальне значення	0,2000	0,2000	0,2000	0,2000	0,2000

Якщо порівняти результати розрахунків з нормативним 0,2, то можна стверджувати, що ймовірність банкрутства у 2018 - 2022 роках не висока.

Відомий фінансовий аналітик Уільям Бівер запропонував свою систему показників для оцінки фінансового стану підприємства. З метою діагностики банкрутства він рекомендував дослідити тренди показників (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Методика розрахунку показників Бівера

Показники	Розрахунок	Значення показників		
		для стійких компаній	за 5 років до банкрутства	за 1 рік до банкрутства
1. Коефіцієнт Бівера	(Чистий прибуток - Амортизація) / (Довгостр. зобов'язання + Короткостр. зобов'язання)	0,4- 0,45	0,17	-0,15
2. Рентабельність активів	(Чистий прибуток / Активи) x 100%	6-8	4	-22
3. Фінансовий леверидж	(Довгострокові зобов'язання + Короткострокові зобов'язання) / Активи	>0.37	>0.50	>0.80
4. Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	(Власний капітал – Позаоборотні активи) / Активи	0,4	>0,3	0,06
5. Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / Короткострокові зобов'язання	>3,2	>2	>1

Отже, виходячи із наведеної вище методики визначаємо ймовірність банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Оцінка ймовірності банкрутства ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 -
2022 роках згідно моделі Бівера**

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
Чистий прибуток	2766466	710442	-144408	-317539	52584
Амортизація	53211	64026	71138	74443	102329
Довгострокові зобов'язання	330611	361579	281489	341971	234158
Короткострокові зобов'язання	333638	141180	183421	236026	140123

Продовження табл. 2.12

Коефіцієнт Бівера	4,0847	1,2857	-0,4636	-0,6782	-0,1329
	Стойка компанія			за 1 рік до банкрутства	
Чистий прибуток	2766466	710442	-144408	-317539	52584
Активи	4349470	4863805	4638618	4399560	4374302
Рентабельність активів	63,6047	14,6067	-3,1132	-7,2175	1,2021
	Стойка компанія			за 1 рік до банкрутства	
Фінансовий леверидж	0,1527	0,1034	0,1002	0,1314	0,0856
	Стойка компанія				
Власний капітал	3685221	4361046	4173708	3821563	4000021
Позаоборотні активи	1086776	1273811	1467898	2069135	1917897
Коефіцієнт покриття активів чистим оборотним капіталом	0,5974	0,6347	0,5833	0,3983	0,4760
	Стойка компанія				
Оборотні активи	3262694	3589994	3170720	2330425	2456405
Коефіцієнт покриття	9,7791	25,4285	17,2866	9,8736	17,5303
	Стойка компанія				

Якщо порівняти результати розрахунків з нормативним значенням в таблиці 2.1, то можна стверджувати, що підприємство є стійкою компанією.

2.3 Аналіз стану фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» на основі розрахунку фінансових показників

Аналіз ділової активності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз показників ділової активності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	абсолютне відхилення до попереднього року		
						2020	2021	2022
Коефіцієнт відновлення	0,17	0,08	0,11	0,34	0,07	0,03	0,23	-0,27
Коефіцієнт вибуття	0,09	0,01	0,01	0,03	0,05	0,00	0,02	0,02
Коефіцієнт зносу	0,32	0,34	0,35	0,27	0,31	0,01	-0,08	0,04
Фондовіддача	4,66	2,63	1,10	1,19	0,68	-1,53	0,09	-0,51
Фондомісткість	0,21	0,38	0,91	0,84	1,46	0,53	-0,07	0,63
Фондоозброєність	522,56	567,44	702,04	1017,70	1214,50	134,61	315,65	196,81
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	7,79	11,19	6,44	9,78	3,04	-4,75	3,34	-6,75
Період оборотності дебіторської заборгованості	46,83	32,63	56,68	37,31	120,26	24,05	-19,38	82,95
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,50	15,02	9,00	11,16	8,76	-6,02	2,16	-2,40
Період оборотності кредиторської заборгованості	56,19	24,30	40,56	32,71	41,67	16,27	-7,85	8,96
Коефіцієнт оборотності запасів	1,05	0,83	0,77	1,61	0,82	-0,06	0,84	-0,79
Період оборотності запасів	346,07	440,75	473,25	227,22	444,41	32,50	-246,03	217,19
Коефіцієнт оборотності активів	1,35	0,73	0,36	0,60	0,35	-0,37	0,24	-0,25

Продовження Табл. 2.13

Коефіцієнт покриття дебіторської заборгованості	0,1486	0,1031	0,1818	0,1309	0,3478	0,0787	- 0,0508	0,2168
Оборотність власного капіталу	1,59	0,81	0,40	0,69	0,39	-0,42	0,29	-0,30

Виходячи з таблиці 2.13, можна зробити висновок, що:

- коефіцієнт зносу основних засобів в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 0,08 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 0,04 рази, що свідчить про покращення ефективності управління основним засобами.
- фондівдача в 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 0,09 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 0,51 рази, що свідчить про погіршення ефективності управління основним засобами.
- фондоозброєність в 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 315,65 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 196,81 рази, що свідчить про покращення ефективності управління основним засобами.
- коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 3,34 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 6,75%, за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації послуг.
- період оборотності дебіторської заборгованості в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 19 днів, в 2022 році порівняно з 2021 зріс на 83 дні, за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації послуг.
- коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості в 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 2,16 рази, за рахунок зменшення собівартості реалізованих послуг, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 2,40 рази.
- період оборотності кредиторської заборгованості в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 8 днів, в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 9 днів.
- коефіцієнт оборотності запасів в 2021 році порівняно з 2020 роком

зменшився на 0,84 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 0,79 разів, за рахунок зменшення собівартості реалізованих товарів протягом 2020 – 2022 років.

- період оборотності запасів в 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 1 день, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 1 день.

- коефіцієнт оборотності активів в 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 0,24 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 0,25 рази.

- оборотність власного капіталу в 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 0,29 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 0,30 рази, за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації та зростання власного капіталу протягом 2020 – 2022 років.

Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

**Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «УКРГРАФІТ» у
2018 - 2022 роках**

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	абсолютне відхилення			відносне відхилення до попереднього року		
						2020	2021	2022	2020	2021	2022
Коефіцієнт фінансової автономії	0,85	0,90	0,90	0,87	0,91	0,00	-0,03	0,05	0,35	-3,46	5,27
Коефіцієнт фінансової заборгованості	0,15	0,10	0,10	0,13	0,09	0,00	0,03	-0,05	-3,04	31,08	-34,87
Коефіцієнт фінансової залежності	0,18	0,12	0,11	0,15	0,09	0,00	0,04	-0,06	-3,38	35,78	-38,13
Коефіцієнт покриття боргу	5,55	8,67	8,98	6,61	10,69	0,30	-2,37	4,08	3,50	-26,35	61,64

Коефіцієнт фінансової автономії у 2020 році та 2021 році становив відповідно 90% і 87%, найкращим результатом є 2022 року, в якому коефіцієнт фінансової автономії становив 91%.

Коефіцієнт фінансової заборгованості за 2020 рік і 2021 рік становив відповідно 10% і 13%. Найкращим результатом є 2022 рік, в якому коефіцієнт фінансової заборгованості становив 9%, за рахунок зменшення поточних зобов'язань підприємства.

Коефіцієнт фінансової залежності в 2020 році та 2021 році становив відповідно 11% та 15%, найкращим результатом є 2022 рік, в якому коефіцієнт фінансової залежності становив 9%.

Коефіцієнт покриття боргу за 2020 рік та 2021 рік становив відповідно 898% і 661%, найкращим результатом є 2022 рік, в якому коефіцієнт покриття боргу становив 1069%, це означає, що власний капітал перевищував позиковий капітал.

Тип поточної фінансової платоспроможності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

**Тип поточної фінансової платоспроможності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у
2018 - 2022 роках**

Показники	№	2018	2019	2020	2021	2022
Власний капітал	1	3685221,0	4361046,0	4173708,0	3821563,0	4000021,0
Необоротні активи	2	1086776,0	1273811,0	1467898,0	2069135,0	1917897,0
Наявність власних оборотних засобів (ряд.1- ряд.2)	3	2598445,0	3087235,0	2705810,0	1752428,0	2082124,0
Довгострокові зобов'язання	4	330611,0	361579,0	281489,0	341971,0	234158,0
Наявність власних оборотних засобів і довгострокових джерел формування запасів (величина функціонуючого капіталу) (ряд.3 + ряд.4)	5	2929056,0	3448814,0	2987299,0	2094399,0	2316282,0
Короткострокові кредити банку	6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Загальна величина джерел формування запасів (ряд.5 + ряд.6)	7	2929056,0	3448814,0	2987299,0	2094399,0	2316282,0
Загальна величина запасів	8	2054875,0	2561130,0	2139921,0	1639537,0	1494514,0
Надлишок або нестача власних оборотних засобів для формування запасів (р.3 – р.8)	9	543570,0	526105,0	565889,0	112891,0	587610,0

Продовження Табл. 2.15

Надлишок або нестача власних оборотних засобів і довгострокових джерел формування запасів (ряд.5 – ряд.8)	10	874181,0	887684,0	847378,0	454862,0	821768,0
Надлишок або нестача загальної величини основних джерел формування запасів (ряд. 7 - ряд. 8)	11	874181,0	887684,0	847378,0	454862,0	821768,0
Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості (S) (результати рядків 9, 10, 11)	12	1-1-1	1-1-1	1-1-1	1-1-1	1-1-1

У 2018 - 2022 роках підприємство ПрАТ «УКРГРАФІТ» мало стійкий фінансовий стан, за рахунок того що у підприємства присутні нормальні джерела фінансування запасів на протязі 2018 – 2022 років.

Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

**Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у
2018 - 2022 роках**

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	абсолютне відхилення до попереднього року			відносне відхилення до попереднього року		
						2020	2021	2022	2020	2021	2022
Коефіцієнт забезпеченості ліквідними активами	0,750	0,738	0,684	0,530	0,562	-0,055	-0,154	0,032	-7,39	-22,51	6,02
Коефіцієнт забезпеченості швидко ліквідними активами	0,277	0,211	0,222	0,155	0,219	0,011	-0,067	0,064	5,02	-30,21	41,31
Коефіцієнт забезпеченості готовими засобами платежу	0,077	0,136	0,157	0,076	0,096	0,021	-0,081	0,020	15,44	-51,44	25,70

Продовження Табл. 2.16

Загальний коефіцієнт покриття	9,779	25,427	17,285	9,872	17,530	-8,142	-7,413	7,657	-32,02	-42,89	77,56
Проміжний коефіцієнт покриття	3,616	7,278	5,611	2,886	6,830	-1,667	-2,725	3,944	-22,91	-48,56	136,66
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,010	4,689	3,974	1,422	2,994	-0,716	-2,552	1,572	-15,26	-64,21	110,52
Коефіцієнт відволікання оборотних активів у запаси	0,630	0,713	0,675	0,704	0,608	-0,039	0,029	-0,095	-5,40	4,25	-13,53
Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість	0,266	0,102	0,095	0,148	0,219	-0,007	0,054	0,071	-6,98	56,59	47,60
Коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань	6,159	18,141	11,667	6,946	10,666	-6,474	-4,720	3,719	-35,69	-40,46	53,54
Частка власного оборотного капіталу у покритті запасів	1,425	1,347	1,396	1,277	1,550	0,049	-0,119	0,273	3,67	-8,50	21,34
Коефіцієнт маневрування	0,795	0,791	0,716	0,548	0,579	-0,075	-0,168	0,031	-9,50	-23,43	5,67

Виходячи з коефіцієнта забезпеченості ліквідними активами – активи підприємства забезпечені групою ліквідних активів на 68,4% у 2020 році, на 53,0% у 2021 році, на 56,2% у 2022 році, за рахунок зростання ліквідних активів.

Виходячи з коефіцієнта забезпеченості швидко ліквідними активами – активи підприємства забезпечені групою швидко ліквідних активів на 22,2% у 2020 році, на 15,5% у 2021 році, на 21,9% у 2022 році, за рахунок зростання швидко ліквідних активів.

Виходячи з коефіцієнта забезпеченості готовими засобами платежу – активи підприємства забезпечені групою ліквідних активів на 15,7% у 2020 році, на 7,6% у 2021 році, на 9,6% у 2022 році, за рахунок зростання готових засобів платежу.

Виходячи з загального коефіцієнта покриття, за допомогою своїх ліквідних активів підприємство здатне розрахуватися по своїх поточних зобов'язаннях на 1728% у 2020 році, на 987% у 2021 році, на 1753% у 2022 році, за рахунок зменшення поточних зобов'язань.

Виходячи з проміжного коефіцієнта покриття, за допомогою своїх швидко ліквідних активів підприємство здатне розрахуватися по своїх поточних зобов'язаннях на 561% у 2020 році, на 288% у 2021 році, на 683% у 2022 році, за рахунок зменшення поточних зобов'язань.

Виходячи з коефіцієнта абсолютної ліквідності, за допомогою своїх найбільш ліквідних активів підприємство здатне розрахуватися по своїх поточних зобов'язаннях на 397% у 2020 році, на 142% у 2021 році, на 299% у 2022 році, за рахунок зменшення поточних зобов'язань.

Виходячи з коефіцієнта відволікання оборотних активів у запаси, частка найменш ліквідних оборотних активів в загальній їх сумі складає 67,5% у 2020 році, 70,4% у 2021 році, 60,8% у 2022 році, за рахунок зменшення запасів на протязі аналізованого періоду.

Виходячи з коефіцієнта відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість, частка дебіторської заборгованості у оборотних активах складає 9,5% у 2020 році, 14,8% у 2021 році, 21,9% у 2022 році, за рахунок зростання дебіторської заборгованості.

Виходячи з коефіцієнта участі матеріальних запасів у покритті поточних зобов'язань, за рахунок найменш ліквідних активів покриваються поточні зобов'язання на 1166% у 2020 році, на 694% у 2021 році, на 1066% у 2022 році.

Виходячи з частки власного оборотного капіталу у покритті запасів, запаси профінансовані за рахунок власного оборотного капіталу на 139% у 2020 році, на 127% у 2021 році, на 155% у 2022 році.

Виходячи з коефіцієнта маневрування, відсоток власного капіталу, який знаходиться у більш рухливій його формі 71,6% у 2020 році, 54,8% у 2021 році, на 57,9% у 2022 році.

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і заробітної плати ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.17.

Таблиця 2.17

**Ефективність використання трудових ресурсів і заробітної плати
на ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках**

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	абсолютне відхилення до попереднього року		
						2020	2021	2022
Середньоспикова чисельність працівників	2401,00	2374,00	2140,00	2176,00	1864,00	-234,00	36,00	-312,00
Коефіцієнт обороту по прийому	0,05	0,08	0,02	0,33	0,01	-0,06	0,31	-0,32
Коефіцієнт обороту вибуття	0,14	0,01	0,31	0,00	0,72	0,30	-0,31	0,72
Коефіцієнт плинності кадрів	0,14	0,01	0,31	0,00	0,72	0,30	-0,31	0,72
Продуктивність праці, тис. грн.	2437,13	1492,68	771,79	1212,54	829,16	-720,90	440,75	-383,37
Середня заробітна плата, тис. грн.	10,30	12,60	13,00	15,20	14,80	0,40	2,20	-0,40
Фонд оплати праці, тис. грн.	296763	358948	333840	396902	331046	-25108	63062	-65856

Коефіцієнт плинності кадрів в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 0,31 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 0,72 рази, це свідчить про погіршення ефективності управління персоналом.

Продуктивність праці в 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 440,75 тис. грн., в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 383,37 тис. грн., це свідчить про погіршення ефективності управління персоналом.

2.4 Розробка організаційно-економічних механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Головною метою системи фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» є забезпечення його стійкого і максимально ефективного функціонування, створення високого потенціалу розвитку і зростання в майбутньому. Ми, в свою чергу, будемо відстоювати думку про те, що важливим елементом функціонування системи фінансово-економічної безпеки бізнесу є механізм її забезпечення, який реалізується через стратегічне та оперативне планування заходів із забезпечення фінансово-економічної безпеки. Управління системою фінансово-економічної безпеки бізнесу - це організовані дії, які забезпечують злагоджене функціонування всіх служб, підрозділів і співробітників підприємства з метою запобігання чи усунення загроз діяльності підприємства.

Слід зазначити, що до основних завдань системи економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» належать: захист законних прав і інтересів підприємства і його співробітників; збір, аналіз, оцінювання даних і прогнозування розвитку обстановки; вивчення партнерів, клієнтів, конкурентів, кандидатів на роботу; виявлення, попередження й припинення можливої протиправної та іншої негативної діяльності співробітників підприємства на шкоду його безпеці; забезпечення збереження матеріальних

цінностей і відомостей; отримання необхідної інформації для розроблення найоптимальніших управлінських рішень з питань стратегії і тактики економічної діяльності компанії тощо.

Основне значення системи фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» полягає в тому, що вона повинна мати попереджувальний характер, а основними критеріями оцінювання її надійності та ефективності є:

- забезпечення стабільної роботи бізнесу, збереження і примноження фінансів і матеріальних цінностей;
- попередження кризових ситуацій, у тому числі різних надзвичайних подій, пов'язаних з діяльністю «зовнішніх» або «внутрішніх» загроз.

Як свідчать результати досліджень, у системі фінансово-економічної безпеки бізнесу особливим є застосування блокової схеми регулювання: прогресивне управління витратами підприємства; бюджетування; управління грошовими коштами; діагностика стану підприємства; управління оборотними коштами; застосування міжнародних стандартів забезпечення безпеки; податкове планування тощо. На основі проведених теоретичних досліджень ми розробили та систематизували структурно-логічну схему системи фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» (рис. 2.5.).

Прагматика системи фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» вимагає вірно обраної методики забезпечення безпеки бізнесу, зокрема до якої слід віднести збір та опрацювання аналітичної інформації про досвід та заходи забезпечення безпеки зарубіжних підприємств, аналіз, постійний моніторинг та прогнозування умов, загроз, небезпек та індикаторів фінансової безпеки, розроблення та запровадження необхідних заходів щодо підтримки фінансово-економічної безпеки на належному рівні.

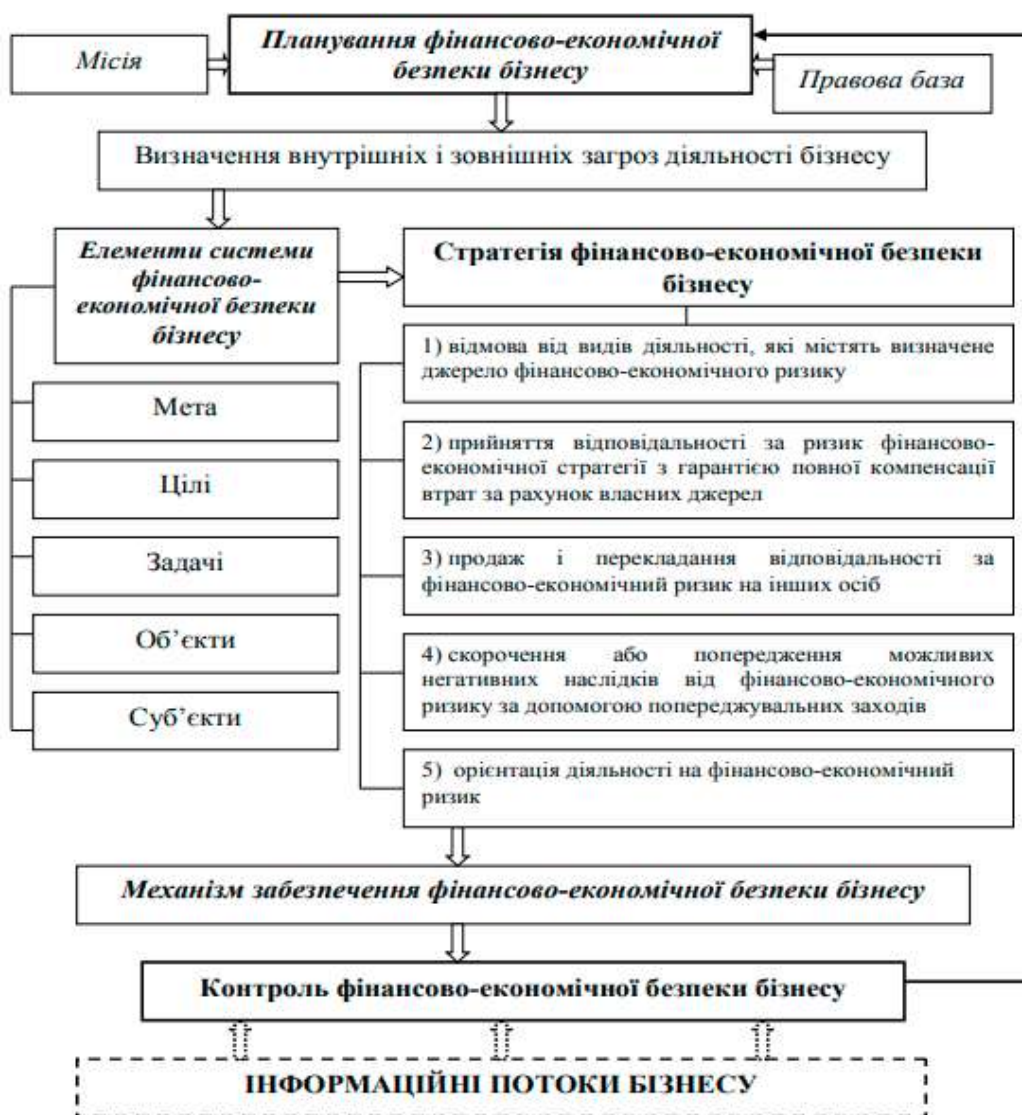

Рис. 2.5 Структурно-логічна схема системи фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Одразу ж зауважимо, що методика побудови системи економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» охоплює такі етапи:

- вивчення специфіки ведення бізнесу, сегмента, який воно займає на ринку, штатного розпису, а також знайомство з персоналом;
- аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз економічній безпеці бізнесу та вивчення інформації про кризові ситуації, їхні причини і шляхи врегулювання;
- аудит наявних засобів із забезпечення безпеки й аналіз їх відповідності виявленим загрозам;

- моделювання нової системи економічної безпеки бізнесу: розроблення плану усунення виявлених під час аудиту недоліків; підготовка пропозицій щодо удосконалення системи економічної безпеки (у т.ч. створення служби безпеки на підприємстві, якщо такої не існувало, чи системи безпеки на її базі, визначення механізмів її забезпечення), розрахунок усіх видів необхідних ресурсів; планування щомісячних витрат на забезпечення функціонування системи економічної безпеки;

- затвердження керівництвом моделі нової системи та бюджету на її утримання;

- формування нової системи економічної безпеки;

- оцінювання ефективності сформованої системи, а також її удосконалення.

Завершальним етапом управління системою фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» є контроль за отриманими результатами та їх співставлення з планами з можливістю подальшого їх коригування. Основним критерієм ефективності управління системою фінансово-економічної безпеки є оцінювання економічного стану бізнесу та його фінансової стабільності. Визначення системи показників оцінювання ефективності управління системою фінансово-економічної безпеки бізнесу і буде напрямком подальшого дослідження.

SWOT – аналіз ПрАТ «УКРГРАФІТ» наведено в табл. 2.18.

Таблиця 2.18

SWOT – аналіз ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Внутрішнє середовище	
Сильні сторони (8)	Слабкі сторони
1. Хороша репутація на ринку.	1. Дорога сировина.
2. Відсутність конкурентів в області.	2. Слабка комунікаційна політика.
3. Використання сучасних технологій.	3. Зношеність устаткування.
4. Налагоджена збутова мережа.	4. Неповна завантаженість виробничих потужностей.
5. Всеосяжне покриття теренів області збутовою мережею.	

Продовження табл. 2.18

Зовнішнє середовище		
Можливості (О)	SO-стратегія	WO-стратегія
1. Вихід на нові ринки.	1. Проведення інноваційних рішень при розширенні масштабів роботи з приватними особами та корпоративними клієнтами.	1. Виготовлення та безкоштовне поширювання рекламно-інформаційної продукції щодо діяльності ПрАТ
2. Новітні технології.	2. Орієнтація на світовий досвід роботи в даному секторі.	2. Завантаження виробничих потужностей на 100%.
3. Зв'язки з громадськістю.		3. Модернізація устаткування/
Загрози (Т)	ST-стратегія	WT-стратегія
1. Зріст цін сировину та матеріали.	на зниження витрат на виробництво.	1. Удосконалення системи управління, її динамічності й гнучкості, при збереженні можливості зниження ризиків за рахунок масштабних ресурсів
2. Сповільнення темпів економічного розвитку.		2. Удосконалення системи зворотного зв'язку з користувачами.
3. Банкрутство.		
4. Економічна криза.		
5. Наявність збройного конфлікту		

Основними принципами сформованого механізму визначено такі: відповідальності, системності, комплексності, узгодження інтересів стейкхолдерів, економічної доцільності, адаптивності, субсидіарності.

В основі зазначених принципів — принцип відповідальності. Це досить широке поняття. Вона може розглядатись у морально-етичному аспекті, в економічному, в правовому та інших. У контексті механізму забезпечення економічної безпеки даний принцип розглядається, в першу чергу, в економічному аспекті як відповідальність за наслідки економічної діяльності підприємства і означає усвідомлення наслідків від прийнятих рішень та власних дій. Хоча, для того, щоб принцип відповідальності був реалізований у повній мірі, звичайно, і морально-етичний, і правовий, і соціальний аспекти

мають бути застосовані. Відповідальність означає усвідомлення суті та значення своєї діяльності кожним працівником, а також її наслідків для суспільства та розвитку підприємства.

Наступним принципом визначено "врахування інтересів стейкхолдерів". Його значення пояснюється тим, що ключовим фактором успіху будь-якого підприємства і, відповідно, важливим чинником його економічної безпеки є здатність побудувати взаємовигідні відносини з ключовими стейкхолдерами як у зовнішньому, так і внутрішньому середовищі. Невміння побудувати такі відносини призводить до втрати потенційних обсягів продажу продукції, недофінансування процесів розвитку, відсутності мотивації у персоналу щодо ефективного виконання обов'язків, наслідком чого є зниження рівня економічної безпеки. Тільки на основі урахування інтересів всіх економічних контрагентів, з якими співпрацює підприємство в процесі своєї діяльності, можна заснувати тривалу та стабільну взаємодію. Цей принцип включає в себе в першу чергу врахування інтересів економічних контрагентів, з якими взаємодіє підприємство, а також проведення соціально-відповідальної діяльності.

Принцип узгодження інтересів зацікавлених сторін означає прийняття рішень у координатах "виграв я" — "виграв партнер", замість "виграв я" — "програв партнер", "оскільки канонічні механізми ринку втрачають свою адекватність у спробах утвердження постіндустріальних цінностей". Партнерство — це взаємодія на принципах паритету і довіри, це умова збереження індивідуальності та самодостатності кожного суб'єкта відносин. Вирішальним аспектом тут є визнання прав протилежної сторони і розуміння її проблем. Головним у стосунках має стати не максимізація прибутку сьогодні за будь-яку ціну, а забезпечення довготривалих партнерських відносин і стабільного прибутку в майбутньому.

Принцип комплексності, що є одним з ключових принципів механізму забезпечення економічної безпеки підприємства, означає повноту, системність врахування чинників при прийнятті рішень, розуміння їх

взаємозв'язку та впливу на усі етапи управління підприємством в цілому та економічної безпеки зокрема.

Принцип системності передбачає взаємне узгодження усіх напрямків діяльності підприємства, а також усунення протиріч між ними, вимагає комплексного врахування можливих наслідків здійснюваного заходу з урахуванням системних властивостей кожного елемента в інтересах ефективного функціонування усєї системи.

Принцип економічної доцільності реалізується шляхом прийняття обґрунтованих рішень координатах "витрати - вигоди", тобто підприємство повинно здійснювати тільки ті витрати, які сприяють досягненню цільового рівня економічної безпеки. Витрати на забезпечення надмірного рівня економічної безпеки навпаки можуть призвести до зниження фінансових результатів і економічної безпеки підприємства.

Принцип адаптивності означає використання при формуванні механізму забезпечення економічної безпеки підприємства природженої та/або набутої здатності до адаптації, тобто пристосування до всієї багатоманітності умов функціонування за будь-яких обставин.

Принцип субсидіарності передбачає, щоб рішення на підприємстві приймалися на найнижчому можливому рівні, а верхні ланки управління втручались лише у випадку, якщо ці дії будуть ефективніші за відповідні дії нижніх ланок. Реалізація принципу субсидіарності досягається за умови грамотного делегування повноважень при прийнятті управлінських рішень на підприємстві. Такі принципи знаходяться між собою в системній єдності, тому недотримання хоча б якогось з них негативно вплине на ефективність функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Методи, які використовуються при формуванні та реалізації механізму, включають традиційний їх перелік, ос кільки планування, облік, контроль тощо є невід'ємною складовою будь-якого процесу управління, зокрема і управління економічною безпекою підприємства.

Фінансово-економічна безпека досягається здійсненням єдиної, узгодженої, збалансованої, скоординованої системи заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам. Без створення єдиної системи фінансово-економічної безпеки бізнесу неможливо досягти виходу з кризи, стабілізувати економічну ситуацію, створити ефективний механізм функціонування виробничо-економічних систем. Система фінансово-економічної безпеки бізнесу буде ефективною за умов визначення стратегії і тактики. Стратегія фінансово-економічної безпеки передбачає визначення мети і завдань системи фінансово-економічної безпеки, напрямів їх вирішення, а також форм і способів застосування відповідних сил і засобів, можливість їх перегрупування, створення необхідних резервів для нейтралізації та локалізації можливих загроз. Тактика фінансово-економічної безпеки - це найбільш гнучка частина системи фінансово-економічної безпеки, яка змінюється залежно від дії внутрішніх і зовнішніх загроз, зміни пріоритетності економічних інтересів тощо. Складність та мінливість економічної та соціальної ситуації вимагає застосування різноманітних тактичних заходів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки бізнесу. Важливо чітко розмежувати стратегічні цілі й тактичні заходи.

В системі фінансово- економічної безпеки бізнесу вагоме місце займає впровадження ефективної стратегії фінансово-економічної безпеки бізнесу. Стратегія фінансово-економічної безпеки повинна включати: характеристику та класифікацію внутрішніх і зовнішніх загроз економічній безпеці; визначення і моніторинг факторів, які підривають стійкість фінансового становища підприємства; визначення критеріїв і параметрів, які характеризують фінансово-економічні інтереси і відповідають поставленим вимогам; формування фінансово-економічної політики та необхідного механізму, що усуває або полегшує дію факторів, які підривають стійкість системи фінансово-економічної безпеки; основні напрями фінансово-економічної безпеки; управління системою фінансово-економічної безпеки,

координація діяльності та управління щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки на всіх рівнях.

Загалом існує п'ять можливих стратегій, які можуть бути використані для оптимізації рівня фінансових ризиків при побудові фінансової стратегії ПрАТ «УКРГРАФІТ»:

- 1) відмова від видів діяльності, які містять визначене джерело фінансового ризику;
- 2) прийняття відповідальності за ризик фінансової стратегії з гарантією повної компенсації втрат за рахунок власних джерел;
- 3) продаж і перекладання відповідальності за фінансовий ризик на інших осіб (зокрема страхові організації);
- 4) скорочення або попередження можливих негативних наслідків від фінансового ризику за допомогою попереджувальних заходів;
- 5) орієнтація діяльності на фінансовий ризик, тобто використання усіх видів ресурсів в одній сфері діяльності з метою отримання прибутку при високому рівні ризику.

В основі забезпечення фінансової безпеки підприємства лежить концепція системного поєднання функцій контролю, планування, зворотного зв'язку та інформаційного забезпечення.

Слід зауважити, що необхідне розроблення стратегії фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» повинно містити:

- характеристику зовнішніх і внутрішніх загроз економічній безпеці бізнесу;
- визначення й моніторинг чинників, що зміцнюють або руйнують стійкість його соціально-економічного положення на короткотермінову і середньотермінову перспективу;
- розроблення економічної політики, що охоплює механізми обліку, які впливають на стан економічної безпеки чинників; напрями діяльності ведення бізнесу щодо реалізації стратегії.

В таких умовах організаційними заходами, що забезпечують реалізацію стратегії економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ», є:

- 1) створення координаційного центру на чолі з керівником організації, оперативним органом якого є служба безпеки;
- 2) розроблення і затвердження наказом по підприємству нормативно-методичного забезпечення стратегії;
- 3) ресурсне забезпечення й цільове використання ресурсів.

Також слід звернути увагу на те, що всі управлінські рішення в галузі забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз взаємопов'язані й мають прямий або непрямий вплив на результати його діяльності. Захист зумовлений здатністю органів управління підприємства на відповідних рівнях: забезпечити сталий економічний розвиток підприємства; нейтралізувати негативний вплив кризових явищ економіки; сформувати адекватну систему обліку фінансових потоків і зміцнити операційну ефективність системи контролю; забезпечити проведення робіт із захисту конфіденційності інформації, що становить комерційну таємницю, тощо. У цілому сучасні виробничо-економічні системи повинні управляти фінансовими ризиками, котрі виникають через різні дестабілізуючі чинники. Для забезпечення фінансово-економічної безпеки й можливості передбачення ризиків на підприємстві повинна існувати ефективна система управління фінансово-економічною безпекою бізнесу в цілому.

2.5 Аналіз ефективності фінансово-економічної безпеки підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Аналіз ефективності фінансово-економічної безпеки підприємства проводиться за наступними етапами:

- аналіз показників оцінки рентабельності,
- факторний аналіз рентабельності продажу,
- факторний аналіз рентабельності основної діяльності,
- факторний аналіз рентабельності власного капіталу,
- факторний аналіз рентабельності активів,
- факторний аналіз рентабельності зобов'язань,
- факторний аналіз рентабельності оборотних активів.

Аналіз рентабельності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено у таблиці 2.19.

Таблиця 2.19

**Аналіз показників оцінки рентабельності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у
2018 - 2022 роках**

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	абсолютне відхилення до попереднього року			відносне відхилення до попереднього року		
						2020	2021	2022	2020	2021	2022
Рентабельність продажу	47,28	20,05	-8,74	-12,03	3,40	-28,79	-3,29	15,44	-143,61	37,65	-128,27
Рентабельність основної діяльності	127,65	33,50	-8,75	-12,06	4,28	-42,25	-3,31	16,34	-126,12	37,80	-135,53
Рентабельність власного капіталу	75,07	16,29	-3,46	-8,31	1,31	-19,75	-4,85	9,62	-121,24	140,15	-115,82
Період окупності власного капіталу	1,33	6,14	-28,90	-12,03	76,07	-35,04	16,87	88,10	-570,84	-58,36	-732,07
Рентабельність усього капіталу підприємства	63,60	14,61	-3,11	-7,22	1,20	-17,72	-4,10	8,42	-121,31	131,84	-116,66

Виходячи з рентабельності продажів, відсоток здатності підприємства контролювати собівартість продукції -8,74% в 2020 році, -12,03% в 2021 році, 3,40% в 2022 році, отже, дана не постійна тенденція відбулося за рахунок зменшення чистого прибутку у 2022 році порівняно з 2021 роком.

Рентабельність основного капіталу становила -8,75% в 2020 році, -12,06% в 2021 році, 4,28% в 2022 році.

Рентабельність власного капіталу становила -3,46% в 2020 році, -8,31% в 2021 році, 1,31% в 2022 році, дана тенденція пояснюється зростання власного капіталу 2022 році порівняно з 2021 роком.

Рентабельність усього капіталу підприємства в 2020 році -3,11%, в 2021 році -7,22%, в 2022 році 1,20%.

Факторний аналіз рентабельності продажу ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.20.

Таблиця 2.20

**Факторний аналіз рентабельності продажу ПрАТ «УКРГРАФІТ» у
2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність продажу	-8,74	-12,03	3,40	-3,29	15,44
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Виручка від реалізації	1651622,00	2638480,00	1545562,00	986858,00	-1092918,00
Вплив на рентабельність продажу:					
- чистого прибутку				-10,48	14,03
- виручки від реалізації				7,19	1,41
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-8,74		
*			-19,23		
2021			-12,03		
*			1,99		
2022			3,40		
Вплив на рентабельність продажу:					
- чистого прибутку				-10,48	14,03
- виручки від реалізації				7,19	1,41

Отже, рентабельність продажу у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 3,29%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність продажу зменшилась на 10,48%;

- зростання виручки від реалізації на 986858 тис. грн., рентабельність продажу зросла на 7,19%.

Отже, рентабельність продажу у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 15,44%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність продажу зросла на 14,03%;

- зменшення виручки від реалізації на 1092918 тис. грн., рентабельність продажу зросла на 1,41%.

Факторний аналіз рентабельності основної діяльності ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.21.

Таблиця 2.21

**Факторний аналіз рентабельності основної діяльності ПрАТ
«УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність основної діяльності	-8,75	-12,06	4,28	-3,31	16,34
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1650444,00	2633710,00	1227466,00	983266,00	-1406244,00
Вплив на рентабельність основної діяльності:					
- чистого прибутку				-10,49	14,05
- собівартості				7,18	2,29
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-8,75		
*			-19,24		
2021			-12,06		
*			2,00		
2022			4,28		
Вплив на рентабельність основної діяльності:					
- чистого прибутку				-10,49	14,05
- собівартості				7,18	2,29

Рентабельність основної діяльності у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 3,31%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність основної діяльності зменшилась на 10,49%;

- зростання собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 983266 тис. грн., рентабельність основної діяльності зросла на 7,19%.

Отже, рентабельність основної діяльності у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 16,34%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність основної діяльності зросла на 14,05%;

- зменшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 1406244 тис. грн., рентабельність основної діяльності зросла на 2,29%.

Факторний аналіз рентабельності власного капіталу ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.22.

Таблиця 2.22

**Факторний аналіз рентабельності власного капіталу ПрАТ
«УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність власного капіталу	-3,46	-8,31	1,31	-4,85	9,62
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Власний капітал	4173708,00	3821563,00	4000021,00	-352145,00	178458,00
Вплив на рентабельність власного капіталу					
- чистого прибутку				-4,15	9,69
- власний капітал				-0,70	-0,06
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-3,46		
*			-7,61		
2021			-8,31		
*			1,38		
2022			1,31		
Вплив на рентабельність власного капіталу					
- чистого прибутку				-4,15	9,69
- власний капітал				-0,70	-0,06

Рентабельність власного капіталу у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 4,85%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність власного капіталу зменшилась на 4,15%;

- зменшення власного капіталу на 352145 тис. грн., рентабельність власного капіталу зменшилась на 0,7%.

Отже, рентабельність власного капіталу у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 9,62%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність власного капіталу зросла на 9,69%;

- зростання власного капіталу на 178458 тис. грн., рентабельність власного капіталу зменшилась на 0,06%.

Факторний аналіз рентабельності активів ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.23.

Таблиця 2.23

**Факторний аналіз рентабельності активів на ПрАТ «УКРГРАФІТ»
у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність активів	-3,11	-7,22	1,20	-4,10	8,42
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Активи	4638618,00	4399560,00	4374302,00	-239058,00	-25258,00
Вплив на рентабельність активів					
- чистого прибутку				-3,73	8,41
- активів				-0,37	0,01
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-3,11		
*			-6,85		
2021			-7,22		
*			1,20		
2022			1,20		
Вплив на рентабельність активів					
- чистого прибутку				-3,73	8,41
- активів				-0,37	0,01

Рентабельність активів у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 4,10%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність активів зменшилась на 3,73%;

- зменшення активів на 239058 тис. грн., рентабельність активів зменшилась на 0,37%.

Отже, рентабельність активів у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 8,42%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність активів зросла на 8,41%;

- зменшення активів на 25258 тис. грн., рентабельність активів зросла на 0,01%.

Факторний аналіз рентабельності зобов'язань ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.24.

Таблиця 2.24

**Факторний аналіз рентабельності зобов'язань на ПрАТ
«УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність зобов'язань	-31,06	-54,94	14,05	-23,88	68,99
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Зобов'язання	464910,00	577997,00	374281,00	113087,00	-203716,00
Вплив на рентабельність зобов'язань					
- чистого прибутку				-37,24	64,04
- зобов'язань				13,36	4,95
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-31,06		
*			-68,30		
2021			-54,94		
*			9,10		
2022			14,05		
Вплив на рентабельність зобов'язань					
- чистого прибутку				-37,24	64,04
- зобов'язань				13,36	4,95

Рентабельність зобов'язань у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 23,88%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність зобов'язань зменшилась на 37,24%;

- зростання зобов'язань на 113087 тис. грн., рентабельність зобов'язань зросла на 13,36%.

Отже, рентабельність зобов'язань у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла 68,99%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність зобов'язань зросла на 64,04%;

- зменшення зобов'язань на 203716 тис. грн., рентабельність зобов'язань зросла на 4,95%.

Факторний аналіз рентабельності оборотних активів на ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.25.

Таблиця 2.25

**Факторний аналіз рентабельності оборотних активів на ПрАТ
«УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність оборотних активів	-4,55	-13,63	2,14	-9,07	15,77
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Оборотні активи	3170720,00	2330425,00	2456405,00	-840295,00	125980,00
Вплив на рентабельність оборотних активів					
- чистого прибутку				-5,46	15,88
- оборотних активів				-3,61	-0,12
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-4,55		
*			-10,01		
2021			-13,63		
*			2,26		
2022			2,14		
Вплив на рентабельність оборотних активів					
- чистого прибутку				-5,46	15,88
- оборотних активів				-3,61	-0,12

Рентабельність оборотних активів у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 9,07%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність оборотних активів зменшилась на 5,46%;

- зменшення оборотних активів на 840295 тис. грн., рентабельність оборотних активів зменшилась на 3,61%.

Отже, рентабельність оборотних активів у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 15,77%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність оборотних активів зросла на 15,88%;

- зростання оборотних активів на 125980 тис. грн., рентабельність оборотних активів зменшилась на 0,12%.

Факторний аналіз рентабельності необоротних активів на ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.26.

Таблиця 2.26

**Факторний аналіз рентабельності необоротних активів на ПрАТ
«УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність необоротних активів	-9,84	-15,35	2,74	-5,51	18,09
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Необоротні активи	1467898,00	2069135,00	1917897,00	601237,00	-151238,00
Вплив на рентабельність необоротних активів					
- чистого прибутку				-11,79	17,89
- необоротних активів				6,29	0,20
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-9,84		
*			-21,63		
2021			-15,35		
*			2,54		
2022			2,74		
Вплив на рентабельність необоротних активів					
- чистого прибутку				-11,79	17,89
- необоротних активів				6,29	0,20

Рентабельність необоротних активів у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 5,51%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність необоротних активів зменшилась на 11,79%;

- зростання необоротних активів на 601237 тис. грн., рентабельність необоротних активів зросла на 6,29%.

Отже, рентабельність необоротних активів у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 18,09%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність необоротних активів зросла на 17,89%;

- зменшення необоротних активів на 151238 тис. грн., рентабельність необоротних активів зросла на 0,20%.

Факторний аналіз рентабельності запасів на ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018 - 2022 роках наведено в табл. 2.27.

Таблиця 2.27

**Факторний аналіз рентабельності запасів на ПрАТ «УКРГРАФІТ»
у 2018 - 2022 роках**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, (+; -)	
	рік	рік	рік	2021	2022
Рентабельність запасів	-6,75	-19,37	3,52	-12,62	22,89
Чистий прибуток	-144408,00	-317539,00	52584,00	-173131,00	370123,00
Запаси	2139921,00	1639537,00	1494514,00	-500384,00	-145023,00
Вплив на рентабельність запасів					
- чистого прибутку				-8,09	22,57
- запасів				-4,53	0,31
Метод ланцюгових підстановок					
2020			-6,75		
*			-14,84		
2021			-19,37		
*			3,21		
2022			3,52		
Вплив на рентабельність запасів					
- чистого прибутку				-8,09	22,57
- запасів				-4,53	0,31

Рентабельність запасів у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшилась на 12,62%, за рахунок:

- зменшення чистого прибутку на 173131 тис. грн., рентабельність запасів зменшилась на 8,09%;

- зменшення запасів на 500384 тис. грн., рентабельність запасів зменшилась на 4,53%.

Отже, рентабельність запасів у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 22,89%, за рахунок:

- зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність запасів зросла на 22,57%;

- зменшення запасів на 145023 тис. грн., рентабельність запасів зросла на 0,31%.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Оптимізація напрямів функціонування системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві

Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки включає такі методи управління, як: інституційно-правові, адміністративні (організаційно-розпорядчі), економічні, організаційно-технологічні, інформаційні, соціально-психологічні.

Забезпечення фінансово-економічної безпеки в рамках інституційно-правових методів передбачає: запровадження моніторингу рівня економічної безпеки та її складових, зокрема фінансової безпеки; прогнозування загроз, ризиків та розробку заходів з їх нейтралізації; коригування планових показників діяльності у контексті забезпечення економічної безпеки; розробку системи правил та режимів безпеки; створення інструкцій про матеріальну відповідальність та захист комерційної таємниці; моніторинг законодавства та захист підприємства від дій і рішень органів державного управління; управління інституційними характеристиками безпеки в межах юридичних відносин із контрагентами; реєстрацію документів, прав власності [2].

За допомогою адміністративних (організаційно-розпорядчих) методів управління відбувається: формування організаційної структури управління фінансово-економічною безпекою; визначення повноважень та відповідальності посадових осіб, розпорядку роботи, порядку дій у тій чи іншій ситуації; регламентування інших дій суб'єктів управління фінансово-економічною безпекою; введення режимів входу/виходу персоналу та відвідувачів; створення перешкод для доступу до охоронного майна [53].

Забезпечення фінансово-економічної безпеки економічними методами передбачає: реалізацію заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання господарських ресурсів; оцінку рівня сучасності та продуктивності матеріально-технічної бази, пошук резервів її покращення; підвищення рентабельності активів та конкурентоспроможності підприємства; фінансування заходів із прогнозування розвитку ринкової кон'юнктури, інституціонального регламентування фінансово-господарської діяльності та ресурсного забезпечення [4].

Організаційно-технологічні методи спрямовані на підвищення ефективності управління безпекою шляхом впровадження на підприємстві міжнародних систем управління якістю.

Інформаційні методи передбачають створення механізму оперативного реагування на загрози інформаційній безпеці та поширення негативної інформації про підприємство. Заходами щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки даною групою методів виступають: аналіз, облік комерційної інформації; створення надійної системи захисту інформації та каналів її проходження; використання сучасних технологій захисту інформації (систем кодування і шифрування) [52].

Застосування соціально-психологічних методів передбачає: реалізацію заходів матеріального стимулювання; створення ефективної системи морального заохочення працівників; підбір кадрів з урахуванням психологічних характеристик працівників; діагностику психоемоційного стану працівників; підтримку ініціативи; забезпечення перспективного соціального й професійного росту; інформування про результати праці; укладання договорів, взаємних зобов'язань, об'єднання інтересів працівників; бесіди, пропаганду та агітацію, призначені для поширення і роз'яснення політики керівництва у сфері фінансової безпеки; розробку правил поведінки; створення атмосфери корпоративного духу; формування сприятливого морально-психологічного клімату в колективі; формування неформальних комунікацій [5].

В управлінні фінансово-економічною безпекою підприємства необхідне застосування всіх зазначених груп методів управлінського впливу, які реалізуються комплексно, безперервно та оперативно.

Так як ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018- 2022 роках мало задовільний стан фінансово-економічної безпеки за наявності достатньої кількості вільних фінансових ресурсів для її зміцнення. В такій ситуації доцільно виділити певну кількість коштів для моніторингу та контролю за станом безпеки, нейтралізації можливих загроз і здійснення заходів щодо управління безпекою при найменш ймовірному варіанті їх настання. Позитивним моментом є створення стратегічного планування.

Дослідивши методи та інструменти механізму управління фінансовою безпекою підприємства, врахувавши задачі, які постають перед системою фінансової безпеки, нами було розроблено заходи для підвищення її ефективності.

Шляхи вдосконалення механізму управління фінансовою безпекою підприємства наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Шляхи вдосконалення механізму управління фінансовою безпекою
ПрАТ «УКРГРАФІТ»**

МЕТОДИ	ІНСТРУМЕНТИ	ЗАХОДИ
Інституційно-правові	Створення відділу економічної безпеки та його імплементація в організаційну структуру управління підприємством	<ul style="list-style-type: none"> - запровадження моніторингу рівня економічної безпеки та її складових; - прогнозування ризиків та розробка заходів з їх нейтралізації; - коригування планових показників діяльності у контексті забезпечення економічної безпеки; - розробка системи правил та режимів безпеки.
	Виділення сектора економічної безпеки в межах юридичного відділу	<ul style="list-style-type: none"> - створення інструкцій про матеріальну відповідальність та захист комерційної таємниці; - моніторинг законодавства та захист підприємства від дій і рішень органів державного управління; - управління інституційними характеристиками безпеки в межах

Продовження Табл 3.1

Інформаційні	Створення механізму оперативного реагування на загрози інформаційній безпеці та поширення негативної інформації про підприємство	– аналіз, облік комерційної інформації; – створення надійної системи захисту інформації та каналів її проходження; – використання сучасних технологій захисту інформації (систем кодування і шифрування)
Організаційно-технологічні	Підвищення ефективності управління безпекою	- - впровадження на підприємстві міжнародних систем управління якістю.
Економічні	Підвищення економічної ефективності використання ресурсів підприємства	– реалізація заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання господарських ресурсів; – оцінка рівня сучасності та продуктивності матеріально - технічної бази, пошук резервів їх покращення; – підвищення рентабельності активів та конкурентоспроможності підприємства.
	Створення передумов розвитку підприємства	– фінансування заходів із прогнозування розвитку ринкової кон'юнктури, інституціонального регламентування фінансово-господарської діяльності та ресурсного забезпечення
	Забезпечення доступу до ресурсів та ринків	
Адміністративні	Встановлення фізичного захисту та автоматизованих систем безпеки	– введення режимів входу/виходу персоналу та відвідувачів; – створення перешкод для доступу до охоронного майна.
Соціально-психологічні	Підвищення рівня мотивації персоналу в системі безпеки підприємства	- реалізація заходів матеріального стимулювання; – створення ефективної системи морального заохочення працівників; – розробка правил поведінки; – створення атмосфери корпоративного духу

Отже, для успішного управління фінансово-економічною безпекою підприємства необхідна ефективна система управління фінансами, яка здатна забезпечувати компроміс між інтересами розвитку підприємства, наявністю достатнього рівня грошових коштів і забезпеченням платоспроможності підприємства. У цьому випадку основними стратегічними цілями діяльності підприємства повинна бути: максимізація прибутку; оптимізація структури капіталу і забезпечення фінансової стійкості підприємства; забезпечення інвестиційної привабливості підприємства; поліпшення конкурентних позицій підприємства на ринку [51].

Тому необхідно окреслити завдання і принципи забезпечення економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ», відповідно до загроз його фінансово- господарській діяльності (таблиця 3.2). Загалом дотримання визначених нами завдань дасть змогу протистояти негативним впливам зовнішнього середовища та є основою для створення повноцінного механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ».

Таблиця 3.2

Джерела загроз, завдання забезпечення фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ»

№	Джерело загрози	Головні завдання
1.	Залежно від етапу життєвого циклу підприємства	
1.1	Фінансово-господарська діяльність	Формування ефективної логістичної системи постачання, забезпечення фінансової безпеки, розробка ефективної та дієвої конкурентної стратегії
1.2	Господарська діяльність на етапі зрілості	Створення ефективної системи моніторингу і планування діяльності, реалізації превентивних заходів безпеки
2.	У межах напрямів діяльності підприємства	
2.1	Маркетингова діяльність	Дослідження ринку та цільових сегментів, розробка та використання ефективних заходів товароруху, обґрунтованої цінової політики, стимулювання попиту, раціоналізація асортиментної політики, належного сервісного обслуговування
2.2	Фінансова діяльність	Забезпечення високого рівня ділової активності, платоспроможності та ліквідності, стійкого фінансового стану і належного рівня доступу до фінансових та інвестиційних ресурсів
2.3	Інноваційна діяльність	Формування ефективної інноваційно-інвестиційної політики, впровадження технічних, організаційних та інших нововведень
2.4	Комерційна діяльність	Активний пошук ринків збуту, потенційних споживачів, налагодження тривалих зв'язків із ними
3.	За групами ресурсного забезпечення	
3.1	Використання оборотних активів	Забезпечення необхідних обсягів оборотного капіталу, ефективне використання оборотних коштів у часі
3.2	Використання необоротних активів	Ефективне і раціональне використання виробничих приміщень та матеріально-технічної бази
3.3	Використання персоналу	Укомплектування необхідною кількістю кваліфікованого персоналу, формування належної системи стимулювання працівників
3.4	Використання нематеріальних активів	Систематичний пошук, реалізація інноваційної моделі, використання нематеріальних чинників підвищення конкурентоспроможності підприємства

Продовження табл. 3.2.

4.	Під час проходження етапів технологічного процесу	
4.1	Замовлення товарних чи виробничих запасів	Вивчення попиту, формування надійних зв'язків із постачальниками
4.2	Транспортування	Своєчасне, повне й ритмічне забезпечення товарно-виробничими запасами в належному асортименті, забезпечення ефективності логістичних процесів
4.3	Розвантаження товарів	Швидкість та оперативність навантажувально-розвантажувальних робіт
4.4	Встановлення ціни, маркетингова діяльність	Узгодження інтересів конкретності та економічної обґрунтованості цінової політики, забезпечення високої швидкості внутрішніх логістичних процесів
4.5	Збут продукції	Забезпечення зручності та економічної ефективності збутового процесу, надання додаткових послуг споживачам

До принципів забезпечення фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» можна віднести:

- розроблення, затвердження і реалізації стратегії забезпечення фінансової безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» у вигляді відповідної програми на перспективу;
- визначення сукупності власних фінансових інтересів ПрАТ «УКРГРАФІТ» у складі його місії, критеріїв оцінки стану фінансової безпеки і прогнозу кількісних значень індикаторів системи фінансової безпеки на перспективу;
- збалансованість фінансових інтересів ПрАТ «УКРГРАФІТ», окремих його підрозділів і персоналу;
- моніторинг реальних і потенційних загроз фінансовій безпеці з метою своєчасного їх виявлення та розроблення заходів щодо їх нейтралізації;
- забезпечення фінансової безпеки економічній стратегії розвитку ПрАТ «УКРГРАФІТ», його місії;
- розроблення заходів із нейтралізації загроз фінансовій безпеці і власним фінансовим інтересам ПрАТ «УКРГРАФІТ»;
- створення стимулів для ефективного використання ресурсного потенціалу, запровадження інноваційних проектів;

- забезпечення належного рівня конкурентоспроможності ПрАТ «УКРГРАФІТ»;
- необхідність організаційного та методологічного оформлення підсистеми фінансової безпеки.

Система фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» вибудовується відповідно до політики (концепції) та стратегії безпеки, які реалізуються на підприємстві. Виділяють три види стратегій безпеки:

1. Миттєва стратегія, згідно з якою система безпеки підприємства реагує на несподівані реальні загрози його діяльності. Тоді, з одного боку, спеціально створені підрозділи на підприємстві для уникнення несподіваних загроз у короткостроковому періоді можуть послабити дію цих загроз, а з іншого, - можуть виникнути ситуації, коли підприємство зазнає збитків у довгостроковому періоді [7].

2. Попереджувальна стратегія, згідно з якою підприємство завчасно проводить роботи по виявленню і прогнозуванню впливу та наслідків потенційних загроз. Працівники (підрозділи), які займаються цими проблемами, цілеспрямовано проводять роботу із забезпечення сприятливих умов діяльності підприємства [7].

3. Компенсаційна стратегія, згідно з якою підприємству вигідніше компенсувати втрати від настання загроз безпеці, ніж утримувати в штаті працівників служби безпеки. Ця стратегія допустима у тому випадку, коли збитки від потенційних загроз є невеликими або неможливо реалізувати попередні дві стратегії [7].

Управління фінансово-економічною безпекою ПрАТ «УКРГРАФІТ» спрямоване на виконання трьох задач (рис. 3.1).

Для успішного управління фінансово-економічною безпекою ПрАТ «УКРГРАФІТ» необхідна ефективна система управління фінансами, яка здатна забезпечувати компроміс між інтересами розвитку підприємства, наявністю достатнього рівня грошових коштів і забезпеченням платоспроможності підприємства. У цьому випадку основними

стратегічними цілями діяльності підприємства є: максимізація прибутку; оптимізація структури капіталу і забезпечення фінансової стійкості підприємства; забезпечення інвестиційної привабливості підприємства; поліпшення конкурентних позицій підприємства на ринку.

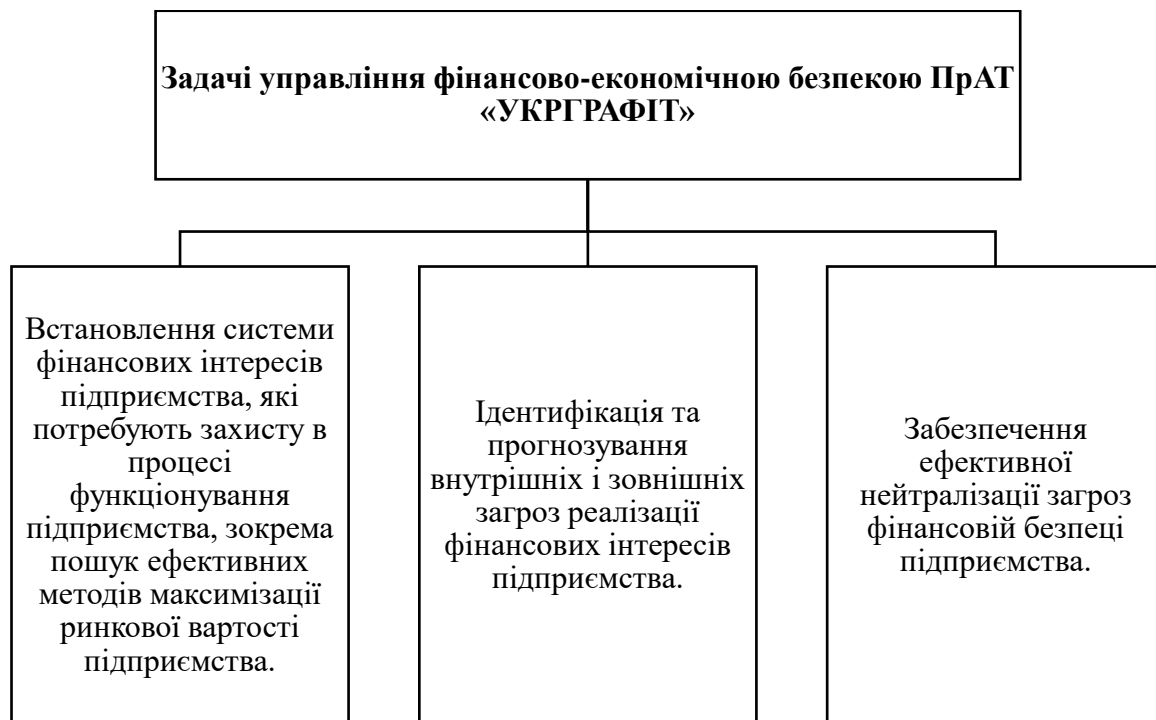

Рис. 3.1. Задачі управління фінансово-економічною безпекою ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Для оптимізації процесу управління системою фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» необхідно розв'язати такі основні задачі:

- класифікація індикаторів системи фінансово-економічної безпеки та прогнозування динаміки оцінки рівня фінансової безпеки підприємства;
- оптимізація траєкторії системи фінансово-економічної безпеки підприємства за заданими стратегіями управління;
- оптимізація показників рентабельності реалізованої продукції та рентабельності витрат підприємства, а також комплексне узгодження відхилень у виробничих програмах підприємства, які є оптимальними розв'язками відповідних задач;

- оцінювання стану загроз фінансово-економічній безпеці у динаміці шляхом зіставлення темпів зростання показників діяльності підприємства.

3.2 Розробка механізмів вдосконалення системи функціонування фінансово-економічної безпеки в ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Організаційно-економічний механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства передбачає використання методів та засобів, у т.ч. їх поєднання необхідне для створення надійної системи безпеки. [10]

Для створення безпечних умов функціонування ПрАТ «УКРГРАФІТ» необхідно скласти і реалізувати план заходів (рис. 3.2).

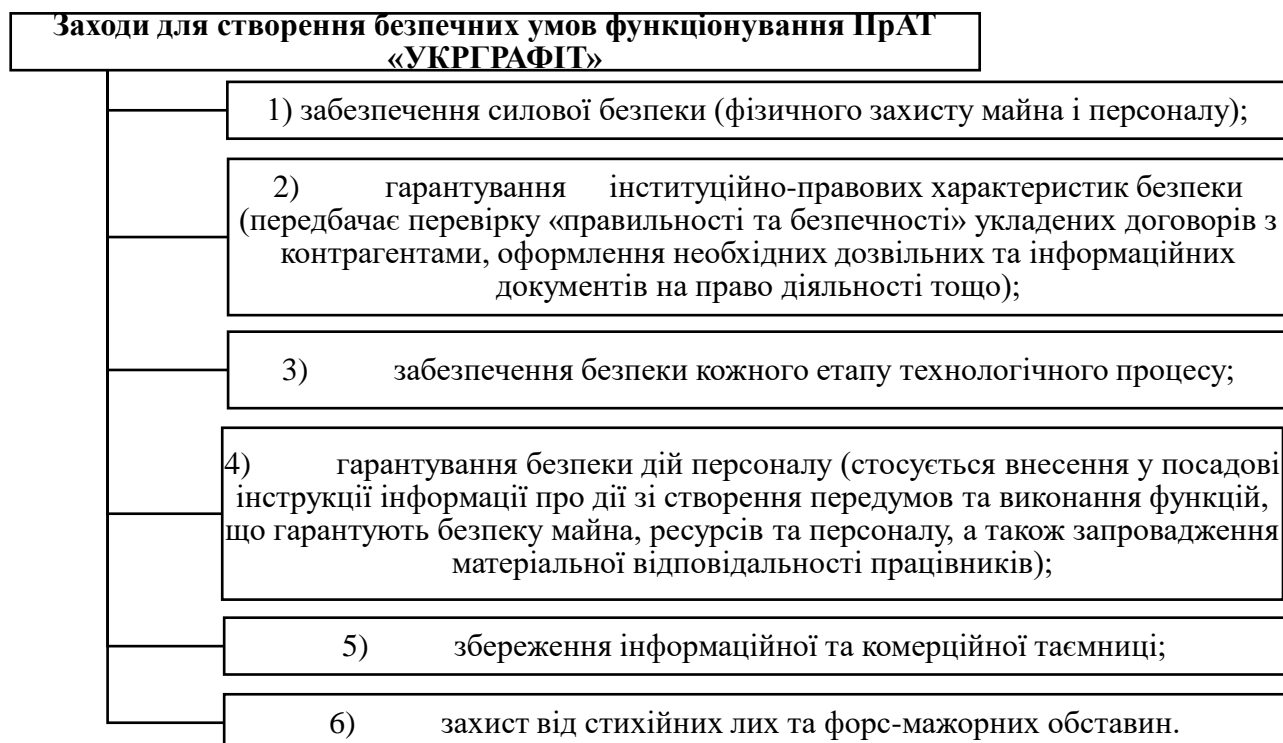

Рис. 3.2. Заходи для створення безпечних умов функціонування ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Після створення необхідних передумов гарантування безпеки та збереження власності ПрАТ «УКРГРАФІТ» потрібно розробити сукупність інструкцій для персоналу щодо постійного виконання функцій, спрямованих на забезпечення безпеки. Потрібно, щоб інструкції передбачали дії за напрямками:

- гарантування безпеки перебігу кожного етапу технологічного процесу;
- забезпечення безпеки за кожним її об'єктом;
- гарантування безпеки за функціональними напрямками (фінансова, техніко-технологічна, інституційно-правова, інтелектуально-кадрова, продуктова, силова).

Для ПрАТ «УКРГРАФІТ» із значними фінансовими потужностями, що можуть спрямовуватися на створення і забезпечення функціонування окремого відділу для кращого оцінювання ризиків діяльності, визначення ймовірних загроз і здійснення розробки та реалізації необхідних заходів з їх недопущення, пропонується використовувати матричний або комплексний підхід до стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки. Проте в цьому випадку необхідно враховувати й потребу в управлінні безпекою на кожному з етапів технологічного процесу. Тобто відділу безпеки необхідно делегувати завдання не тільки із забезпечення кожної функціональної складової безпеки, але й безпеки кожного етапу технологічного процесу. Це дасть змогу оперативніше реагувати на конкретні загрози на кожному етапі, визначати прорахунки та ризики діяльності, що забезпечить системність і комплексність безпеки підприємства.

Створення служби безпеки на ПрАТ «УКРГРАФІТ» потребує організаційних, інституційних, економічних, мотиваційних та інших заходів. Зауважимо, що серед них важливе місце відводиться інституційним, які передбачають комплекс дій, спрямованих на зміну організаційно-правової та форми власності суб'єкта господарювання, реформування організаційної структури управління, ліквідацію чи перепрофілювання окремих

функціональних підрозділів підприємства [11]. Це, у свою чергу, передбачає: внесення змін в установчі документи; розробку та впровадження положень, інструкцій, які регламентують діяльність у сфері безпеки; прийняття наказів, розпоряджень, роз'яснень із питань безпеки його діяльності; введення правил, що встановлюють обсяг, послідовність, способи та терміни виконання працівниками підприємства відповідних дій, передбачених режимами безпеки.

Організаційні заходи, пов'язані з впровадженням на ПрАТ «УКРГРАФІТ» роботи із забезпечення його фінансово-економічної безпеки, включають: адаптацію характеристик діяльності до зміни умов зовнішнього середовища; зміни в апараті управління підприємством; реорганізацію окремих функціональних підрозділів включно з службою безпеки; впровадження системи підготовки, перепідготовки, ротації кадрів; перебудову документообігу, діловодства та ін.

Інституційні та організаційні заходи потрібно проводити на першому етапі апробації політики забезпечення фінансово-економічної безпеки на ПрАТ «УКРГРАФІТ».

Розробка та реалізація економічних заходів у сфері безпеки є завданням другого етапу впровадження організаційно-економічного механізму безпеки суб'єкта господарювання. Зрозуміло, що метою реалізації заходів цієї групи є підвищення економічної ефективності за окремими найбільш важливими параметрами та складовими фінансово-господарської діяльності підприємства. Проте потрібно визначити і враховувати так звані «точки посилення безпеки». Це найменш забезпечені (з огляду на безпеку) ланки та характеристики діяльності підприємства. Більше того, ці місця одночасно сигналізують і про рівень безпеки підприємства [12].

Вагоме місце в процесі підвищення рівня фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» посідають економічні заходи, метою яких є покриття збитків та усунення причин їх виникнення, відновлення (збереження) ліквідності та платоспроможності, скорочення суми

заборгованості, поліпшення структури оборотних коштів тощо. Діяльність із формування надійної системи фінансово-економічної безпеки на підприємстві може передбачати застосування таких економічних заходів: оптимізація прямих та непрямих витрат діяльності; впровадження кошторисного фінансування та централізація коштів; економія ресурсів; зменшення дебіторської заборгованості; вдосконалення системи взаєморозрахунків; покращення системи стимулювання праці; покращення ціноутворення; оптимізація джерел фінансування діяльності та розвитку підприємства.

Важливою групою заходів, необхідних для розвитку на підприємстві системи фінансово-економічної безпеки, є інформаційні, що передбачають: інформування працівників з метою, завданнями, програмою, можливостями та наслідками політики управління економічною безпекою; захист важливої інформації та комерційної таємниці підприємства; інформування щодо змін у планах, завданнях із забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства [13].

Крім перерахованих заходів для реалізації стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ», потрібно подбати про мотивацію залучених до цієї діяльності працівників.

Цей комплекс заходів повинен включати: підвищення рівня інтелектуально-кадрового забезпечення у сфері фінансово-економічної безпеки; преміювання за розробки та пропозиції зі зміцнення безпеки підприємства; забезпечення нематеріальної мотивації персоналу за дотримання стандартів безпеки.

Заходи вдосконалення системи функціонування фінансово-економічної безпеки в ПрАТ «УКРГРАФІТ» є:

1. Інституційні

- внесення змін в установчі документи;
- розробка та впровадження положень, інструкцій, які регламентують діяльність у сфері безпеки;

- прийняття наказів, розпоряджень, роз'яснень з питань безпеки;
- запровадження правил, що встановлюють обсяг, послідовність, способи та терміни виконання працівниками підприємства дій, передбачених режимами безпеки

2. Організаційні

- адаптація організації діяльності до зміни зовнішніх умов;
- зміни в апараті управління підприємством;
- реорганізація окремих структурних підрозділів;
- впровадження системи підготовки, перепідготовки, ротації кадрів;
- перебудова документообігу, діловодства

3. Економічні

- оптимізація прямих та непрямих витрат діяльності;
- впровадження кошторисного фінансування та централізації витрат;
- економія ресурсів;
- покращання фінансової дисципліни;
- удосконалення системи взаєморозрахунків;
- покращання стимулювання праці;
- оптимізація джерел фінансування діяльності та розвитку

підприємства

4. Інформаційні

- інформування персоналу про мету, завдання, програми, можливості та наслідки політики управління фінансово-економічною безпекою;
- захист важливої інформації та комерційної таємниці;
- інформування щодо змін у планах, завданнях із забезпечення фінансово-економічної безпеки

5. Мотиваційні

- преміювання за розробки та пропозиції зі зміцнення безпеки;
- підвищення рівня інтелектуально-кадрового забезпечення фінансово-економічної безпеки;

- забезпечення нематеріальної мотивації персоналу за дотримання стандартів безпеки.

На підставі проведених досліджень пропонуємо застосувати конкретні заходи по підвищенню економічної безпеки підприємства.

Перше: пропонуємо створити власну службу економічної безпеки рис. 3.3.

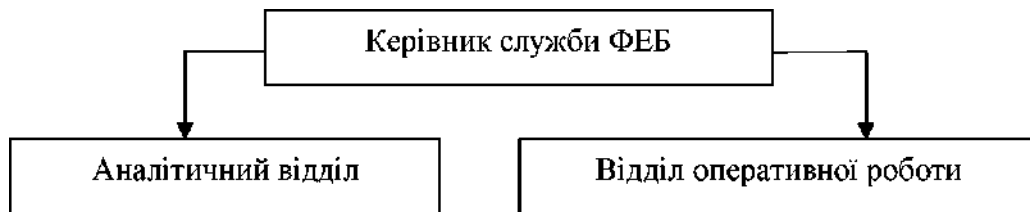

Рис. 3.3. Пропонована структура управління фінансово-економічної безпеки для ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Аналітичний відділ: організовує збір інформації з відкритих джерел, формує інформаційні масиви і бази даних для управління фінансово-економічною безпекою підприємства; аналізує і оцінює рівень фінансово-економічної безпеки підприємства; дані моніторингу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства; виявляє, класифікує загрози фінансової та економічної безпеки підприємства; розробляє рекомендації щодо стратегії фінансово-економічної безпеки; заходи щодо захисту фінансово-економічних інтересів підприємства, удосконалення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства.

Операційний відділ: контролює зовнішню і внутрішню середу; підприємства, організовує збір інформації із закритих джерел; реалізує конкретні заходи щодо захисту об'єктів фінансово-економічної безпеки підприємства та його фінансово-економічних інтересів; контактує і при необхідності взаємодіє з суб'єктами зовнішнього мікросередовища підприємства.

Створення власної системи безпеки підприємства та організація її успішного функціонування повинні спиратися на методологічні основи

наукової теорії безпеки. Необхідно визначити цілі його створення, функції, які будуть покладені на нього, завдання, які необхідно виконати. Система фінансової безпеки повинна складатися з наступних елементів: суб'єктів, об'єктів, стратегій і механізму, який передбачає використання трьох підсистем: фінансової діагностики, моніторингу та оцінки результатів, а також системи важелів і методів забезпечення фінансової безпеки [14].

По-друге: у зв'язку з тим, що фінансова складова економічної безпеки досліджуваного підприємства знаходиться в незадовільному стані, необхідно враховувати фактори впливу.

Для досягнення мети забезпечення системи функціонування фінансово-економічної безпеки в ПрАТ «УКРГРАФІТ» необхідно здійснити наступні завдання:

— захист фінансових інтересів підприємства у процесі здійснення фінансових відносин з його внутрішніми суб'єктами; протистояння реальним та потенційним загрозам, які існують у внутрішньому середовищі, при здійсненні операційної, економічної та інвестиційної діяльності; взаємодія з правоохоронними органами з питань запобігання шахрайству персоналу та протидія іншим незаконним посяганням на власність підприємства; організація умов для безпечної роботи співробітників підприємства; оперативне реагування на загрози, які формуються у внутрішньому середовищі для мінімізації або уникнення шкоди; захист від несанкціонованого доступу та припинення розповсюдження конфіденційної, комерційної, економічної інформації; протидія внутрішньому доступу без дозволу, забезпечення недоторканності та охорона цілісності майна, фінансових та інформаційних ресурсів під час їх зберігання та руху, сприяння збереженню майнових прав власника; [15]

— моніторинг, збір, систематизація та обробка всіх видів інформації про діяльність персоналу, яка може спричинити загрозу економічній безпеці підприємства, у процесі здійснення операційної, економічної та інвестиційної

діяльності підприємства та належного виконання своїх професійних обов'язків його персоналом; [16]

— своєчасне виявлення, попередження, запобігання, нейтралізація, усунення, локалізація реальних та потенційних загроз фінансовим інтересам підприємства, які існують або можуть виникнути у внутрішньому середовищі у процесі взаємодії з внутрішніми суб'єктами; зниження можливості виникнення ризиків та нівелювання їх впливу у процесі здійснення операційної, економічної та інвестиційної діяльності; виявлення можливих небезпек при укладанні трудових договорів та договорів про матеріальну відповідальність з персоналом; застосування сукупності заходів, спрямованих на запобігання укладання збиткових угод, які можуть призвести до банкрутства підприємства; протидія доведення підприємства до кризового стану; [18]

— лобіювання фінансових інтересів підприємства при укладанні трудових договорів та договорів про матеріальну відповідальність з персоналом; сприяння урахуванню фінансових інтересів підприємства при внесенні змін у внутрішні положення підприємства або залученні додаткових коштів від акціонерів для захисту від негативного впливу та підвищення ефективної його діяльності; [19]

— здатність розробляти й проводити стратегію у внутрішньому середовищі для підтримки стабільного фінансового стану підприємства, належного рівня ділової активності, рентабельності, ліквідності, сприяння незалежності та конкурентоспроможності підприємства; забезпечення стабільності функціонування та розвитку діяльності підприємства в умовах коливання нестійкого внутрішнього середовища; [21]

— оперативна ліквідація наслідків катастроф, координація роботи персоналу та керування пристосування діяльності підприємства до надзвичайних умов, швидке подолання наслідків завданої шкоди та оперативне відновлення роботи підприємства; пристосування системи функціонування підприємства до мінливих умов внутрішнього середовища з

метою використання нових технологій та захисту підприємства від виявлених загроз; адаптація діяльності підприємства до незначних коливань внутрішнього середовища, швидке реагування на появу небезпек та гнучка зміна організаційної системи управління; [22]

— оптимальне забезпечення та використання фінансових ресурсів для здійснення операційної, економічної та інвестиційної діяльності підприємства; ефективне використання фінансових ресурсів на економічну безпеку підприємства запобігання їх перевитрат; [23]

— здійснення вибору методики оцінювання економічної безпеки підприємства та встановлення граничних значень з урахуванням специфіки роботи підприємства; вибір методики аналізу показників фінансового стану, рівня ділової активності, рентабельності, ліквідності, ймовірності банкрутства та встановлення їх граничних значень з урахуванням специфіки роботи підприємства; розробка внутрішніх стандартів перевірки економічної безпеки підприємства; розробка плану перевірки економічної безпеки підприємства; [23]

— розробка посадових інструкцій з визначенням прав, обов'язків та відповідальності, встановлення центрів відповідальності; складання положення про відділ економічної безпеки підприємства.

Зміст заходів подолання фінансової кризи ПрАТ «УКРГРАФІТ» наведено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Зміст заходів подолання фінансової кризи ПрАТ «УКРГРАФІТ»

Зміст заходів	Ризики	Протидія ризикам
Збільшення обсягів реалізації - Розширення збутової мережі, за рахунок співпраці організацій та приватних підприємців в реалізації послуг (B2B)	Недоотримання строків поставок, підвищення цін, неплатоспроможність споживачів, слабкий попит на послуги	- Укладення угод з постачальниками з обов'язковим зазначенням штрафних санкцій за невиконання договорів. - Маркетингового дослідження ринку послуг на території області та поза її межами. - Вивчення фінансового стану споживачів послуг. - Проведення рекламної кампанії.

Продовження Табл. 3.3

- Стимулювання попиту шляхом розміщення реклами в INTERNET: контекстна реклама в інтернеті, класичний та динамічний ремаркетинг, медійна (банерна) реклама в інтернеті, інтернет-реклама google shopping, відеореклама в інтернеті		
- Надання послуг з доставки		
Зниження адміністративних витрат	Витрати по виплаті вихідної допомоги, можливий судовий розгляд після скорочення штату.	- Укладення контракту з працівниками з зазначенням умов звільнення - Переведення на інші посади на підприємстві
- Зниження адміністративних витрат шляхом реструктуризації відділів підприємства.		
- Об'єднання планового та фінансового відділів.		
- Об'єднання технічного і виробничо-технічного відділів.		
Удосконалення управління фінансовими ресурсами	Втрата платоспроможності та банкрутство дебіторів, втрата постійних покупців товариства через запровадження попередньої оплати.	- Запровадження попередньої оплати за послуги
- Вдосконалення управління дебіторською заборгованістю		
- Скорочення строків за внутрішніми розрахунками		
- Моніторинг виконання платіжної дисципліни		
Вдосконалення управління основними засобами	Зміна ціни на додаткове обладнання, збільшення собівартості послуг. Відсутність попиту на майно	- Регулювання цін залежно від зовнішніх чинників впливу. - Проведення рекламної кампанії
- Модернізація обладнання технічного відділу		
- Задача в оренду вивільнених приміщень від злиття відділів		
Вдосконалення управління персоналом	Формування системи матеріального стимулювання. Формування системи трудової (процесійно - змістової) мотивації персоналу. Формування системи нормативної мотивації підлеглих. Формування системи статусної мотивації персоналу.	

У ході розвитку ПрАТ «УКРГРАФІТ» пропонується використання конкурентної реклами, що буде націлена на виділення підприємства з маси

аналогічних, характеристику його відмінностей і стимулювання споживачів на придбання послуги саме на цьому підприємстві.

Для рекламування ПрАТ «УКРГРАФІТ» варто використати наступні основні форми: реклама в періодичній пресі (зокрема в газетах); друкована реклама; реклама по телебаченню.

Основні положення програми запобігання банкрутства підприємства ПрАТ «УКРГРАФІТ» з урахуванням ризиків. Серед основних напрямів запобігання банкрутству: збільшення прибутковості реалізації, зниження операційних витрат; удосконалення управління фінансовими ресурсами; вдосконалення управління основними засобами, вдосконалення управління персоналом.

Для збільшення прибутковості реалізації передбачається ряд таких заходів:

1) Розширення збутової мережі, за рахунок відкриття філій по обласним центрам України.

2) Стимулювання попиту шляхом розміщення реклами в INTERNET (контекстна реклама в інтернеті, класичний та динамічний ремаркетинг, медійна (банерна) реклама в інтернеті, інтернет-реклама google shopping, відеореклама в інтернеті).

Основними ризиками збільшення прибутковості реалізації є: зрив строків поставок, підвищення цін, неплатоспроможність споживачів, слабкий попит на послуги [24].

Наступними заходами для удосконалення управління фінансовими ресурсами є: укладення угод з постачальниками з обов'язковим зазначенням штрафних санкцій за невиконання договорів; маркетингового дослідження ринку послуг на території області та поза її межами; вивчення фінансового стану споживачів послуг; проведення рекламної кампанії [25].

Наступними заходами для удосконалення управління фінансовими ресурсами є: надання нових видів послуг [26].

Основними ризиками удосконалення управління фінансовими ресурсами є: конкуренція, зменшення цін на послуги через зміну валютного курсу [27].

Для удосконалення управління фінансовими ресурсами передбачається ряд таких заходів: маркетингове дослідження ринку збуту [28].

Наступними заходами для зниження операційних витрат є: зниження адміністративних витрат шляхом реструктуризації; об'єднання планового та фінансового відділів; об'єднання технічного і виробничо-технічного відділів.

Заходи, що є доцільними у сучасних умовах для зменшення операційних витрат ПрАТ «УКРГРАФІТ»:

- 1) підвищення технічного рівня операційної діяльності підприємства, яке забезпечується впровадженням новітніх технологій; використанням інноваційної техніки та обладнання; автоматизацією та механізацією процесів;
- 2) удосконалення організації праці за рахунок зміни форм і методів праці, удосконалення апарату управління, зменшення адміністративних і транспортних витрат;
- 3) зміна обсягу і структури послуг, зокрема, зміна номенклатури й асортименту, зменшення трудомісткості послуг;
- 4) чітке виділення витрат на управління та витрат на збут;
- 5) зменшення витрат на оплату праці на одиницю послуг;
- 6) зменшення адміністративно-управлінських витрат;
- 7) ліквідація непродуктивних витрат і втрат;
- 8) чітке дотримання дисципліни, що сприяє зменшенню виробничих витрат;
- 9) розробка раціональної стратегії технічного розвитку підприємства, що забезпечує раціональний рівень витрат на створення потенціалу підприємства;
- 10) раціоналізація організаційної структури з метою зменшення витрат на управління, підвищення його ефективності;

- 11) посилення контролю за витратами, зокрема, за валютними операціями та операціями з цінними паперами, а також перегляд порядку роботи з покупцями і замовниками в разі прострочення платежів, вдосконалення механізму нарахування пені та штрафних санкцій, контроль дебіторської заборгованості;
- 12) посилення контролю за співвідношенням темпів зростання продуктивності праці та заробітної плати; недопущення прискореного зростання середньої заробітної плати щодо збільшення продуктивності праці;
- 13) зменшення рівня комерційних та управлінських витрат на підприємстві;
- 14) збільшення рівня операційного важеля;
- 15) скорочення витрат на оплату праці за рахунок аутсорсингу і фрілансу, компенсація частини заробітної плати наданням працівникам соціальних пільг (безкоштовного харчування, розширеного медичного страхування);
- 16) управління інвестиціями: обґрунтований відбір інвестиційних проектів, запрошення незалежних експертів.

Ризики зниження операційних витрат: витрати по виплаті вихідної допомоги, можливий судовий розгляд після скорочення штату. [29]

Заходи щодо зниження операційних витрат: укладення контракту з працівниками з зазначенням умов звільнення; переведення на інші посади на підприємстві [30].

Наступними заходами для удосконалення управління фінансовими ресурсами є: вдосконалення управління дебіторською заборгованістю (формування принципів здійснення розрахунків підприємства з контрагентами; стандартів оцінки покупців і диференціації умов надання кредиту; системи штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань; процедури інкасації дебіторської заборгованості. У сучасних умовах необхідно контролювати стан розрахунків та стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості та

зумовлює необхідність залучення додаткових джерел фінансування або проведення рефінансування дебіторської заборгованості); скорочення строків за внутрішніми розрахунками; моніторинг виконання платіжної дисципліни [31].

До ризиків удосконалення управління фінансовими ресурсами належать: втрата платоспроможності та банкрутство дебіторів, втрата постійних покупців товариства через запровадження попередньої оплати [32].

Серед заходів удосконалення управління фінансовими ресурсами є: запровадження попередньої оплати за послуги [33].

Наступними заходами для удосконалення управління основними засобами є: модернізація обладнання технічного відділу.

До ризиків удосконалення управління основними засобами належать: зміна ціни на додаткове обладнання, збільшення собівартості послуги, відсутність попиту на майно [34].

Заходами удосконалення управління основними засобами є: регулювання цін залежно від зовнішніх чинників впливу; здача в оренду вивільнених приміщень від злиття відділів; проведення рекламної кампанії [35].

Наступними заходами для удосконалення управління персоналом є: формування системи матеріального стимулювання (матеріальна мотивація — це прагнення певного рівня добробуту, певного матеріального стандарту життя. Матеріальна мотивація трудової діяльності залежить від цілого ряду чинників, а саме: рівня і структури особистого доходу; матеріального забезпечення наявних грошових доходів; дієвості системи стимулів, що застосовуються в організації. Мотивація є важливим фактором результативності роботи. Зв'язок мотивації результатів праці опосередкований природними здібностями і набутими навиками праці, тільки мотивація є джерелом діяльності людини); формування системи трудової мотивації персоналу (трудова мотивація - це спосіб впливу на працівника з

метою спонукання його до ефективної трудової діяльності за допомогою зовнішніх і внутрішніх факторів. Мотиви трудової діяльності - причини, що визначають поведінку людини в процесі праці); формування системи нормативної мотивації підлеглих (нормативна мотивація – спонукання до певної поведінки за допомогою психологічного впливу: переконання, навіювання, інформування. Методами нормативної мотивації на підприємстві є створення сприятливого психологічного клімату в колективі, поділ успіху, участь в інноваціях, відрядження як нагорода, робоче місце, соціальний пакет, вечірка, за для підвищення сприятливого психологічного клімату на підприємстві, що призведе до підвищення продуктивності праці працівників підприємства, а також підвищення їх працездатності, а отже зменшення витрат підприємства, що призведе до збільшення прибутку підприємства в майбутньому); формування системи статусної мотивації персоналу (методами статусної мотивації є кар'єрний ріст, професійний ріст, гнучкий графік роботи, створення команди, поділ влади, дані методи використовуються задля підвищення значущості кожного працівника на підприємстві, що зменшить плинність кадрів на підприємстві, а отже на підприємстві залишиться персонал з великим досвідом роботи, що призведе до збільшення прибутку підприємства в майбутньому) [36].

Таким чином, основними заходами щодо підвищення рівня платоспроможності ПрАТ «УКРГРАФІТ» в плановому періоді є збільшення прибутковості реалізації, зниження адміністративних витрат, удосконалення управління фінансовими ресурсами, вдосконалення управління основними засобами та удосконалення управління персоналом підприємства.

Більшу частку активів підприємства складають оборотні активи, тобто структура майна підприємства є мобільною. Власного капіталу недостатньо щоб формувати необоротні активи та покривати поточні витрати, джерелом фінансування таких витрат виступають довгострокові зобов'язання, але і тут короткострокові пасиви займають провідне місце. Джерелом виступає власний капітал і кредиторська заборгованість. Тобто підприємству

необхідно залучати довгострокові кредити та інвестиції, адже таке джерело фінансування як довгострокові та короткострокові вкладення на підприємстві зовсім відсутні. ПрАТ «УКРГРАФІТ» здійснює свою діяльність є досить актуальним, а отже необхідно додати зусиль для підвищення інвестиційної привабливості підприємства, адже інвестиції можуть значно покращити її фінансовий стан.

Система захисних фінансових механізмів при загрозі банкрутства залежить від масштабів кризової ситуації.

При легкій фінансовій кризі досить нормалізувати поточну фінансову ситуацію, збалансувати й синхронізувати приплив і відтік коштів.

Глибока фінансова криза вимагає повного використання всіх внутрішніх і зовнішніх механізмів фінансової стабілізації. Повна фінансова катастрофа припускає пошук ефективних форм санації, у протилежному випадку — ліквідація підприємства [37].

Внутрішні механізми фінансової стабілізації підприємства в першу чергу повинні бути спрямовані на відновлення поточної платоспроможності підприємства щоб уникнути процедури банкрутства. Для усунення поточної неплатоспроможності проводять оперативні заходи щодо стабілізації фінансової ситуації, які ґрунтуються на принципі «відсікання зайвого», а саме скороченні поточних витрат з метою попередження росту фінансових зобов'язань і реалізації окремих видів активів з метою збільшення позитивного грошового потоку [38]. Після цього повинні бути проведені тактичні міри, спрямовані на досягнення фінансової рівноваги підприємства в майбутньому періоді, засновані на принципі «стиснення підприємства», тобто перевищення обсягу генерування над обсягом споживання власних фінансових ресурсів. Повна фінансова стабілізація досягається за умови, якщо підприємство забезпечило тривалу фінансову рівновагу. Тому стратегічний механізм захисних заходів повинен бути спрямований на підтримку фінансової стабільності підприємства в тривалому періоді [39].

З метою скорочення дефіциту власного обігового капіталу підприємство може спробувати поповнити за рахунок випуску і розміщення нових акцій і облігацій. Однак випуск нових акцій можуть призвести до зниження їх курсу і це також може стати причиною банкрутства. Тож у західних країнах найчастіше вдаються до випуску конвертованих облігацій з фіксованою відсотком прибутку і можливістю їх обміну на акції підприємства. [40]

Одне з шляхів запобігання банкрутству акціонерних підприємств - зменшення чи повна відмова від виплати дивідендів з акцій за умови, що вдасться переконати акціонерів у реальності програми оздоровлення і підвищення дивідендних виплат у майбутньому. На підприємстві ПрАТ «УКРГРАФІТ» цей захід буде умісним, адже тільки у 2022 році отримало прибуток.

Важливим джерелом фінансування підприємства є факторинг, тобто. поступка банку чи факторингової компанії права на дебіторську заборгованість, чи договір-цесія, яким підприємство поступається свою вимогу до дебіторів банку як забезпечення повернення кредиту [43]. Фірмі необхідно залучати більше довгострокових джерел фінансування та позбавлятися поточних. Залучення було б доцільним, адже дебіторська заборгованість зростала протягом аналізованого періоду і у 2022 році склала 537535 тис. грн. Ця сума може покрити поточні борги підприємства.

Одним з ефективних методів відновлення матеріально-технічної бази підприємства є лізинг, який вимагає повної одноразової оплати орендованого майна та слугує одним з видів інвестування. Використання прискореної амортизації по лізингових операціях дозволяє оперативнo оновлювати обладнання та вести технічне переозброєння виробництва [44]. Залучення кредитів під прибуткові проекти, які принесуть підприємству високий прибуток, є також однією з резервів підприємства. Цьому сприяє і диверсифікація провадження по основним напрямам господарської діяльності, коли змушені втрати з одних напрямів покриваються прибутком з

інших. ПрАТ «УКРГРАФІТ» має велику кількість устаткування, тож застосування лізингу допомогло б підприємству оновити обладнання й збільшити потужності.

Зменшити дефіцит власного капіталу можна з допомогою прискорення його оборотності шляхом скорочення термінів виробничо- комерційного циклу, наднормативних залишків запасів і т.п.

Якщо підприємство отримує прибуток і є неплатоспроможним, потрібно проаналізувати використання прибутку. За наявності значних відрахувань до Фонду споживання цю частину прибутку на умовах неплатоспроможності підприємства можна зробити потенційним резервом поповнення власних оборотних засобів підприємства [45].

Велику допомогу у викритті резервів поліпшення фінансового становища ПрАТ «УКРГРАФІТ» може надати маркетинговий аналіз з вивчення попиту й пропозиції, ринків збуту та формування цій основі оптимального асортименту і структури послуги.

Однією з основних та найрадикальніших напрямів підприємства є пошук внутрішніх резервів до збільшення прибутковості та досягненню беззбиткової роботи з допомогою повнішого використання виробничої потужності підприємства, підвищення якості та конкурентоспроможності послуг, зниження собівартості, раціонального використання матеріальних, трудових і, скорочення непродуктивних витрат [46].

Увагу необхідно приділити питанням ресурсозбереження: впровадження прогресивних норм, нормативів і ресурсозберігаючих технологій, використання вторинної сировини, організації дієвого обліку й контролю над використанням ресурсів, вивчення і впровадження передового досвіду у виконанні режиму економії, матеріального й морального стимулювання працівників щодо економії ресурсів і скорочення витрат.

Для систематизованого виявлення і узагальнення всіх видів витрат кожному підприємству доцільно вести спеціальний реєстр витрат з класифікацією їх за певними групами: від втрати вигідних замовників,

вигідних ринків збуту; від неповного використання виробничої потужності підприємства; від простоїв; оплати праці, предметів праці та грошових ресурсів; від перевитрати ресурсів на одиницю послуг у порівнянні із чітко встановленими нормами; від списання в повному обсязі амортизованих основних засобів; від штрафних санкцій порушення договірної дисципліни; від списання дебіторської заборгованості; від залучення невикідних джерел фінансування та багатьох інших причин [47].

У особливо складних випадках необхідно провести реінжиніринг бізнес-процесу, тобто, докорінно переглянути виробничу програму, матеріально-технічне постачання, організацію праці та нарахування зарплати, підбору і розстановки персоналу, систему управління продукції, ринки сировини і ринки збуту, інвестиційну і цінову політику та ін.

Коли на підприємстві стає питання санація чи ліквідація, проводиться дослідження санаційної спроможності. Санаційна спроможність — це наявність у підприємства, що перебуває у фінансовій кризі, фінансових, організаційно-технічних та правових можливостей, які визначають його здатність до успішного проведення фінансової санації [48].

Основними складовими санаційного потенціалу ПрАТ «УКРГРАФІТ» є маркетинговий потенціал, фінансовий, трудовий та виробничий.

Однією із найбільш важливих складових санаційного потенціалу є фінансовий потенціал, який розглядають як здатність фінансової служби забезпечити основні ланки ланцюжка «збут - виробництво - закупівля» фінансовими ресурсами за принципом найбільш ефективного їх розподілу.

Розробка проекту фінансового оздоровлення здійснюється, як правило, фінансовими та контролінговими службами підприємства, яке перебуває у фінансовій кризі, представниками потенційного санатора, незалежними аудиторськими та консалтинговими фірмами [50].

Проект санації складається зі вступу та двох розділів. У вступі відображаються: фактичний фінансовий стан ПрАТ «УКРГРАФІТ» (фактичний обсяг реалізації, величина прибутків (збитків), рівень

заборгованості, коефіцієнти платоспроможності, ліквідності, фінансового лівериджу тощо); аналіз причин кризової ситуації; характеристика ринків збуту продукції; кадровий потенціал та інші вихідні параметри.

Крім того, формулюються стратегічні цілі санації і стислий прогноз результатів проведення фінансового оздоровлення підприємства.

ВИСНОВКИ

Під економічною безпекою розуміють комплекс заходів, що сприяє покращенню фінансової стійкості суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки та захисту їх комерційних інтересів від негативного впливу ринкових процесів або стан, за якого забезпечується економічний розвиток та стабільність діяльності суб'єкта господарювання, гарантований захист його фінансових та матеріальних ресурсів, здатність адекватно і без суттєвих втрат реагувати на зміни зовнішньої та внутрішньої ситуації.

Фінансово-економічній безпеці суб'єктів підприємництва можуть загрожувати такі ризики: економічні ризики: зміни кон'юнктури ринку, інфляція, зміна валютних курсів, податкові зміни; фінансові ризики: кредитні ризики, ризики ліквідності, ризики валютних коливань; інвестиційні ризики: ризики збитковості інвестицій, ризики зниження вартості активів; операційні ризики: ризики неякісного управління, ризики людського фактора, ризики технологічних збоїв.

Для забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва застосовуються різні методи та інструменти. Серед них можна виділити організаційні, економічні, юридичні та інформаційні

Основними цілями міжнародних стандартів та рекомендацій щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки є: підвищення ефективності управління фінансово-економічною безпекою; забезпечення прозорості та надійності фінансової інформації; захист інтересів всіх зацікавлених сторін; сприяння сталому розвитку. Впровадження міжнародних стандартів та рекомендацій щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки в Україні є важливим завданням для забезпечення сталого розвитку економіки країни. Це дозволить підвищити ефективність управління фінансово-економічною

безпекою, забезпечити прозорість та надійність фінансової інформації, захист інтересів всіх зацікавлених сторін та сприяти сталому розвитку.

ПрАТ «УКРГРАФІТ» заснована у 1994 році в місті Запоріжжя. ПрАТ «УКРГРАФІТ» виробляє вуглеграфітову продукцію, орієнтуючись на різні області металургійної промисловості: сталеплавильну, сталеливарну, феросплавну, алюмінієву, титаномагнієву та інші. Основними видами продукції, що виробляє та реалізує підприємство є електроди вугільні та інші вироби з графіту чи матеріалів вуглецевих інших для використання в електротехніці. Найбільшу вагу в майні підприємства у 2018-2022 роках займали оборотні активи на рівні 52,97 – 75,01%. Найбільшу питому вагу у джерелах утворення активів ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018-2022 рр. займає власний капітал в межах 84,73 – 91,44%. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 986858 тис. грн. або на 59,75%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 1092918 тис. грн. або на 41,42%. Валовий прибуток у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 3592 тис. грн. або на 304,92%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 313326 тис. грн. або на 6568,68%. Чистий прибуток у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 173131 тис. грн. або на 119,89%, у 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 370123 тис. грн. або на 116,56%.

Служба економічної безпеки (СЕБ) є структурною одиницею ПрАТ «УКРГРАФІТ», що бере участь в виробничо-комерційній діяльності. СЕБ ПрАТ «УКРГРАФІТ» підпорядковується керівнику підприємства і створюється його наказом. Діяльність СЕБ здійснюється у взаємодії зі структурними підрозділами підприємства. Структура і штати СЕБ залежно від обсягу робіт та особливостей діяльності визначаються керівником ПрАТ «УКРГРАФІТ». Призначення на посаду начальника СЕБ підприємства, а також його звільнення проводиться тільки керівником підприємства. Основними завданнями СЕБ є: захист майнової і фінансової власності підприємства; забезпечення безпеки персоналу підприємства; забезпечення захисту комерційної таємниці на підприємстві; забезпечення безпеки комерційної діяльності підприємства.

Згідно моделі Альтмана ймовірність банкрутства у 2018 – 2022 роках дуже низька. Згідно моделі Ліса ймовірність банкрутства у 2018 - 2022 рр. не значна. Згідно моделі Теффлера ймовірність банкрутства у 2018 - 2022 роках не висока. Згідно моделі Бівера підприємство є стійкою компанією.

Фондовіддача в 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 0,09 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 0,51 рази, що свідчить про погіршення ефективності управління основним засобами. Період оборотності дебіторської заборгованості в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 19 днів, в 2022 році порівняно з 2021 зріс на 83 дні, за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації послуг. Період оборотності кредиторської заборгованості в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 8 днів, в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 9 днів. Період оборотності запасів в 2021 році порівняно з 2020 роком зріс на 1 день, в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшився на 1 день. Коефіцієнт фінансової автономії у 2020 році та 2021 році становив відповідно 90% і 87%, найкращим результатом є 2022 року, в якому коефіцієнт фінансової автономії становив 91%. У 2018 - 2022 роках підприємство ПрАТ «УКРГРАФІТ» мало стійкий фінансовий стан, за рахунок того що у підприємства присутні нормальні джерела фінансування запасів на протязі 2018 – 2022 років. За допомогою своїх ліквідних активів підприємство здатне розрахуватися по своїх поточних зобов'язаннях на 1728% у 2020 році, на 987% у 2021 році, на 1753% у 2022 році, за рахунок зменшення поточних зобов'язань. За допомогою своїх швидко ліквідних активів підприємство здатне розрахуватися по своїх поточних зобов'язаннях на 561% у 2020 році, на 288% у 2021 році, на 683% у 2022 році, за рахунок зменшення поточних зобов'язань. За допомогою своїх найбільш ліквідних активів підприємство здатне розрахуватися по своїх поточних зобов'язаннях на 397% у 2020 році, на 142% у 2021 році, на 299% у 2022 році, за рахунок зменшення поточних зобов'язань. Коефіцієнт плинності кадрів в 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 0,31 рази, в 2022 році порівняно з 2021 роком зріс на 0,72 рази, це свідчить про погіршення ефективності управління

персоналом. Продуктивність праці в 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 440,75 тис. грн., в 2022 році порівняно з 2021 роком зменшилась на 383,37 тис. грн., це свідчить про погіршення ефективності управління персоналом.

Головною метою системи фінансово-економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» є забезпечення його стійкого і максимально ефективного функціонування, створення високого потенціалу розвитку і зростання в майбутньому. До основних завдань системи економічної безпеки ПрАТ «УКРГРАФІТ» належать: захист законних прав і інтересів підприємства і його співробітників; збір, аналіз, оцінювання даних і прогнозування розвитку обстановки; вивчення партнерів, клієнтів, конкурентів, кандидатів на роботу; виявлення, попередження й припинення можливої протиправної та іншої негативної діяльності співробітників підприємства на шкоду його безпеці; забезпечення збереження матеріальних цінностей і відомостей; отримання необхідної інформації для розроблення найоптимальніших управлінських рішень з питань стратегії і тактики економічної діяльності компанії тощо.

Виходячи з рентабельності продажів, відсоток здатності підприємства контролювати собівартість продукції -8,74% в 2020 році, -12,03% в 2021 році, 3,40% в 2022 році, отже, дана не постійна тенденція відбулося за рахунок зменшення чистого прибутку у 2022 році порівняно з 2021 роком. Рентабельність основного капіталу становила -8,75% в 2020 році, -12,06% в 2021 році, 4,28% в 2022 році. Рентабельність власного капіталу становила -3,46% в 2020 році, -8,31% в 2021 році, 1,31% в 2022 році, дана тенденція пояснюється зростання власного капіталу 2022 році порівняно з 2021 роком. Рентабельність усього капіталу підприємства в 2020 році -3,11%, в 2021 році -7,22%, в 2022 році 1,20%. Рентабельність зобов'язань у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла 68,99%, за рахунок: зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність зобов'язань зросла на 64,04%; зменшення зобов'язань на 203716 тис. грн., рентабельність зобов'язань зросла на 4,95%. Рентабельність оборотних активів у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 15,77%, за рахунок: зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн.,

рентабельність оборотних активів зросла на 15,88%; зростання оборотних активів на 125980 тис. грн., рентабельність оборотних активів зменшилась на 0,12%. Рентабельність необоротних активів у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 18,09%, за рахунок: зростання чистого прибутку на 370123 тис. грн., рентабельність необоротних активів зросла на 17,89%; зменшення необоротних 151238 на 125980 тис. грн., рентабельність необоротних активів зросла на 0,20%.

Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки включає такі методи управління, як: інституційно-правові, адміністративні (організаційно-розпорядчі), економічні, організаційно-технологічні, інформаційні, соціально-психологічні. Так як ПрАТ «УКРГРАФІТ» у 2018- 2022 роках мало задовільний стан фінансово-економічної безпеки за наявності достатньої кількості вільних фінансових ресурсів для її зміцнення. В такій ситуації доцільно виділити певну кількість коштів для моніторингу та контролю за станом безпеки, нейтралізації можливих загроз і здійснення заходів щодо управління безпекою при найменш ймовірному варіанті їх настання. Позитивним моментом є створення стратегічного планування.

Заходи вдосконалення системи функціонування фінансово-економічної безпеки в ПрАТ «УКРГРАФІТ» є: інституційні (внесення змін в установчі документи; розробка та впровадження положень, інструкцій, які регламентують діяльність у сфері безпеки; прийняття наказів, розпоряджень, роз'яснень з питань безпеки; запровадження правил, що встановлюють обсяг, послідовність, способи та терміни виконання працівниками підприємства дій, передбачених режимами безпек; організаційні (адаптація організації діяльності до зміни зовнішніх умов; зміни в апараті управління підприємством; реорганізація окремих структурних підрозділів; впровадження системи підготовки, перепідготовки, ротації кадрів; перебудова документообігу, діловодства); економічні (оптимізація прямих та непрямих витрат діяльності; впровадження кошторисного фінансування та централізації витрат; економія ресурсів; покращання фінансової дисципліни;

удосконалення системи взаєморозрахунків; покращання стимулювання праці; оптимізація джерел фінансування діяльності та розвитку підприємства); інформаційні (інформування персоналу про мету, завдання, програми, можливості та наслідки політики управління фінансово-економічною безпекою; захист важливої інформації та комерційної таємниці; інформування щодо змін у планах, завданнях із забезпечення фінансово-економічної безпеки); мотиваційні (преміювання за розробки та пропозиції зі зміцнення безпеки; підвищення рівня інтелектуально-кадрового забезпечення фінансово-економічної безпеки; забезпечення нематеріальної мотивації персоналу за дотримання стандартів безпеки).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія / О. І. Барановський. – К.:Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 759 с.
2. Белоусова І. А. Пріоритетні напрямки удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової складової системи економічної безпеки підприємств [Електронний ресурс] / І. А. Белоусова, Т. О. Сугак // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. - 2019. - Вип. 2. - С. 199-204. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2019_2_26
3. Бланк І.А. Управління фінансовою безпекою підприємства / І.А. Бланк. –2 вид., – К.: Эльга, 2009. – 776 с.
4. Бобиль В. В. Забезпечення економічної безпеки транспортних підприємств в умовах фінансової нестабільності [Електронний ресурс] / В. В. Бобиль, С. С. Дехтяр. // Ефективна економіка. - 2022. - № 7. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_7_10
5. Богдан Н. М. Моніторинг фінансово-економічної безпеки підприємства готельного комплексу як детермінант розвитку туристського сектора регіону [Електронний ресурс] / Н. М. Богдан, А. А. Рябєв, Ю. В. Краснокутська // Бізнес Інформ. - 2019. - № 1. - С. 229-235. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_1_33
6. Бондаренко О.М. Оцінка економічної безпеки: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.14 / О.М. Бондаренко. – К.: Фенікс, 2014.
7. Бондаренко-Берегович В. В. Підходи до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Бондаренко-Берегович // Економіка. Фінанси. Право. - 2019. - № 6. - С. 16-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2019_6_5

8. Бондарчук Н.В. Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва: теоретичні та практичні аспекти. - К.: НТУУ "КПІ", 2016. - 272 с., с. 120.
9. Варналій З.С. Економічна безпека: навч посіб. / З.С. Варналія. – К.: Знання, 2012. – 647 с.
10. Вітюк А. В. Інтегральне оцінювання фінансової складової економічної безпеки машинобудівних підприємств [Електронний ресурс] / А. В. Вітюк, О. В. Куран // *Innovation and Sustainability*. - 2022. - Iss. 4. - С. 147-159. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/innsus_2022_4_19
11. Гоголь Т. Фінансово-економічна безпека сільськогосподарських підприємств: теорія та практика [Електронний ресурс] / Т. Гоголь, В. Нехай // *Проблеми і перспективи економіки та управління*. - 2019. - № 4. - С. 312-319. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpeu_2019_4_33
12. Дмитренко В. І. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств будівельної галузі: теоретичний та практичний аспекти [Електронний ресурс] / В. І. Дмитренко // *Підприємництво та інновації*. - 2020. - Вип. 11. - С. 74-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pidinnov_2020_11_13
13. Дубинська О. Розробка методичних рекомендацій щодо визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства на основі розрахунку показників його фінансового стану [Електронний ресурс] / О. Дубинська // *Acta Academiae Veregsasiensis. Economics*. - 2022. - Вип. 2. - С. 109-116. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aabere_2022_2_13
14. Заячківська О. В. Особливості організації фінансово-економічної безпеки на підприємствах: світовий та вітчизняний досвід [Електронний ресурс] / О. В. Заячківська // *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. - 2019. - Вип. 2. - С. 17-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnugrp_ekon_2019_2_5
15. Іванієнко В. В. Теоретико-методологічні аспекти формування та розвитку системи управління фінансово-економічною безпекою

підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Іванієнко, А. А. Сологуб // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. - 2022. - Вип. 4. - С. 33-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sxeebu_2022_4_7

16. Ілляшенко О. В. Фінансово-аналітична складова економічної безпеки підприємств сфери туризму та готельно-ресторанної справи [Електронний ресурс] / О. В. Ілляшенко, О. Ю. Литовченко // Комунальне господарство міст. Серія : Економічні науки. - 2023. - Т. 2. - С. 39-43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kgm_econ_2023_2_9

17. Карпов О. В. Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва: теорія та практика / О. В. Карпов. – Запоріжжя: ЗНУ, 2023. – 224 с. ISBN 978-966-652-884-2.

18. Катранжи Л. Л. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства (на прикладі ТОВ "Альтаір+") [Електронний ресурс] / Л. Л. Катранжи, К. П. Новік // Молодий вчений. - 2020. - № 11(2). - С. 169-172. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_11\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_11(2)_12)

19. Ковальчук А. М. Фінансово-економічна безпека підприємства в контексті адаптації до викликів цифрового середовища [Електронний ресурс] / А. М. Ковальчук // Економічний вісник Дніпровської політехніки. - 2020. - № 3. - С. 152-159. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2020_3_19

20. Колєватова А.В. Фінансово-економічна безпека суб'єктів підприємництва: методологічні аспекти. - К.: КНУБА, 2016. - 200 с.

21. Копилюк О. І. Сучасні підходи до організації системи фінансово-економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / О. І. Копилюк, У. Є. Гузар, С. В. Гута // Бізнес Інформ. - 2019. - № 3. - С. 229-234. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_3_33

22. Корецька О. В. Моделювання рівнів фінансово-економічної безпеки підприємств портової діяльності [Електронний ресурс] / О. В. Корецька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2019. -

Вип. 23(1). - С. 140-143. - Режим доступу:
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_23\(1\)__31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2019_23(1)__31)

23. Корнієнко Т. О. Аналіз фінансової складової економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Т. О. Корнієнко, О. А. Вінницька, Л. А. Чвертко // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2022. - № 2. - С. 173-178. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2022_2_23

24. Кравченко М. В. Шляхи удосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємств аграрного сектору [Електронний ресурс] / М. В. Кравченко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. - 2020. - Вип. 2. - С. 230-234. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2020_2_35

25. Кужелєв М. О. Напрями зміцнення фінансової безпеки підприємства в умовах економічної нестабільності [Електронний ресурс] / М. О. Кужелєв, В. В. Федина, В.Ю. Щербина // Економіка і управління. - 2022. - № 2. - С. 73-78. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2022_2_10

26. Лищенко М. О. Формування конкурентних переваг на основі удосконалення системи управління якістю продукції підприємства в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки [Електронний ресурс] / М. О. Лищенко, Є. І. Овчаренко, О. В. Гук, Г. А. Мохонько // Формування ринкових відносин в Україні. - 2022. - № 2. - С. 170-178. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2022_2_25

27. М'ячин В. Г. Сучасні методи оцінювання фінансового стану інноваційно активних підприємств як складової їх економічної безпеки [Електронний ресурс] / В. Г. М'ячин, О. Г. Холод, О. В. Мирошніченко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2020. - Вип. 31. - С. 83-89. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2020_31_15

28. Мельник С. І. Організаційно-економічний механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / С. І. Мельник //

Наукові записки [Української академії друкарства]. - 2019. - № 1. - С. 117–123. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2019_1_16

29. Мельниченко О. В. Роль економічного аналізу в оцінці фінансової безпеки підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Мельниченко // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - 2019. - № 2. - С. 26-31. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2019_2_5

30. Міщук Є. В. Удосконалення методології оцінювання рівня безпеки фінансово-економічних інтересів підприємства [Електронний ресурс] / Є. В. Міщук // Бізнес Інформ. - 2020. - № 2. - С. 245-252. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_2_33

31. Момот Т. В. Вплив на фінансово-економічну безпеку будівельних підприємств мікроекономічних і макроекономічних факторів [Електронний ресурс] / Т. В. Момот, А. І. Луб // Молодий вчений. - 2020. - № 10(2). - С. 229-233. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_10\(2\)_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_10(2)_12)

32. Нестеренко О. О. Методологічна інтерпретація ризиків фінансової безпеки підприємства в системі економічного аналізу [Електронний ресурс] / О. О. Нестеренко // Економічний простір. - 2019. - № 144. - С. 168-179. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2019_144_15

33. Нехай В. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою сільськогосподарських підприємств на основі стратегії Cyber Situation Awareness [Електронний ресурс] / В. Нехай, В. Нехай // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2020. - № 1. - С. 238-247. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2020_1_26

34. Нехай В. Фінансово-економічна безпека сільськогосподарських підприємств основа економічної безпеки держави [Електронний ресурс] / В. Нехай // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2019. - № 3. - С. 330-338. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2019_3_35

35. Обиденко Г. О. Методологія прогнозування рівня фінансової складової економічної безпеки сільськогосподарських підприємств

[Електронний ресурс] / Г. О. Обиденко // Економіка і управління. - 2019. - № 4. - С. 22-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2019_4_5

36. Орищин Т. М. Оцінка фінансово-економічної безпеки підприємств: методичний аспект [Електронний ресурс] / Т. М. Орищин, Н. О. Крихівська, С. І. Тягур // Бізнес-навігатор. - 2020. - Вип. 2. - С. 7-12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2020_2_3

37. Отенко І. П. Формування концептуальної моделі управління фінансово-економічною безпекою бізнес-процесів підприємства [Електронний ресурс] / І. П. Отенко, Р. П. Шкрібень, М. В. Харнам // Бізнес Інформ. - 2020. - № 12. - С. 423-429. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_12_59

38. Патарідзе-Вишинська М. Економічне моделювання оцінки рівня фінансової безпеки підприємств [Електронний ресурс] / М. Патарідзе-Вишинська // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. - 2019. - № 1. - С. 75-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2019_1_14

39. Петряєва З. Ф. Забезпечення фінансово-економічної безпеки стратегічного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / З. Ф. Петряєва // Молодий вчений. - 2019. - № 10(1). - С. 319-325. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_10\(1\)__74](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_10(1)__74)

40. Рябоволик Т. Ф. Показники аналізу та оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємств [Електронний ресурс] / Т. Ф. Рябоволик, І. О. Андрощук, Н. С. Пітел. // Ефективна економіка. - 2022. - № 9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_9_26

41. Савченко М. О. "Фінансово-економічна безпека підприємства: сучасні підходи та інструменти", Рік: 2022, Сторінка: 15.

42. Сіренко В. В. Ризики фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва / В. В. Сіренко. – К.: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, 2023. – 280 с. ISBN 978-966-451-382-5.

43. Смірная С. М. Фінансово-економічна безпека підприємства: завдання управління та напрями їх реалізації [Електронний ресурс] / С. М. Смірная // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2020. - Вип. 43. - С. 149-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2020_43_27

44. Соболева Г. Г. Економіко-аналітична робота в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємства [Електронний ресурс] / Г. Г. Соболева // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. - 2019. - Т. 30(69), № 5(2). - С. 74-78. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2019_30\(69\)_5\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2019_30(69)_5(2)_15)

45. Сугак Т. О. Особливості інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової складової системи економічної безпеки підприємств в умовах COVID-19 [Електронний ресурс] / Т. О. Сугак // Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. - 2021. - Вип. 2. - С. 144-149. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2021_2_18

46. Ткачук Г. О. Методичний підхід до оцінки стану фінансової системи підприємства в умовах забезпечення його економічної безпеки [Електронний ресурс] / Г. О. Ткачук, С. В. Рибалко, Л. Б. Скляр // Український журнал прикладної економіки. - 2020. - Т. 5, № 1. - С. 288-296. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujae_2020_5_1_36

47. Товпик Д. В. Теоретичні положення фінансової безпеки як складової економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Д. В. Товпик, О. І. Дем'янчук // Modern economics. - 2022. - № 36. - С. 137-142. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2022_36_22

48. Хлевицька Т. Б. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів [Електронний ресурс] / Т. Б. Хлевицька, О. Ю. Гусєва // Бізнес Інформ. - 2021. - № 8. - С. 190-196. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2021_8_24

49. Шеремет І.В. "Міжнародні стандарти та рекомендації щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки" І.В. Шеремет, С.І. Нечитайло, 2023, ст.10.

50. Шкарлет С. Трансформація системи фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки [Електронний ресурс] / С. Шкарлет, І. Садчикова // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2019. - № 3. - С. 264-276. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prpu_2019_3_29

51. Шкрібень Р. П. Теоретичне підґрунтя управління фінансово-економічною безпекою бізнес-процесів підприємства [Електронний ресурс] / Р. П. Шкрібень, Ю. А. Квашина, Я. Є. Полозков // Бізнес Інформ. - 2022. - № 9. - С. 114-120. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2022_9_17

52. Юнацький М. О. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його складові [Електронний ресурс] / М. О. Юнацький, І. В. Гребенюк // Торгівля і ринок України. - 2019. - № 2. - С. 73-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tiru_2019_2_10

53. Юрій Е. О. Оцінювання фінансово-економічної безпеки в системі фінансового моніторингу діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Е. О. Юрій // Галицький економічний вісник. - 2023. - № 3. - С. 71-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gev_2023_3_11

ДОДАТКИ

Додаток А

23 ЛЮТ 2019

Додаток А
до Національного звітності (стандарту)
бухгалтерського обліку і "Звітності звітності до фінансової звітності"

виз № 10/917
виз 28.02.2019

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДНІ		
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за ЄДРПОУ	2018	12	31
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	00196204		
Вид економічної діяльності	Виробництво іншого електричного устаткування	за КОПФД	2310137200		
Середня кількість працівників	1 2 401	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	вулиця Північно шосе, буд. 20, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600		27,90		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "x" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

А К Т И В		Код	На початок	На кінець
1		рядка	звітного періоду	звітного періоду
2		3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	293	286	
первісна вартість	1001	2 020	2 028	
накопичена амортизація	1002	1 727	1 742	
Незвершені капітальні інвестиції	1005	37 759	226 840	
Оцінні засоби	1010	849 170	859 135	
первісна вартість	1011	1 196 856	1 254 675	
знос	1012	347 686	395 540	
Інвестиційна нерухомість	1015	282	276	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	342	342	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	60	66	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	2	2	
Довгострокова дебиторська заборгованість	1040	68	237	
Відстрочені податкові активи	1045	-	-	
Гудвіл	1050	-	-	
Відстрочені аквізиційні втрати	1060	-	-	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	887 574	1 086 776	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	936 464	2 054 875	
Забиті запаси	1101	327 338	953 790	
Незвершене виробництво	1102	532 213	816 419	
Готова продукція	1103	76 573	284 318	
Товари	1104	320	348	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дивиденди переотрачування	1115	-	-	
Векселі одержані	1120	-	-	
Дебиторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	373 063	668 098	
Дебиторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	18 274	65 245	
з бюджетом	1135	31 395	118 673	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Дебиторська заборгованість за розрахунками з прихованих доходів	1140	9	47	
Дебиторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	
Інша поточна дебиторська заборгованість	1155	3 900	17 360	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
і роки та їх еквіваленти	1165	115 253	336 988	
Готівка	1166	2	3	
Рисунки в банках	1167	115 226	336 985	
Витрати майбутніх періодів	1170	375	168	
Частка переотрачування у страхових резервах	1180	-	-	
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-	
резервах незароблених премій	1183	-	-	

Продовження дод. А

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 067	1 240
Усього за розділом II	1195	1 480 000	3 262 694
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 367 574	4 349 470

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	233 959	233 959
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	57 471	57 471
Додатковий капітал	1410	60 513	60 513
Емісійний дохід	1411	60 509	60 509
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	58 524	58 524
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	506 945	3 274 754
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вибутий капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	917 412	3 685 221
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	29 426	29 107
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	207 386	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	128 438	133 112
Довгострокові забезпечення	1520	152 773	166 392
Довгострокові забезпечення вартістю переказу	1521	152 773	166 392
Цільове фінансування	1525	-	-
Благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-пота	1546	-	-
Усього за розділом II	1595	518 023	330 611
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	39 294	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	59 253	-
товари, роботи, послуги	1615	703 252	82 653
розрахунками з бюджетом	1620	52 666	162 718
у тому числі з податку на прибуток	1621	48 861	157 715
розрахунками зі страхування	1625	3 109	4 663
розрахунками з оплати праці	1630	11 938	17 879
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7 937	2 931
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	54 098	61 952
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	592	942
Усього за розділом III	1695	932 139	333 638
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста партія акцій неоплаченого пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 367 574	4 349 470

Керівник:

Стьопкіна Вікторія Миколаївна

Головний бухгалтер:

Станішевська Тетяна Олександрівна

Г. Випидається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. А

7 3 ЛЮТ 2019

Дата (рік, місяць, число) 2018 12 31

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ" за СДРІОУ

КОДИ
2018 12 31
00196204

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 851 544	2 398 514
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 167 270)	(1 764 303)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	3 684 274	634 211
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	64 971	27 535
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(117 656)	(85 000)
Витрати на збут	2150	(211 868)	(194 639)
Інші операційні витрати	2180	(22 655)	(35 579)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 397 066	346 528
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	7 738	1 807
Інші доходи	2240	16 940	7 496
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(46 966)	(26 206)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(422)	(30 127)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. А

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 374 356	299 498
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(607 890)	(55 602)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2 766 466	243 896
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	1 343	(76 022)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1 343	(76 022)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 343	(76 022)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 767 809	167 874

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 284 364	1 639 579
Витрати на оплату праці	2505	375 484	257 193
Відрахування на соціальні заходи	2510	102 841	73 670
Амортизація	2515	50 538	31 688
Інші операційні витрати	2520	347 350	280 275
Разом	2550	3 160 577	2 282 405

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	69838500	69838500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	69838500	69838500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	39,61233	3,49229
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	39,61233	3,49229
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Стьопкіна Вікторія Миколаївна

Головний бухгалтер

Станішевська Тетяна Олександрівна

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за ЄДРПОУ	2019	12	31
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	00196204		
Вид економічної діяльності	Виробництво іншого електричного устаткування	за КОПФГ	2310137200		
Середня кількість працівників	1 2374	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	вулиця Північне шосе, буд. 20, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600		2895136		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "ч" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2019 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	286	1 860
первісна вартість	1001	2 028	3 344
накопичена амортизація	1002	1 742	1 484
Незавершені капітальні інвестиції	1005	226 840	383 735
Основні засоби	1010	859 135	887 528
первісна вартість	1011	1 254 675	1 347 094
знос	1012	395 540	459 566
Інвестиційна нерухомість	1015	276	271
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	342	342
Знос інвестиційної нерухомості	1017	66	71
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	237	415
Відотрачені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відотрачені аквізиторські витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 086 776	1 273 811
II. Оборотні активи			
Залишки	1100	2 054 875	2 561 132
Виробничі запаси	1101	953 790	1 202 161
Незавершене виробництво	1102	816 419	1 138 061
Готова продукція	1103	284 318	220 499
Товари	1104	348	411
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	668 023	234 197
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	65 245	79 725
з бюджетом	1135	118 673	48 589
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	309
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	47	2
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17 360	2 891
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	336 988	662 059
Готівка	1166	3	6
Рахунки в банках	1167	336 985	662 053
Витрати майбутніх періодів	1170	168	193
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. Б

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 240	1 208
Усього за розділом II	1195	3 262 619	3 589 996
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 349 395	4 863 807

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	233 959	233 959
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	57 471	57 471
Додатковий капітал	1410	60 513	60 512
Емісійний дохід	1411	60 509	60 509
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	58 524	58 524
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 274 583	3 950 592
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	3 685 050	4 361 058
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	29 107	23 649
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	135 112	123 666
Довгострокові забезпечення	1520	166 392	214 264
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	166 392	214 264
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	330 611	361 579
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	297
товари, роботи, послуги	1615	82 749	39 347
розрахунками з бюджетом	1620	162 718	4 723
у тому числі з податку на прибуток	1621	157 715	-
розрахунками зі страхування	1625	4 663	4 052
розрахунками з оплати праці	1630	17 879	16 747
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2 931	7 637
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	61 952	67 115
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	842	1 252
Усього за розділом III	1695	333 734	141 170
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів державного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 349 395	4 863 807

Керівник

Стьожкіна Вікторія Миколаївна

Головний бухгалтер

Станішевська Тетяна Олександрівна

¹ Визначається в податку, встановленому державним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. Б

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2019	12	31
			00196204		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2019 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 543 626	5 851 470
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 120 940)	(2 167 238)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	1 422 686	3 684 232
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	19 093	64 971
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(150 143)	(117 709)
Витрати на збут	2150	(210 836)	(211 903)
Інші операційні витрати	2180	(198 614)	(22 696)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	882 186	3 396 895
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	3 027	7 738
Інші доходи	2240	20 703	16 940
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(33 348)	(46 966)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(4 725)	(422)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. Б

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	867 843	3 374 185
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(157 389)	(607 890)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	710 454	2 766 295
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(34 446)	1 343
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(34 446)	1 343
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(34 446)	1 343
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	676 008	2 767 638

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 900 580	2 284 404
Витрати на оплату праці	2505	445 760	375 484
Відрахування на соціальні заходи	2510	118 227	102 841
Амортизація	2515	69 735	50 538
Інші операційні витрати	2520	635 885	347 446
Разом	2550	3 170 187	3 160 713

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	69838500	69838500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	69838500	69838500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	10,17281	39,60989
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	10,17281	39,60989
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Стьопкіна Вікторія Миколаївна

Станішевська Тетяна Олександрівна

Додаток В

140/1465
19.03.2021

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ"** Дата (рік, місяць, число) _____
 Територія **ЗАПОРІЗЬКА** за ЄДРПОУ _____
 Організаційно-правова форма господарювання **Акціонерне товариство** за КОАТУУ _____
 Вид економічної діяльності **Виробництво іншого електричного устаткування** за КВЕД _____
 Середня кількість працівників **2 140** _____
 Адреса, телефон **вулиця Північне шосе, буд. 20, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600** _____
 Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками) _____
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
 за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

КОДИ		
2020	12	31

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 860	1 929
первісна вартість	1001	3 344	3 997
накопичена амортизація	1002	1 484	2 068
Незавершені капітальні інвестиції	1005	383 735	485 811
Основні засоби	1010	887 528	971 668
первісна вартість	1011	1 347 094	1 502 372
знос	1012	459 566	530 704
Інвестиційна нерухомість	1015	271	266
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	342	342
Знос інвестиційної нерухомості	1017	71	76
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	415	276
Відстрочені податкові активи	1045	-	7 946
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 273 811	1 467 898
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2 561 130	2 139 921
Виробничі запаси	1101	1 202 159	880 812
Незавершене виробництво	1102	1 138 061	1 115 514
Готова продукція	1103	220 499	143 348
Товари	1104	411	247
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	234 197	167 686
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	79 725	73 674
з бюджетом	1135	48 589	43 730
у тому числі з податку на прибуток	1136	309	636
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	2	251
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 891	14 873
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	662 059	728 889
Готівка	1166	6	3
Рахунки в банках	1167	662 053	728 883
Витрати майбутніх періодів	1170	193	212
Частка перестраховки у страхових резервах у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 208	1 484
Усього за розділом II	1195	3 589 994	3 170 720
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 863 805	4 638 618

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	233 959	233 959
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	57 471	57 471
Додатковий капітал	1410	60 512	60 511
Емсійний дохід	1411	60 509	60 509
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	58 524	58 524
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 950 580	3 763 243
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	4 361 046	4 173 708
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	23 649	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	123 666	106
Довгострокові забезпечення	1520	214 264	281 383
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	214 264	281 383
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привозний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	361 579	281 489
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	297	289
товари, роботи, послуги	1615	39 356	33 530
розрахунками з бюджетом	1620	4 724	5 692
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	4 052	4 908
розрахунками з оплати праці	1630	16 747	20 567
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7 637	52 449
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	67 115	64 868
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 252	1 118
Усього за розділом III	1695	141 180	183 421
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 863 805	4 638 618

Керівник

Стьопкіна Вікторія Миколаївна

Головний бухгалтер

Станішевська Тетяна Олександрівна

¹ Визначається в порядку визначення відповідальним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. В

№ 10 / 1465
19.03.2021

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ** Дата (рік, місяць, число) 2020 12 31

ГРАФІТ"

за ЄДРПОУ 00196204

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Рік 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 651 622	3 543 626
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 650 444)	(2 120 950)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	1 178	1 422 676
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	175 107	19 093
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(142 493)	(150 144)
Витрати на збут	2150	(105 178)	(210 836)
Інші операційні витрати	2180	(32 166)	(198 615)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	882 174
збиток	2195	(103 552)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 949	3 027
Інші доходи	2240	548	20 703
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(49 840)	(33 348)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(25 109)	(4 725)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. В

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	867 831
збиток	2295	(176 004)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	31 596	(157 389)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	710 442
збиток	2355	(144 408)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(42 930)	(34 446)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(42 930)	(34 446)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(42 930)	(34 446)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(187 338)	675 996

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 126 577	1 900 580
Витрати на оплату праці	2505	418 566	445 760
Відрахування на соціальні заходи	2510	112 683	118 227
Амортизація	2515	76 377	69 735
Інші операційні витрати	2520	369 513	635 885
Разом	2550	2 103 716	3 170 187

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	69838500	69838500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	69838500	69838500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(2,06774)	10,17264
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(2,06774)	10,17264
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Стьопкіна Вікторія Миколаївна

Станішевська Тетяна Олександрівна

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ"	Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за СДРІОУ	00196204		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОПТГ	UA23060070010154443		
Вид економічної діяльності	Виробництво іншого електричного устаткування	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	2 2176	за КВЕД	27.90		
Адреса, телефон	вулиця Північне шосе, буд. 20, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600		2120724		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 929	2 560
первісна вартість	1001	3 997	5 773
накопичена амортизація	1002	2 068	3 213
Незавершені капітальні інвестиції	1005	485 811	379 647
Основні засоби	1010	971 668	1 609 358
первісна вартість	1011	1 502 372	2 214 505
знос	1012	530 704	605 147
Інвестиційна нерухомість	1015	266	260
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	342	342
знос інвестиційної нерухомості	1017	76	82
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	276	414
Відстрочені податкові активи	1045	7 946	76 894
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 467 898	2 069 135
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2 139 910	1 639 576
виробничі запаси	1101	880 801	547 565
незавершене виробництво	1102	1 115 514	925 782
готова продукція	1103	143 348	165 905
товари	1104	247	324
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	167 686	218 459
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	73 674	40 710
з бюджетом	1135	43 730	75 813
у тому числі: з податку на прибуток	1136	636	636
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	251	131
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14 851	10 377
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	728 889	335 691
готівка	1166	3	5
рахунки в банках	1167	728 883	335 670
Витрати майбутніх періодів	1170	212	279
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. Г

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 484	9 415
Усього за розділом II	1195	3 170 687	2 330 451
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 638 585	4 399 586

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	233 959	233 959
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	57 471	-
Додатковий капітал	1410	60 511	60 510
емпійний дохід	1411	60 509	60 509
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	58 524	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 763 194	3 527 125
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	4 173 659	3 821 594
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	106	517
Довгострокові забезпечення	1520	281 383	341 454
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	281 383	341 454
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	281 489	341 971
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	289	639
товари, роботи, послуги	1615	33 546	83 723
розрахунками з бюджетом	1620	5 692	6 898
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	4 908	6 450
розрахунками з оплати праці	1630	20 567	27 018
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	52 449	35 510
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	64 868	74 691
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 118	1 092
Усього за розділом III	1695	183 437	236 021
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 638 585	4 399 586

Керівник

КУПРИНА Ірина

Головний бухгалтер

ЧЕПУРНА Наталія

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Продовження дод. Г

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2021	12	31
			00196204		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 638 480	1 651 622
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 633 652)	(1 650 455)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	4 828	1 167
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	24 294	175 107
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(180 131)	(142 509)
Витрати на збут	2150	(132 781)	(105 178)
Інші операційні витрати	2180	(70 361)	(32 188)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(354 151)	(103 601)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	2 528	1 949
Інші доходи	2240	1 384	548
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(32 467)	(49 840)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(3 756)	(25 109)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. Г

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(386 462)	(176 053)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	68 948	31 596
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(317 514)	(144 457)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(34 551)	(42 930)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(34 551)	(42 930)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(34 551)	(42 930)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(352 065)	(187 387)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 952 778	1 126 577
Витрати на оплату праці	2505	534 983	418 566
Відрахування на соціальні заходи	2510	140 352	112 683
Амортизація	2515	77 692	76 377
Інші операційні витрати	2520	275 120	369 513
Разом	2550	2 980 925	2 103 716

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	69838500	69838500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	69838500	69838500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(4,54640)	(2,06844)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(4,54640)	(2,06844)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

КУПРИНА Ірина

ЧЕПУРНА Наталія

Додаток Д

Додаток Д
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРА+IT"	Дата (рік, місяць, число)	2022	12	31
Територія	ЗАПОРІЗЬКА	за ЄДРПОУ	00196204		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОГПГ	UA23060070010154443		
Вид економічної діяльності	Виробництво інших електричних устатковань	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	1 864	за КВЕД	27.90		
Адреса, телефон	вулиця Північне шосе, буд. 20, м. ЗАПОРІЖЖЯ, ЗАПОРІЗЬКА обл., 69600		2120724		

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого виводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рилка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 560	1 771
первісна вартість	1001	5 773	5 026
накопичена амортизація	1002	3 213	3 255
Незмержимі капітальні інвестиції	1005	379 647	359 106
Основні засоби	1010	1 609 358	1 556 358
первісна вартість	1011	2 214 505	2 263 834
знос	1012	605 147	707 476
Інвестиційна нерухомість	1015	260	255
первісна вартість інвестиційної нерухомість	1016	342	342
знос інвестиційної нерухомість	1017	82	87
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	414	405
Відстрочені податкові активи	1045	76 894	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені капітальні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервах фондів	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 069 135	1 917 897
II. Оборотні активи			
Зпаси	1100	1 639 537	1 494 514
виробничі запаси	1101	547 526	421 474
незмержиме виробництво	1102	925 782	873 705
готова продукція	1103	165 905	198 770
товари	1104	324	565
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховувачів	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	218 459	497 094
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за валютними зв'язками	1130	40 710	11 747
з бюджетом	1135	75 813	28 320
у тому числі з податку на прибуток	1136	636	636
Дебіторська заборгованість за розрахунками з зарплатних доходів	1140	131	50
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	10 377	324
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	335 691	419 539
готівка	1166	5	4
рахунки в банках	1167	335 670	419 535
Витрати майбутніх періодів	1170	279	108
Частина перестраховувачів у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі з:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах малихних витрат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. Д

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	9 428	4 709
Усього за розділом II	1195	2 330 425	2 456 405
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	4 399 580	4 374 302
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	233 959	233 959
Внески до зареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1403	-	-
Додатковий капітал	1410	60 510	60 510
власницький дохід	1411	60 509	60 509
включений курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1413	-	-
Нарощувальний прибуток (високорисковий збиток)	1420	3 327 094	3 705 552
Неоплачений капітал	1423	(-)	(-)
Валютний капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	3 821 563	4 000 021
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	3 828
Паясний зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	517	179
Довгострокові забезпечення	1520	341 454	230 151
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	341 454	230 151
Цільова фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв власних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привласний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивиденду	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	341 971	234 158
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі власні	1605	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	639	220
товари, роботи, послуги	1615	83 723	73 370
розрахунками з бюджетом	1620	6 903	2 864
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	6 450	2 349
розрахунками з оплати праці	1630	27 018	9 393
Поточна кредиторська зборгованість за одержаними авансами	1635	35 510	1 164
Поточна кредиторська зборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська зборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська зборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	74 691	48 347
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховувачів	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 092	416
Усього за розділом III	1695	236 026	140 123
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів надержального пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 399 580	4 374 302

Керівник

Головний бухгалтер

КУПІРИНА
ІРИНА
ВІСЛАВІВНА
ЧЕПУРНА
НАТАЛІЯ
ВУЛОСІМІ
ІРИВНА

КУПІРИНА Ірина

ЧЕПУРНА Наталія

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Продовження дод. Д

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРАЇНСЬКИЙ ГРАФІТ" за ЄДРПОУ	Дата (рік, місяць, число)		
		2022	12	31
		КОДИ		
		00196204		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код раєка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 545 562	2 638 480
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 227 466)	(2 633 710)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	318 096	4 770
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	170 101	24 294
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання комітій, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(125 264)	(180 111)
Витрати на збут	2150	(48 749)	(132 781)
Інші операційні витрати	2180	(143 562)	(70 348)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	170 622	-
збиток	2195	(-)	(354 176)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 191	2 528
Інші доходи	2240	76	1 384
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(38 471)	(32 467)
Втрата від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(111)	(3 756)
Дохід (збиток) від впливу валютних курсів на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. Д

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	133 307	-
збиток	2295	(-)	(386 487)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(80 723)	68 948
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	52 584	-
збиток	2355	(-)	(317 539)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	125 874	(34 551)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	125 874	(34 551)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	125 874	(34 551)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	178 458	(352 090)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	931 264	1 952 778
Витрати на оплату праці	2505	292 108	534 983
Відрахування на соціальні заходи	2510	92 839	140 352
Амортизація	2515	105 644	77 692
Інші операційні витрати	2520	86 931	275 120
Разом	2550	1 508 786	2 980 925

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	69838500	69838500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	69838500	69838500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,75294	(4,54676)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,75294	(4,54676)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП
КОТРИНА
ІРИНА
БОВУС(ВН)
РЕПУРНА
НАТАЛІЯ
ВОЛОДИМ
ІРИВНА

КОТРИНА Ірина

РЕПУРНА Наталія